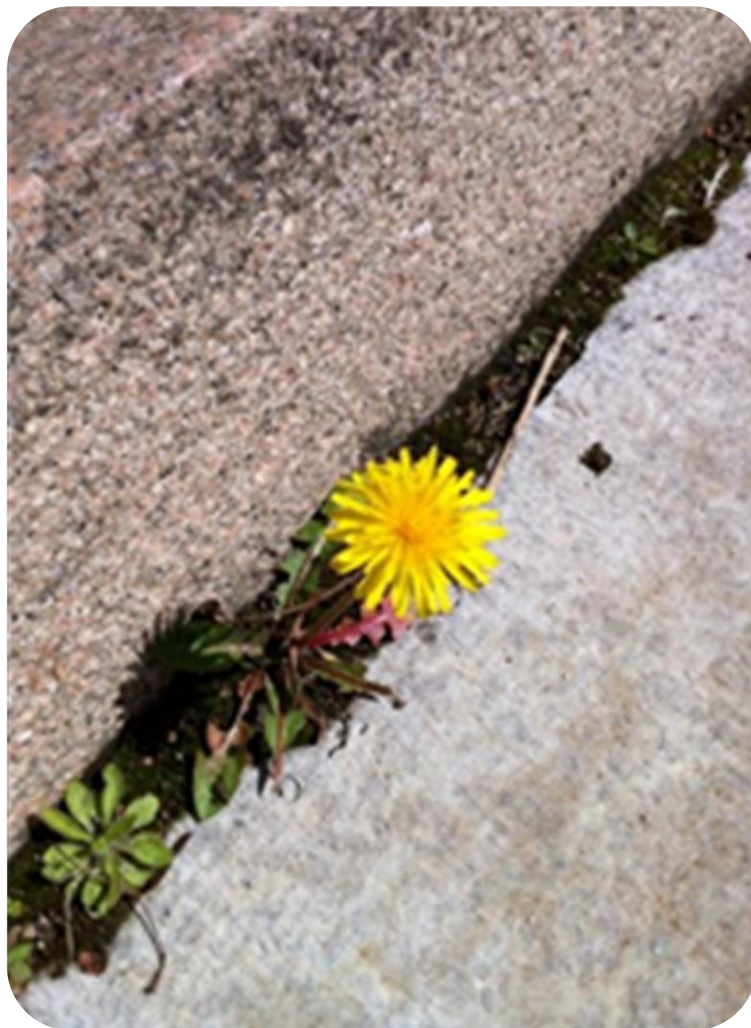


# PILGRIMSKATEKESEN



*Herre, vi söker helande tro.*

*Lär oss, ditt vandringsfolk i världen,*

*att i välkommandets öppenhet,*

*i kallelstens hörsamhet, i bekräftelsens gåva*

*och sändningens ansvar söka den framtid du vill ge oss.*

*Visa oss din väg och gör oss villiga att vandra den*

*burna av din, vår barmhärtige Faders, godhet och vishet,*

*omslutna av vår älskade brors, Jesu Kristi, ömhet och tålamod,*

*ledda av den heliga Andes ljus och sanning,*

*upplysta genom apostlarnas tro och lära,*

*styrkta av änglarnas glada lovsång och välvilliga omsorg,*

*uppfyllda av helgonens och martyrernas trofasthet och mod.*

**AMEN**

---

## INBJUDAN

*Håll fred med varandra. Vi uppmanar er bröder: tala de oordentliga till rätta, uppmuntra de modfällda, stöd de svaga, ha tålmod med alla. Se till att ingen lönar ont med ont. Sträva alltid efter att göra gott, mot varandra och alla andra.*

*1 Thess 5:13-15*

---

Det sägs att de gamla kyrkofäderna ofta talade om vänskapens betydelse för lärandet. Att närma sig en medmänniska med öppenhet, välvilja och generositet i tron att vi båda kan komma att berikas av varandra – det är den hållning de föreskriver. Det är i den andan som denna pilgrimskatekes vill tala till dig. Lärande handlar mindre om att den som har kunskap ska förmedla denna till någon som saknar den och mer om att stå i levande dialog med varandra. Det bygger på ömsesidighet och relation, inte på att den ene ska bli ett passivt föremål för den andres handlande.

I vänskapens hållning möts två strävanden som är väsentliga för all kristen undervisning: å ena sidan tillåts var och en av oss att med integritet söka tron utifrån våra egna förutsättningar, å andra sidan gestaltas Jesu egen hållning i den ömsesidiga vänskapen mellan oss som är sökande på trons väg. Det gudomliga finns med i själva det förhållningssätt vi intar till varandra när vi strävar efter att mötas som vänner.

I vänskapens möte kan vi gå i dialog med varandra, öppna upp rum för varandras tankar, ge varandra frihet att söka ord för vår längtan, vår sorg, vår glädje. Därför är också denna text tänkt att fungera i ett sammanhang där människor möts, som ett underlag för vänskapliga samtal. Pilgrimskatekesen vill öppna upp för nya möjligheter, inte begränsa genom att föreskriva färdiga svar och lösningar. Den pekar ut en riktning, som en vägbeskrivning vi kan välja att följa. Själva uppgiften, vandringen, är din.

Den kristna tron är oändligt rik på möjligheter, och det finns därför inte en rätt vägbeskrivning, utan många. Var och en av oss får, utifrån våra förutsättningar pröva vilken

väg som är rätt för oss. Så måste det vara. Vi som vandrat pilgrimskatekumenatets väg har funnit något där som vi funnit kraft och styrka i, och det är vår bön och förhoppning att också du skall finna något där som kan hjälpa dig vidare på din väg.

På pilgrimskatekesens väg går vi från station till station, från utsiktspunkt till utsiktspunkt, för att få nya perspektiv, nya utgångspunkter för våra tankar och reflektioner, men aldrig för att tvingas in i den andres sätt att tänka. Vi kan berikas av varandra. Vi kan se på våra egna liv genom varandras berättelser. Vi kan göra motstånd mot varandras tolkningar eller känna igen oss i varandras erfarenheter. Allt detta kan rymmas, när vi i vänskapens möte låter vår mångfald rymmas i samhörighet.

Välkommen, vän! Låt oss vandra en bit tillsammans på trons väg.

## BYGGA VÄGEN

*Nästa dag tänkte Jesus bege sig därifrån till Galileen. Då träffade han Filippos. Han sade till honom: "Följ mig!" Filippos var från Betsaida, från samma stad som Andreas och Petrus. Filippos träffade Natanael och sade till honom: "Vi har funnit honom som det står om i Mose lag och hos profeterna, Jesus, Josefs son, från Nasaret." Natanael sade: "Kan det komma något gott från Nasaret?" Filippos svarade: "Följ med och se!"*

*Johannesevangeliet 1:43-46*

---

Katekumenatet kan ses som ett sätt att tillsammans bygga trons väg. En väg skapas ju av människor tillsammans, genom att de följer i varandras fotspår, formar en stig, bygger broar, sätter upp vägmärken. Vi kan bygga trons väg när vi söker det gemensamma språk som tillåter oss att dela minnen och erfarenheter och att söka oss vidare mot framtiden. Vi bygger den när vi gestaltar och tolkar de symboler som väcker en genklang i oss och låter oss se våra liv i ljuset av Guds löften. Vi bygger den när vi delar de meningsbärande handlingar som synliggör sammanhang och samhörighet mellan oss och Gud. Vi bygger den när vi tillsammans möter hinder, tvivel och konflikter.

Genom allt detta formas trons erfarenhet inom oss och blir påtaglig. Gudsnärvaron blir något vi kan bära i våra händer och låta fötterna ta stöd emot och förankras i, den blir sinnligt förnimbar som en smekning, som en sång, som en dans, som ett framviskat böneord.

Vägar formas av och samverkar med det landskap de går igenom. Trons väg leder in i skapelsen och formas av det. Sol och måne, jord och hav, vind och regn, markens djur och himlens fåglar, allt som växer, allt som rör sig i skapelsens eviga livsrytm, i universums oändliga cykler av evig födelse och förgängelse, i det största och det minsta, från atomen till galaxen – allt bidrar till att forma trons väg.

Vägen byggs i ett landskap där gemenskap och konflikt, kamp och visioner, förtryckande strukturer och befriande rörelser formar topografin, där människors utsatthet och längtan, rädsla och hopp, glädje och förtvivlan, vrede och varsamhet odlas. Det är en väg som formas av samhälleliga processer, av politiska och ekonomiska faktorer, av krig och fredssträvanden. Gud finns ju med oss, mitt i livet, och kallar oss till sig.

Vägen formas av våra enskilda livsöden, från födelse till död, där vi kämpar och strider, välsignas och bär frukt, där vi får söka gemenskap och kärlek, kanske ta emot föräldraskapets glädje och börda. Den formas av våra individuella drömmar och strävanden, vår kamp för överlevnad och välbefinnande, vår omsorg om de som står oss närmast. Den formas av våra misslyckanden och nederlag, våra missbruk och missriktade strävanden, våra fördomar och rädsior. Ibland formas den av de fattiga, fattiga omständigheter vi tvingas leva under. Ibland öppnar sig landskapet mot hisnande perspektiv. Inte minst formas vägen av vår rädsla för ensamhet, sjukdom och död.

Vägen formas av den gemenskap som mitt i allt detta brokiga liv finner varandra i den förenande strävan efter Gud. Mitt i allt detta drar Gud oss samman och gör oss till ett folk. Guds anrop får oss att söka samma stigar, att slå följe, att gå i varandras spår. Där någon gick före, där vi kan kyssa spåren av dem som vandrat i Kristi fotspår, där får vi också söka Gud – där finns vittringen av Guds längtan, ekot av Guds rop, kvar.

Det finns alltid ett steg vidare, en djupare kunskap att söka. Vi kan alltid nå längre in i bönen land, förankras djupare i tillvarons grund. Vi kommer alltid att kunna upptäcka nya sidor av tillvaron, av oss själva, av Gud. Det är på samma gång smärtsamt och en del av livets rikedom.

## **OFÄRDIG MEN MED ETT MÅL**

Pilgrimskatekumentatet är tänkt som ett hjälpmedel för dig när du vill ta dig an uppgiften att utforska vad som uppstår i mötet mellan ditt liv och den kristna tron. Det erbjuder inga slutgiltiga lösningar, men en väg att vandra. Att vara människa är att vara pilgrim, på väg, sökande, ofärdig, men med ett mål.

Den kristna tron ger en tolkning av denna livsresa. Du är på väg att bli till. Du är en lärjunge, som lever i Kristi efterföljelse. Du är en unik person med en unik livsberättelse, kallad att djupt inom dig själv söka det mest autentiska, men också att dela liv och möta andra i det som förenar. De båda sakerna hör samman och kan inte skiljas åt.

Integritet är ett nyckelord när vi söker tro. Vi måste göra det för vår egen skull och på våra egna villkor. Vi söker våra livssvar av skäl som är helt och hållet våra egna, och ibland okända till och med för oss själva. Det är bara i det möte där vår egen personliga längtan finner sitt mål och sin mening, som Gud låter oss komma nära. Det mötet sker när vi vågar utmana sådant som leder till att livet förvanskas, när vi vågar ta risken att vara sårbara och att visa tillit.

Att vara pilgrim handlar om att få en ny blick för livet, att lämna det invanda och välkända för att söka den förvandling som kan ske i mötet med det oväntade, oanade – där nya horisonter bryter det givnas förtrollning och öppnar upp för den verklighet som kommer oss till mötes bortom oss själva, bortom våra egna gränser. Att vara pilgrim är att sträva efter öppenhet inför livets gåtfullhet och oförutsägbarhet, att visa lyhördhet inför kravet på sanning och äkthet, kravet på trohet mot dem vi innerst inne är.

Den Gud vi som pilgrimer får söka är inte någon färdig formel, som kan bindas med tankens kraft eller fjättras i ord, utan en närvarande Gud som står i en verklig relation till oss. Integritet är därför ett nyckelord också i den meningen att vi måste söka Gud på Guds villkor, så som Gud låter sig sökas, så som Gud ger sig till känna. Då kan vi komma nära den levande Guden, väldig, ofattbar och full av gränslös skönhet, nåd och kärlek. Det är en Gud som är i ständig förvandling därför att inget som kommer i kontakt med det heliga förblir vad det varit.

## PILGRIMSKAP OCH KATEKUMENAT

I pilgrimskatekumenatet förenas två närbesläktade rörelser i den samtida kyrkan som båda har djupa rötter i kristen tradition: katekumenatet, som under de sista decennierna fått allt större betydelse som ett svar på människors längtan efter andlig fördjupning, och pilgrimsrörelsen, som lockar alltfler människor att ge sig ut att söka livsmening och självinsikt.

Båda vill erbjuda vägar till en personlig tro, till fördjupning och mänsklig växt, till lärjungaskap och engagemang för Guds skapelse, för rättvis fred och mänsklig värdighet. De är vägar till mötet med det heliga i våra liv.

Båda dessa rörelser vill utgå från dem vi är – snarare än att tvinga in oss i några på förhand givna mallar. Tillsammans ger de uttryck för en andlighet som tar människan – sådan hon är – på största allvar, och visar därför också på en Gudstro som gör skillnad på djupet. Gudstron får inte stänga in oss i en kvävande och begränsande form utan ska öppna upp våra liv för de möjligheter som vi har skapats med.

Jesus visade alltid mest omsorg, solidaritet och kärlek inför dem som inte kunde eller ville foga sig efter en exkluderande, förtryckande och begränsande norm. I varje möte ville Jesus frigöra människor till autentiska, ansvariga och meningsfulla liv och i sin kamp var det allt det som stod i vägen för en sådan frigörelse som han vände sig emot: lögnen och illusionerna, den falska fromheten och självrättfärdigheten, självisheten och orättvisorna, självföraktet och rädslan, sjukdomen och döden. Att vandra trons handlar om att förvandlas inför denna hållning, för att ta emot och ge vidare.

Centralt för både katekumenatet och pilgrimskapet är att de erbjuder oss vägar till ett liv där tron tas på största allvar, de inbjuder oss till avgörelse och ställningstagande, till att möta vår bestämmelse och kallelse, att våga ta steget in i den livsomvandlande process som kristen tro kallar för lärjungaskap, men lika viktigt för båda är insikten om att detta är något som kan vara oändligt svårt och kännas både skrämmande, omtumlande och hotfullt.



## PILGRIMEN

Pilgrimsvandringen är en kroppens ordlösa bön och den kanske äldsta och enklaste andliga övning man kan hitta. Den förekommer i alla kulturer och inom alla religioner genom alla tider. Pilgrimen färdas mot ett yttre mål och ett inre, och det är det inre målet som gör färden till en pilgrimsresa – mötet med det heliga i våra liv. Vandringen är inte blott en resa, utan en rit, en gudstjänst, en existentiell handling.

Den yttre resan hjälper oss, eftersom den tvingar oss att bryta upp ur vardagen och inbjuder oss till ett liv i en annan rytm, en annan enkelhet, ett sätt att leva där varje steg för oss in i nya sammanhang där nya erfarenheter och möten väntar. Vandringen medför alltid ett visst mått av kontrollförlust och självuppgivande. Vi stiger in i ett skeende där något kan komma att ske med oss som vi inte har makt över. Vi övar oss i överlåtelse.

Den yttre färden låter det inre målet bli synligt mitt i den kampsituation som vi människor står i. Som pilgrimer bär vi budskap om Guds rike, om hoppet i Kristus! Pilgrimsvandringen sker mitt i en trasig värld, i solidaritet med alla som tvingas fly för sina liv, de hemlösa, de som bryter upp ur orättvisor, förtryck och vanmakt, de som söker trygghet, frihet och fred. Därför blir också den yttre färden i sig en helig handling, ett sätt att göra Guds närvaro synlig i världen. Det inre förkroppsligas i det yttre.

På samma gång som pilgrimsvandringen är en djupt personlig resa så är den därför också ett uttryck för den befriande gemenskap som Jesus kallar oss till. Vi vandrar liksom lärjungarna tillsammans med honom för att söka det hopp och bygga den framtid som Jesus kallar för Guds rike.

Vi delar gemenskap längs en bit av livsvägen – och vi delar samma grundläggande villkor och förutsättningar. Mycket av det som annars definierar oss och delar upp oss i grupper och olika roller faller bort och vi kan återupptäcka varandra som medmänniskor helt enkelt, jämlika och unika. Vi behöver inte acceptera några oss påtvingade förklaringar eller sanningar. I stället är det den kunskap som formuleras inom oss, i våra kroppar, steg för steg i vandringen, som i allt högre grad kan få ge betydelse i våra liv.

## KATEKUMENEN

En katekumen är en pilgrim på trons och livets väg. Katekumenens väg är en väg till livets källor, till helande och upprättelse i gemenskap med Gud och andra människor. Ordet "katekumen" går tillbaka till fornkyrkans tid och kommer från grekiskans *katechein* som kan översättas med att vägleda eller undervisa. En katekumen är alltså en person som tar emot vägledning om kristen tro och kristet liv.

Den som kallas till lärjunge har ytterst sett alltid Kristus som lärare och vägvisare. Han ensam är vägen, sanningen och livet. Det är dopets budskap. Det är påskens glädjefyllda evangelium. Genom Kristus är vi delaktiga i livets seger över döden. Det har givit form och innehåll åt den kristna gemenskapen, och så är det än idag. Att föra vidare berättelsen och att tolka livet i ljuset av den är därför grundläggande för den kristna gemenskapen. Där får vi reflektera tillsammans och föra samtal om längtan och sökande efter helande och läkedom, om hopp och vanmakt, kamp och förtröstan. Det vill katekumenatet inbjuda till.

Den kristna kyrkan är en gemenskap grundad på Jesu kallelse till lärjungaskap. Utan denna kallelse tappar kyrkan bort sin identitet och sitt uppdrag. Kyrkan finns inte till för sin egen skull, utan för livets skull. Kyrkan behöver ständigt vända tillbaka till sitt ursprung för att söka förstå meningen med att vara kyrka i världen. Ständig omvandling, ständig förnyelse – för att förbli trogen evangeliets evigt förblivande sanning – det är kyrkans villkor. Kyrkan måste alltid vara i rörelse, sökande den tro som är levande och helande. Att genom katekumenatet kalla människor till lärjungaskap blir därför ett sätt för kyrkan att påminna sig själv om vad kyrka innerst inne är. Katekumenen bär genom sin blotta existens vittnesbörd inför andra kristna om vad det innebär att vara kyrka.

Jesus instiftade själv dopet och nattvarden för att påminna sina lärjungar om vad som skulle stå i centrum. Det var i dopets kallelse till ett befriat, autentiskt liv i lärjungaskap som de kristna möttes och förenades kring nattvardsbordet. Där mötte de sin levande Herre och tog emot honom i bröd och vin. Så måste det vara för kyrkan också i vår tid. Kyrkan har inget existensberättigande enbart som en livlös kvarleva från det förgångna och de kristna traditionerna har inget bevarandevärde i sig om de inte står insatta i det befriande

evangeliets sammanhang. Bara som ett uttryck för Guds upprättande vilja kan de troendes gemenskap bli vad den var tänkt att vara.

## KATEKESENS HUVUDSTYCKEN

För vår kyrkliga tradition är Luthers katekeser viktiga och värdefulla trosdokument. De ger oss nycklar till den kristna traditionen. Men de uttrycker också en pedagogisk vision. Tron ska ges till varje människa. Alla döpta är myndiga, fullvärdiga medlemmar i Kristi gemenskap. Kyrkan skapas inte ovanifrån, genom något prästerskaps förmedling, utan underifrån, genom de troendes förhållande till Gud – ty Gud är lika nära var och en av oss. Därför har var och en av oss också rätt att bli delaktiga i trons grunder. Det är inga skatter som ska gömmas undan för de särskilt utvalda utan något som ska förkunnas och läras ut till alla som vill lyssna.

Luther vill föra ut evangeliet i världen, in i vardagen, in i ditt och mitt liv. Inte bara i templets avskildhet utan också på den dammiga vägen måste vi kunna upptäcka Gud när han slår följe med oss. Finner vi honom inte där, tillsammans med de som söker, längtar, kämpar och hoppas – då är det en falsk gud, ett maktens redskap, ett beläte. Den sanne Guden möter oss i våra liv. Det är en Gud som inte går några andras ärenden men som alltid verkar helande, befriande och upprättande. Det är en Gud som kommer oss närmast i utsattheten, på korset, och i den livgivande kärleken.

Luther betonar också att katekesens huvudstycken, dessa nycklar till den kristna tron, i sig är oändligt innehållsrika. Vi blir inte färdiga med dem. Budorden, trosbekännelsen, Herrens bön, dopet och nattvarden erbjuder vägar till Gud själv. Det vore därför ett misstag att tro att katekesen enligt Luther skulle vara ett slags kristendom för nybörjare. Tvärtom menar han att vi måste återvända till dessa huvudstycken hela livet. De erbjuder en väg som vi får vandra.

## MEDVANDRAREN

Katekumenen går inte ensam. Hon färdas tillsammans med andra och kan finna frimodighet och stöd i samhörigheten och vänskapen som erbjuds henne. Det är viktigt, just därför att tron aldrig är till för isolerade individer utan vill få oss att öppna oss för varandra. Vi kan bara förstå kristen tro genom att samtidigt vara medmänniskor.

Katekumenatsgruppen är alltid en del av den större trosgemenskapen, ett uttryck för kyrkans väsen och identitet. Kyrkan är ju kallad att vandra samma väg som katekumenen, liksom Kristus vandrat den före oss alla – vägen till förnyelse och förvandling, från död till liv. I de troendes gemenskap är vi exempel för varandra, vi vittnar inför varandra och ber för varandra. Vi bär varandra och delar med varandra, på samma sätt som Kristus är exemplet, vittnet, förebedjaren som bär oss alla och delar våra villkor. Detta mönster kommer till konkret uttryck genom medvandringen.

En medvandrare är en person som gått samma väg som katekumenen, och som vill följa, stötta och bära henne med förbön, tankar och vänskap. Medvandringen har ingen expertroll utan är en medmänniska, en syster eller bror. I all enkelhet blir hon genom sin samhörighet med katekumenen en Kristusrepresentant just därför att hon gör detta som en representant för kyrkan, de troendes gemenskap.

Alla kristna är medvandrare, kallade att vandra med Kristus, med varandra, i solidaritet med hela skapelsen, som lärjungar och pilgrimer i världen. Kanske kan man säga att katekumenatet vill rusta oss just till medvandrarskap, att i Jesu efterföljelse leva i solidaritet med våra medmänniskor, sträva mot gemensamma mål, bygga en gemensam framtid, bekämpa orätten och värna rätten, skänka hopp och glädje åt dem vi möter.

## NIO STEG

Uttrycket "Söka helande tro" beskriver i komprimerad form pilgrimskatekumenatets mål och struktur. Uttrycket fungerar som en formel som kan beskriva trons väg. På vägen mottar vi också fyra gåvor: välkomnandets, kallelens, bekräftelsens och sändningens gåva. Var och en av dessa gåvor representerar något vi anförtros för att bruka och ge vidare. Det är Gud själv som i och genom Kristus, välkomnar, kallar, bekräftar och sänder oss som sina medarbetare och lärjungar.

Att söka helande tro är en omvandlingsprocess, en strävan till möte med den gudomliga kärlek som kan omdefiniera oss efter sitt eget väsen. Detta kan leda till det som i kristen tro ofta kallas "pånyttfödelse" eller "omvändelse". Det är stora och kanske avskräckande ord, lätta att rygga undan inför, men de rymmer också löften om något fantastiskt. Vi är inte hänvisade till oss själva. Gud verkar i oss och kan hela det som blivit trasigt och göra det omöjliga möjligt. Vi är och förblir ofärdiga, men i det ofärdiga skapar Gud nya möjligheter. Därför har vi låtit dessa övningar sträcka sig över nio månader, som en graviditet. Gud vill förlösa oss, föda oss till nytt liv.

I pilgrimskatekesen presenteras kristen tro genom nio olika "övningar" som var och en utgör etappmål på trons väg. I de två inledande övningarna läggs en grund för de följande övningarna och de återstående sju övningarna går på djupet med de kärnord som beskriver trons väg - söka, helande tro - och gåvorna – välkomnande, kallelse, bekräftelse och sändning. Tillsammans bildar dessa övningar följande mönster:

**Första övningen: Vägen**

**Andra övningen: Vägmärken**

**Tredje övningen: Välkomnande**

**Fjärde övningen: Sökandets väg**

**Femte övningen: Kallelse**

**Sjätte övningen: Helandets väg**

**Sjunde övningen: Bekräftelse**

**Åttonde övningen: Trons väg**

**Nionde övningen: Sändning**

# Första övningen:

## Vägen

*Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus,  
över dem som bor i mörkets land strålar ljuset fram.*

*Du låter jublet stiga, du gör glädjen stor.*

*De gläds inför dig som man gläds vid skörden,  
som man jublar när bytet fördelas.*

*Oket som tyngde dem, stängen på deras axlar,  
förtryckarens piska bryter du sönder,  
som den dag då Midjan besegrades.*

*Stöveln som bars i striden och manteln som fläckats av blod,  
allt detta skall brännas, förtäras av eld.*

*Ty ett barn har fötts, en son är oss given.*

*Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn:*

*Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Ewig fader,  
fredsfurste.*

*Jesaja 9:2-7*

---



## INBJUDAN

*Kom, Helge Ande, Herre Gud. Giv lust att hålla dina bud.*

*Vår köld och tröghet övervinn. O kom i våra hjärtan in.*

*Du helga kraft, dig beder vi: Gör viljan god, gör själen fri.*

*Låt oss på livets väg få gå och till Guds ära sjunga så:*

*Halleluja. Halleluja.*

*Du helga ljus, all sannings port, lär oss var dag, på varje ort,*

*att känna Gud och den han sänt. Gör Sonens dyra namn bekänt.*

*Förklara Faderns välbehag och falska läror från oss tag.*

*Det ord är fast, det ord är visst, som lär oss tro på Jesus Krist.*

*Halleluja. Halleluja.*

*Du helga eld, all världens tröst, låt kärlek brinna i vårt bröst.*

*Du gode Ande giv oss stöd och himmelskt mod i jordisk nöd.*

*På korsets väg oss lys och led, mot frestelsen med kraft bered,*

*att här vi modigt strida må och genom död till livet gå.*

*Halleluja. Halleluja.*

*Svensk psalm 51 – Inspirerad av medeltida hymn*

---

Vad är en pilgrim? Vad säger jag om mig själv när jag väljer att benämna mig som det, att förstå mitt liv så? Vad är det som för mig in på trons väg? Vad kommer jag med för förväntningar, rädslor, förhoppningar? Vad gör jag mig för bild av det som väntar? I detta avsnitt börjar vi närma oss dessa frågor genom att utforska olika sätt att förstå vad pilgrimskap är och kan vara.

Pilgrimskapet är ett liv i tillblivelse, ett sökande, en öppenhet inför det vi inte kan förstå fullt ut, men ana. Det pilgrimen söker kan uttryckas på olika sätt – Gud, meningen med livet, förlåtelse, frid. Det är en vandring mot inre förvandling, präglad av den ödmjukhet som föds i insikten om att vara ofärdig, men också av den vilja till förnyelse och förändring som uppstår

ur hoppet, tron och kärleken. Pilgrimsvandringen är en symbol för livet: Livet som en resa, från födelse till död, från vaggan till graven, och bortom graven...

I allt som sker får vi söka Guds helande närvaro, förankra våra liv i tron, ta emot och ge vidare kärleken. Vi vandrar med Gud, Gud vandrar med oss. Stjärnan är tecknet på Guds närvaro. Mitt i världens mörker och kyla lyser Guds ljus upp vägen för oss. Hos profeten Jesaja blir stjärneljuset en bild för hoppet och löftet om befrielse och fred. Och i Matteusevangeliet berättas om stjärntydarna som följde stjärnan till Betlehem och det nyfödda barnet: Fredsfursten. Han som om sig själv säger: "Jag är världens ljus, den som följer mig skall inte vandra i mörkret, utan ha livets ljus."

Därför får stjärnan bli den första symbolen vi väljer för att beskriva pilgrimsfärden. Den står som ett tecken för vandringens yttersta drivkraft. Vi kan inte hålla den i vår hand, inte packa den i vår väska eller genomskåda dess hemlighet, men vi kan ändå bära den med oss, som det löfte som ger oss en riktning och ett mål. Målet ligger bortom horisonten, men det ljus som leder oss mot sin källa lyser in i vår värld och våra liv här och nu.

## PILGRIMSVÄGEN – TILL BEFRIELSE

*Blott i det öppna har du en möjlighet.  
Låser du om dig kvävs och förtvinar du.  
Ut i det fria skall du med Herren gå,  
kraften fullkomnas mitt i din svaghet då.*

*Leva i världen, omvänd till verklighet,  
vänd mot Guds framtid, följd av hans trofasthet.  
Mörkret du möter aldrig i ensamhet.  
Blott i det öppna ligger din möjlighet.*

*SvPs 90 J Kierkegaard, B G Hallqvist*

---

Att söka Gud i sitt liv är en strävan, grundad djupt i varje människa, att söka det som gör livet möjligt, det som ger frihet, glädje, livskraft. Denna strävan återspeglas i den bibliska berättelsen och formar dess underliggande röda tråd.

När Israels folk befriats ur slaveriet i Egypten och står på andra sidan av det hav som nu skiljer dem från deras förföljare, då brister de ut i dans och lovsång. Undergången som tycktes oundviklig har avvärjts. Gud har frälst dem, men de är inte framme. De har en lång vandring framför sig, och under denna vandring kommer de att formas till en ny gemenskap. Vandringen är full av lidande och prövningar, men de leds av Guds löften och bärs av hoppet och förtröstan på hans trofasthet.

Även om pilgrimstanken i bibeln går ännu mycket längre tillbaka i historien så är det ändå här, i denna scen, som bilden av Guds folk som vandringsfolket får en alldeles bestämd form och innebörd. Varje ny generation som inlemmas i Gudsfolkets gemensamma berättelse blir också delaktiga i denna frälsning ur fångenskap som en gång skedde och i det löfte som bär folket genom tid och rum.

Löftena förnyas och bekräftas varje gång Gudsfolket bejakar sin kallelse att söka den Gud som givit dem frihet. Löftena får kraft att höras över tvivlet och vanmakten varje gång en

människa bryter upp ur lögnens och vanmaktens verklighet för att söka sanningen. Löftena infrias varje gång en människa svarar an på stjärnans anrop, varje gång hoppet om en förnyad verklighet får fäste i hennes hjärta och driver henne att finna sitt livs bestämmelse i Gud. Då ser vi att Gud själv alltjämt går före och visar vägen, likt en molnstod om dagen och som en eldstod om natten.

Därför hör det kristna livet samman med uppbrott. Bara den som – likt Abraham och Moses – är beredd att bryta upp kan ana Guds verklighet fullt ut. Det finns inga evigt givna svar, inga färdiga lösningar utan endast det stegvisa tillblivande som följer av att dras med, göras delaktig och förvandlas. Vägen och vandringen är de självklara utgångspunkterna. Själva sättet att tala om Gud och Guds handlande präglas av de ständiga uppbrotten från lägerplatserna längs vägen. Gud leder oss ständigt vidare. Varje dag ett steg längre in i framtidens okända utmaningar, bort från den välkända stigen som alltid tillhör det förgångna.

Att vara pilgrim är att vara öppen för detta och villig att ständigt bryta upp. Det handlar mer om att söka de svar vi ännu inte funnit än om att envist hålla fast vid de svar vi lyckats komma fram till. Vi måste våga oss ut i det okända, våga tillitens steg in i Guds verklighet. Vi har givit oss ut på den stora resan, resan till den punkt i vårt eget liv där det åter bli möjligt att se framåt, att andas fritt, att våga hoppas på försoning, återhämtning, gemenskap.

## ATT FÖLJA VÄGEN TILL GUDS JA

*Så älskade Gud världen att han gav den sin enfödde Son  
för att var och en som tror på honom inte skall gå förlorad  
utan ha evigt liv.*

*Johannesevangeliet 3:16*

---

Genom hela skapelsen kan vi ana Guds anrop, Guds JA till allt som är. Det kan väcka vår förundran och bävan. Vi snuddar vid det helt annorlunda, en verklighet som är oåtkomlig, ofattbar och helig men sträcker sig in i våra liv och manar oss till uppbrott. Vi dras in i vandringsfolkets rörelse genom tid och rum, vi dras med i Guds rörelse genom historien, vi färdas med varandra mot löftets land – mot friheten, sanningen och helandet i Guds JA.

Vägen som vi är kallade att gå, livets väg, med alla dess olika etapper, stationer och rastplatser är en bild för människans sökande efter detta JA. Varje steg för oss till en ny plats och en liten bit närmare vårt mål. I Bibeln är "Vägen" en beteckning för den kristna gemenskapen. Redan Jesus, vandraren, talade om vägen så. De kristna följer den väg som han visat på och befallt oss att gå. Att vara kristen är följaktligen mindre ett slags medlemskap i en religiös förening och mer en konkret gemenskap längs vägen i bön och tanke, ord och handling.

Jesus är det JA som Gud givit världen. I honom bor livets ursprung och mål. De första kristna beskrev sin gemenskap med honom just så: De följde honom som var vägen till Gud. Det var förstås rent bokstavligen så till att börja med. Lärjungarna vandrade med honom genom Palestina, från by till by, genom vildmarken, hela vägen upp till Jerusalem där han blev korsfäst, dog och uppstod. Att vara lärjunge var att följa honom, vandra med honom, dela hans villkor.

"Jag är vägen, sanningen och livet", säger Jesus. "Ingen kommer till Fadern utom genom mig." Detta är ett mönster som förblir giltigt, eftersom Kristus är vår levande Herre,

uppstånden från de döda, närvarande hos oss genom sin Ande. Han är vår medvandrare idag liksom då, genom livets alla skeden.

## PILRIMSVÄGEN – DEN INRE RESAN

*Den längsta resan är resan inåt.*

*Dag Hammarskjöld*

---

Stjärnan för till Gudsmötet – till stallet – till Sonen. Bibelns vittnesbörd är att vi genom honom möter den levande Gud som ger liv åt hela skapelsen. Stjärnan är ett himmelens eget vägmärke. Den vittnar om att en ny mänsklighet är möjlig och kan börja i oss, i våra hjärtan. Att följa stjärnan är att följa vår längtan efter fred till det möte som är svaret på vår längtan, att ha vår längtan som kompass. Att följa stjärnan är att färdas dit vårt hopp driver oss, där vår fråga får ett svar, där vårt JA förenas med Guds JA till oss i en samhörighet vars djupaste verklighet vi bara kan ana.

Innan vi tagit ett första steg så finns redan längtan i oss. Innan vi vet om det så ropar stjärnan efter oss. Innan vi vet om att vi söker Gud så ropar vårt inre efter Gud – liksom Gud ropar till oss. Pilgrimsvandringen är en färd mot den punkt i våra liv där detta kan ske, där Guds JA kan förenas med mitt Ja till Gud.

Pilgrimens väg är en förvandlingsprocess utan facit. Det är en inre resa där vi följer vår längtan och vår strävan mot sammanhang och relation. Vi färdas kanske till ett bestämt yttre mål, en plats någonstans – men vi färdas också in i oss själva. Det är en resa till vårt eget hjärta, där vi kan söka livets djupaste mening.

Många människor skyr varje försök att sätta trons erfarenhet på formel. Alltför ofta leder det till tvång och förvanskning, det autentiska går förlorat, det heliga förskingras. Det kan skapa en religion som inte rymmer vår längtan, en tro som inte är förankrad i kärleken. De kan instämma i Paulus ord: Om jag talar både människors och änglars språk, men saknar kärlek, är jag bara ekande brons, en skrällande cymbal. De skyr det religiösa utanpåverket – just därför att de längtar och strävar efter det inre livet. De hungrar efter den verkliga skatten som ligger begravnen under ytan: Andlighet, frihet, enkelhet, långsamt, tystnad, bekymmerslöshet, delande – allt det som saknas i våra liv.

I pilgrimens hållning känner många igen denna hållning. Vi finner något i vandringen som vi behöver. Den fungerar som en motbild mot det oroliga, splittrade liv som så ofta gör oss sjuka till kropp och själ.

I vandringen kan vi för en stund stiga ut ur det snabba, ytliga flödet där inget får sjunka till vila på djupet. Vi kan släppa taget om sådant som låst sig i oss. Vi kan överbrygga ensamheten i en djupare känsla av samhörighet. Vi får kontakt med naturen, med livet, med vår egen andning, med fötternas glädje i rörelsen. Vi kan lämna överflödets betungande krav bakom oss och reducera livet till det som är, här och nu, i stunden.

Vi får tid att landa. Vi hinner ifatt oss själva, får tid att tänka igenom våra tankar på riktigt, släppa oron och bekymren, bli hela, bota sorgen. Vi övar oss i att leva bödens, den inre vandringens, liv.



## PILRIMSVANDRINGEN – ATT LEVA I BEJAKELSENS FÖRVANDLANDE KRAFT

*Herren, välsignar dig och beskyddar dig.*

*Herren låter sitt ansikte lysa mot dig och visar dig nåd.*

*Herren vänder sitt ansikte till dig och ger dig sin fred.*

*I faderns och Sonens och den heliga Andes namn.*

*Amen.*

*Den aronitiska välsignelsen – Fjärde Mosebok 6:24-26*

---

Att röra sig mot Guds JA, där ett autentiskt liv blir möjligt, är vägen till en levande tro. Det är en livslång process. Vi kan beskriva detta som pilgrimskapets inre resa, den mot livets källa i Gud. Resan för oss till den som är ett svar på vår längtan, den Gud som är nära, som delar våra villkor. Om det inte vore så; om Gud bara uppenbarade sig i sin himmelska strålgång någonstans långt borta, högt därovan, och inte i sin gemenskap och solidaritet med oss människor här och nu; om vi var tvungna att följa vår längtan ända längst ut i den okända, heliga, ofattbara ovetenhetens natt, hur skulle vi då kunna hoppas på att någonsin lyckas?

Men Gud är nära. Gud möter vår längtan. Gud söker oss ständigt. Gud inte bara välsignar oss, utan välsignar oss om och om igen, i sin överflödande kärlek och nåd. Välsignelsen är en bekräftelse på att Gud verkar i oss och i världen. Vi kan förlita oss på denna Guds kärlek – den är svaret på vår längtan och den lyfter oss ur maktlösheten. Den åstadkommer det vi inte själva förmår. Den är Guds JA till våra liv.

Pilgrimsvandringen kan leda oss in i den bejakelse som är närvarande och verksam i våra liv. Bejakelsen får ljuda i oss och verka i oss när vårt inre blir stilla och mottagande, när våra steg för oss mot vårt eget livscentrum, det existentiella avgörandet, det som låter genvägen födas i oss, när sanningen uppenbaras för oss och förvandlar oss. Steg för steg får vi bli till som det vi var ämnade att vara. Steg för steg får vi vända oss mot den verklighet som kommer oss till mötes, till den sanning som vi inte själva kan äga men som förvandlar oss när vi blir delaktiga i den.

Men trons väg är inte bara en väg till det som djupast berör var och en av oss utan också till gemenskap. Gudsfolket, vandringsfolket, pilgrimsfolket förenas av en gemensam längtan och ett gemensamt hopp. Det kommer till uttryck i en medmänsklighet och solidaritet som får sin näring ur tron att det som var också formar det som är och att det som kommer redan förverkligas här och nu – mitt ibland oss. Det kommer också till uttryck i den delade bönen och lovsången inför den Gud som vill vara just där – mitt ibland oss – som gemenskapens levande centrum.

## PILRIMSVÄGEN – VÄGEN TILL DET HELIGA

*Som gränslösa vidder och kärlekens djup,  
som visdoms höjder och helighets ljus,  
är lyckan, är glädjen, hos Herren.*

*Som ljus över Kaos, som liv efter död,  
som Gudoms styrka i skapande lek,  
är lyckan och glädjen hos Herren.*

*Som forsarnas skumstänk, som storspovens flöjt,  
som hemkomsts sötma, som ömhet och smek,  
är lyckan och glädjen hos Herren.*

*Som frälsarens ögon, som Mästarens hand,  
som godhets mildhet, som ödmjukhets mod,  
är lyckan och glädjen hos Herren.*

*Som änglarnas vilja, som helgonens blod,  
som trofast gärning, som sanningens ord,  
är lyckan, är glädjen hos Herren.*

*Som torkade tårar i Frihetens land,  
som uppfylld längtan, försoning och fred,  
är lyckan och glädjen hos Herren.*

*Som lyckan och glädjen är Herren vår Gud,  
som salig fullhet i Gudsrikets tid.  
Ge ära, ge ära åt Herren.*

*M Lönnebo*

---

En helig plats är en plats där himmel och jord förenas, en plats där under kan ske. Att vandra till heliga platser har människor gjort i alla tider, Jerusalems tempel, Patriarkernas och Jesu gravar, Petri grav i Rom och Jakobs grav i Santiago di Compostela. Vägarna till dessa och andra välkända heliga platser är som motorleder på den andliga kartan.

Men mötet med det heliga kan ske varsomhelst och närsomhelst. Det kan ske när livet drabbar oss, när vi på djupet konfronteras med verkligheten, på ett sådant sätt att vi inte kan förbli oberörda och opåverkade. Det heliga finns i gränsupplevelsena, i förlossningsrummet och vid dödsbädden, i omfamningens extas och i det ensammaste lidandet, i ångestens och tvivlets mörker.

Det heliga möter oss på de triviala platserna, på en parkeringsplats eller i en hiss, i vardaglighetens grå rutiner, i det försagda och obetydliga. Det möter oss i det förstummande översinnliga och sköna, i katedralens hisnande valvbågar eller i rymdens storslagna völdighet. Det möter oss i vetenskapens allt djupare insikter om tillvarons komplexitet och mångfald och i mystikens urgamla kunskap om alltings samhörighet med sitt ursprung.

Det är egentligen omöjligt att beskriva det heliga, och ändå upphör vi inte att försöka. Det heliga är den gudomliga närvaro som låter sig anas, som i benådade ögonblick uppenbarar sig för oss. Det kan sätta oss i kontakt med en verklighet som är större än den vi vanligen kan erfara, rikare, mångtydigare, outgrundligare. Vi kan inte förklara det, vi kan inte kontrollera det, men den rymmer allt som ger livet mening och sammanhang.

I enkelt vin och bröd, så kommer Gud till oss. Det heliga rymmer i det mest vardagliga, det mest mänskliga: en måltid. Här får vi öva oss i att se det oändligt rika i det lilla. Kosmos i en vattendroppen, livets ursprung och mål i ett maktlöst barn. Vandringens rörelse ut i främlingskap och maktlöshet hjälper oss på samma sätt att se världen på nytt. Inte som något vi har rätt att äga, styra och kontrollera utan som en gåva: På så vis lär vi oss att se bortom oss själva till det som är större än oss.

# Andra övningen

## Vägmärken

*Så drivs vi, vilsna själar, fram från lägerbål till lägerbål,  
vet ingenting om nästa rast och ingenting om resans mål  
– vet att här växlar natt och dag, tung kväll och väldig soluppgång,  
och att vår resa än syns kort och än obarmhärtigt lång.*

*Jo vi vet mer: en sömnlös natt lyssnar vi i tyst hemlig skräck  
in i vårt inre, till ett sorl som av en underjordisk bäck  
eller en snäckas svaga sus, där ändå hela havet hörs,  
och i vår bävan slutar vi att fråga vilken väg vi förs.*

*Så drivs vi vilsna själar fram från lägerbål till lägerbål,  
vet ingenting om nästa rast och ingenting om resans mål,  
men känner att vårt hjärta dras oemotståndligt utan val  
in mot ett okänt hemmets hav, som sorlar djupt i snäckans skal.*

*Karin Boye*

---

## INBJUDAN

*Ett krucifix har mitt på trottoaren satts.*

*Hur blev ett vanligt gathörn huvudskalleplats?*

*Det stänker smuts och ryker damm på den figur,  
som hänger där med naken kropp i ur och skur.*

*Hans pina upphör aldrig, han lyfts aldrig ner  
från korset de har satt i detta grå kvarter.*

*Hjalmar Gullberg*

---

För den som går trons väg kan det ibland kännas som om hon söker sig fram i ett outforskat landskap utan vägar, där ingen gått före henne. För varje människa är landskapet nytt och stigarna okända. Likväl är vi inte ensamma och vi är inte först. Andra har gått före oss och andra går med oss.

Vi är alla både unika och lika. En stark kärlek eller sorg är alltid en engångshändelse – unik och särpräglad. Vi söker det heliga i våra liv av olika skäl, utifrån de erfarenheter och den längtan som är unik för var och en av oss, och därför är varje människas resa på trons väg också unik och särpräglad. Vi kan inte leva på lånta sanningar och det finns inga patentlösningar till livet...

Samtidigt är det förstås lika sant att den ena sorgen är besläktad med den andra, liksom varje kärlek rymmer något som kan kännas igen i andra. Den enes erfarenhet ger en genklang i den andre, väcker igenkänning. Och så är det också med vår Gudserfarenhet. Den är unik för varje människa men kan också låta oss upptäcka det som djupast förenar oss.

I detta spänningsfält mellan det enskilda och det gemensamma formas trosvägens karta. Kartan – vägbeskrivningen för trons vandring, kan vi söka på många ställen. Den bygger på

erfarenheter som under århundraden samlats av resanden, men den kan inte tydas om den inte relateras till vår egen personliga upplevelse.

Bibeln är den kristna trosgemenskapens främsta vägbeskrivning och reseberättelse, där lämnas de viktigaste riktmärkena på trons väg. Men för att dessa texter skall öppna sig för oss och tala in i våra liv måste vi komma till dem med vår längtan och vår bön. Vi måste upptäcka hur texten kan tala in i vår situation.

I Luthers katekeser ges en grundläggande undervisning kring kristendomens centrala huvudstycken: budorden, trosbekännelsen, Herrens bön och sakramenten. Det är inga nyheter som Luther hittat på förstås, utan grundläggande trosformuleringar från den allra äldsta kyrkans tid som sammanfattar det bibliska budskapet på ett meningsfullt sätt. De visar oss hur vi i mötet med Bibelns texter ska kunna urskilja de större sammanhangen och hålla budskapets kärna i fokus, evangeliet om Jesus Kristus.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

### *Första budet*

*Du ska inte ha andra Gudar vid sidan av mig.*

### *Andra budet*

*Du ska inte missbruka Herrens, din Guds namn, ty Herren kommer inte lämna den ostraffad som missbrukar hans namn.*

### *Tredje budet*

*Tänk på att hålla sabbatsdagen helig.*

### *Fjärde budet*

*Visa aktning för din far och mor, så att du får leva länge i det land som Herren, din Gud, ger dig.*

### *Femte budet*

*Du skall inte dräpa.*

### *Sjätte budet*

*Du skall inte begå äktenskapsbrott.*

### *Sjunde budet*

*Du skall inte stjäla.*

### *Åttonde budet*

*Du skall inte vittna falskt mot din nästa.*

### *Nionde budet*

*Du skall inte ha begär till din nästas hus.*

### *Tionde budet*

*Du skall inte ha begär till din nästas hustru, slav eller slavinna, oxe eller åsna, eller något annat som tillhör din nästa.*

*Luthers lilla katekes – 2 Mosebok 2:3-17*

---

Budorden är mycket mer än ett regelverk för hur vi ska leva våra liv. Budorden utgör kärnan i Guds förbund med sitt folk, Israel, som ingicks på Sinai berg. Detta förbund föregicks av andra förbund, med Abraham, Noak och Adam, den första människan. Genom dessa förbund



upprättar Gud en gemenskap med människor, för att de därigenom ska kunna komma i ett rätt förhållande till Gud, sina medmänniskor, sig själva och hela skapelsen.

Förbundet är med andra ord en del av Guds pågående skapelseverk. Det är inte bara för sin egen skull Abraham kallas ut från sitt hemland för att söka det förlovade landet, inte heller är det bara för Israels folks skull som Gud ingår ett förbund med dem på Sinai berg, utan för att alla folk skall bli välsignade genom dem. Allt ingår i Guds frälsningsplan för skapelsen.

”Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. Och din nästa som dig själv” (Matt 22:37-39), så sammanfattar Jesus innehållet i lagen och han bygger på en lång tolkningstradition. Hörsamhet, trohet och kärlek till Gud – omsorg, solidaritet och respekt för medmänniskorna, det är budordens grundtema, den samverkande kärleken till Gud och till nästan.

Gud har omsorg om sin skapelse. Gud verkar med sin överflödande nåd i världen, ger oss föda och ser till alla våra behov. Gud är barmhärtig, befriande, trofast och pålitlig. Gud är välsignelsens Gud, Gud är härlighetens ursprung och denna härlighet speglas i skapelsen, uppfyller den och gör den skön, god och värdefull. Skapelsen återlämnar all denna härlighet som den tar emot från Skaparen i sin ständiga lovsång inför Herren, genom att älska och ära Gud.

I psaltaren kommer detta grundtema till uttryck just som lovsång och tillbedjan.

Psaltarpсалmerna talar om kärleksförhållandet mellan Skaparen och skapelsen. Gud, som själv är kärlek, skapar världen och gör den älskansvärd genom sin kärlek, förlossar världen genom sin kärlek.

I budorden görs samma grundtema till normen för en etisk hållning: Såsom Gud älskat oss så ska vi också älska. Vi ska inte visa avund och missunsamhet. Vi ska inte ha begärelse till det som blivit någon annan given. Vi ska inte ta ifrån någon det som är hennes gåva från Gud, inte hennes liv, inte hennes egendom, inte hennes ära eller sociala sammanhang. Vi ska i stället leva så att vi bygger upp varandra och tillsammans skapar ett samhälle som präglas av omsorg om de utsatta och värnar om rättvisa och fred.

*Visa mig, Herre, dina stadgars väg, och jag skall följa den till slutet.*

*Ge mig förstånd att lyda din lag, att hålla den helt och fullt.*

*Led min vandring efter dina bud, den stigen går jag med glädje.*

*Vänd min håg till dina lagbud och inte till snöd vinning.*

*Vänd min blick från det meningslösa, skänk mig liv, som du har sagt.*

*Psaltaren 119:33-37*

---

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Jag tror på Gud Fader allsmäktig,  
himmelens och jordens skapare.*

*Jag tror ock på Jesus Kristus,  
Guds enfödde Son, vår Herre,  
vilken är avlad av den heliga Ande,  
född av jungfrun Maria,  
pinad under Pontius Pilatus,  
korsfäst död och begravnen,  
nederstigen till dödsriket,  
på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda,  
uppstigen till himmelen,  
sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida,  
därifrån igenkommande till att döma levande och döda.*

*Jag tror ock på den heliga Ande,  
en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund,  
syndernas förlåtelse,  
de dödas uppståndelse och ett evigt liv.*

*Den apostoliska trosbekännelsen*

---

Om budorden uttrycker den grundläggande gemenskap som är förutsättningen för förbundet mellan Israel och dess Gud, så uttrycker trons artiklar – om Fadern, Sonen och den heliga Ande – samma grundläggande, men förnyade, gemenskap genom den kristna kyrkans bekännelse och lovsång till Gud. Det finns en tydlig kontinuitet mellan Gamla och Nya testamentet, mellan det gamla och det nya förbundet. Gud är evigt trofast och överger inte sina löften till Israels folk. Tvärtom bekräftas förbundet med Mose genom Kristus.

Även trosbekännelsen uttrycker vår gemenskap med Gud och speglar vad Gud är: skapare, befriare och livgivare. Liksom det dubbla kärleksbudet uppmanar till hörsamhet, lyhördhet

och lydnad inför den Gud som kallar sitt folk ur slaveri och fångenskap så formas även trosbekännelsen genom de troendes gensvar.

I bejakelse förenas vi inför den Gud som säger JA till oss och våra liv och blir ett pilgrimsfolk på vandring mot Guds framtid. Vi bekänner vi oss till Fadern som livets yttersta mål och ursprung som kan ge tillvaron mening och sammanhang. Vi vänder oss till Fadern i, med och genom Kristus, som förkroppsligar den gudomliga, självutgivande kärlek som möter oss i vår kamp för befrielse. Vi förenas och förnyas i Anden som är vår hjälpare och läkare, vår lärare och tröst, Guds inneboende närvaro i allt skapat.

Trosbekännelsen sätter in oss i det helhetssammanhang där allt som vi är, gör och hoppas på måste förhålla sig till det som utgör livets centrum, Gud. I kyrkans liv står trosbekännelsen i dopets sammanhang. Den sammanfattar det delade livet i tro, hopp och kärlek som är givet genom dopet.

I påsknattens mässa förenas församlingen till att med trosbekännelsens ord förnya sina doplöften, och samma sak sker varje söndag i högmässan. Dessa ständiga påminnelser finns där för att vi ska kunna leva och växa i dopet, i bejakelsens gemenskap med Gud och människor.

I den delade bekännelsen bär vi varandra i tron, så att den som plågas av tvivel och rädsla ska finna kraft hos de andra. Vi möts i det centrala och förenande för att påminnas om att det bortom alla motsättningar och skillnader finns en kraft som går djupare och försonar oss med varandra. Pilgrimskatekumenatet bygger på den välkomnande, kallande, bejakande och sändande gemenskapen med Kristus som förenas i denna bekännelse.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Vår fader, du som är i himlen.*

*Låt ditt namn bli helgat.*

*Låt ditt rike komma.*

*Låt din vilja ske på jorden såsom i himlen.*

*Ge oss idag det bröd vi behöver,*

*och förlåt oss våra skulder,*

*liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss.*

*Och utsätt oss inte för prövning*

*utan rädda oss från det onda.*

*Herrens bön - Matteusevangeliet 6:9-12*

---

Finns det något som definierar det nya förbundet, den nya gemenskapen mellan Gud och människor, som upprättas genom Kristus, så är det bönen. Bönen är ett uttryck för den längtan som Gud väcker inom oss – den har sitt ursprung i Gud snarare än i oss. Och främst bland alla böner står Herrens bön.

Kan man peka på något som skulle vara centrum i Herrens bön så är det orden: på jorden såsom i himlen. Himlen är den verklighet där Gud möter oss. Himlen är vårt mål, men den finns redan här. Det är himlen som stiger ner till oss i nattvarden – som en himmelsk festmåltid. Himlen finns där Anden verkar så att kan skapa samhörighet och gemenskap i stället för konflikter. Där livet bejakas finns himlen. I Guds JA finns himlen. I vårt gensvar.

Ibland är himlen synlig på jorden men inte alltid. Kyrkorummet med sitt altare och sin dopfunt är ett synligt tecken på dess närvaro. Ofta döljs dock himlen av lidande, död, ensamhet, sorg, orättvisor och konflikter. Den finns där – men fördolt. Därför ber vi med Jesu ord om att himmel och jord ska förenas så att Guds vilja ska ske överallt.

Vi får be om att världen ska förvandlas genom det stora kosmiska drama som är Guds frälsningsverk. Vi får öva oss i att se våra egna små liv i detta oerhörda sammanhang, så att

vi inte glömmet att vi är delaktiga i de Heligas gemenskap, Guds Barn i och genom Kristus, i all vår ofullkomlighet kallade att vara heliga, redskap för nåd, barmhärtighet och förvandling.

Vi får också öva oss i att se hur detta stora sammanhang, det kosmiska dramat, rör vid oss och våra omständigheter, när vi får ta emot det dagliga brödet, får förnyas i mötet med varandra och förlåta, försonas och förnyas i kärleken till varandra, när vi får leva i kärlekens risktagande och vandra med Kristus "längst in i ångesten", in i dödens skugga, i lidande, ensamhet, rädsla och tvivel.

Herrens bön är urbönen i kyrkan. All annan bön strömmar in i den och sprider sig ut från den. Där ber Kristus bokstavligen med oss och vi med honom. I himlen, säger Kyrkan, ber Kristus ständigt inför Fadern. Förbönen för världen når Faderns hjärta därför att det är han, som förkroppsligar Guds kärlek, som bär fram den inför honom. Det är våra böner i honom och hans böner i oss som bildar denna förbön. Det är den förbönen vi frambär i nattvarden, såväl i ord som i brödet och vinet – det är den bönen som vi ber, enskilt och gemensamt under livets olika skeden, under årets olika dagar, under dagens olika tider. Allt är samma bön; kyrkans lovprisande och tacksägande nattvardsbön som sammanfattas i Herrens bön.

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*Åt mig har givits all makt i himmelen och på jorden.  
Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar,  
döp dem i Faderns och Sonens och den Heliga andes namn  
och lär dem att hålla alla de bud jag har givit er.  
Och jag är med er alla dagar intill tidens slut.*

*Missionsbefallningen Matteusevangeliet 28:16-20*

---

Dopet och nattvarden är kyrkans sakrament – dess heliga tecken. De vittnar om att Gud finns hos oss och ger sig själv till oss. De är båda uttryck för samma gudomliga närvaro, samma kärlek och omsorg, samma vilja att komma oss till mötes och att öppna våra hjärtan för den förvandlande nåden.

Johannes dop i Jordanfloden var ett omvändelsesdop. Det uttryckte människors vilja att vända åter till Gud och att gå Guds vägar, att rena sig från allt destruktivt och ont som de låtit sig styras av. Att låta sig döpas av honom var ett uttryck för en stark vilja att radikalt ändra på det egna livet och att bryta med den orättfärdighet som så ofta styr våra liv.

Det är det dopet Jesus tar emot i Jordanfloden. Därigenom förändrades och fördjupades dopets innebörd. Gud själv går in i dopets gemenskap, i kampen mot destruktivitet, ondska och förtryck. Det är en omvandlande solidaritetshandling. Vi kan vilja förändring men har inte alltid förmågan att åstadkomma den. Gud har den förmågan – och viljan. Därför blir Jesu dop en löfteshandling! Gud vill detta! Gud verkar i människans strävan efter helande och upprättelse. Vi är inte utelämnade åt vår egen begränsade förmåga – vi har blivit delaktiga i Kristus, i vilken livet segrar över döden.

I den tidiga kyrkan tolkades Jesu död och uppståndelse utifrån Jesajatexten om den lidande tjänaren. Den berättar om honom som bar de andras lidande och utanförskap, han som gav sitt liv för andra – och som genom detta självutgivande offer, denna överflödande kärlek, förde ner himlen till jorden.

När vi tar emot dopet så är det ett tecken på att vi är inneslutna i gemenskapen med honom som går in i livets trasighet och verkar helande och befriande i det. Dopet är mitt JA till Gud, ett uttryck för min ständiga strävan att söka bejakelsen i mitt liv – men framför allt ett löfte om att Gud själv sade JA till mig först. Detta Guds JA följer mig hela livet, varenda dag. Livets källa som väller fram i detta JA blir till en bäck som följer min livsstig och ger mig kraft att leva.

*Han var föraktad och övergiven av alla,  
en plågad man, van vid sjukdom,  
en som man vänder sig bort ifrån.  
Han var föraktad, utan värde i våra ögon.  
Men det var våra sjukdomar han bar,  
våra plågor han led,  
när vi trodde han blev straffad,  
slagen av Gud, förnedrad.  
Han blev pinad för våra brott,  
sargad för våra synder,  
han tuktades för att vi skulle helas,  
hans sår gav oss bot.  
Vi gick alla vilse som får,  
var och en tog sig egen väg,  
men Herren låt vår skuld drabba honom*

*Jesaja 53:3-6*

---



## FEMTE HUVUDSTYCKET - NATTVARDEN

*Den natt då han blev förrådd tog han ett bröd, tackade bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta till min åminnelse. Likaså tog han kalken, tackade och gav åt lärjungarna och sade: "Drick av den alla. Denna kalk är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. Så ofta ni dricker av den gör det till min åminnelse."*

*Instiftelseorden - Matteus 26:26-28, Markus 14:22-24 och Lukas 22:17-20 samt 1 Kor. 11:23-25*

---

Dopet och nattvarden för kyrkan ständigt tillbaka till honom och gör det möjligt för varje kristen att följa som lärjunge i hans fotspår. Dopbefallningen uttrycker detta i koncentrerad form. Han, Jesus, har genom uppståndelsen blivit Guds slutgiltiga ord till världen. Han är inte bara den som fanns då och där, utan här, nu, överallt och i evighet. Han möter mig i mitt liv. All makt är given honom och han är för alltid med oss.

Nattvarden har sin förebild i den judiska påskmåltiden som firas till minne av Israels befrielse ur slaveriet, men ges en förnyad tolkning utifrån Jesu död och uppståndelse. Befrielsen, upprättelsen och försoningen – allt strålar samman i honom, uppenbaras och förklaras genom honom. I Kristus sammanfattas hela frälsningshistorien, inte bara den som föregår hans jordiska liv utan också den som följer på detta, den historia som förbinder oss med honom, och den framtid som ännu väntar på att komma.

På så vis fortsätter i sakramenten det kärleksverk som Gud sände Jesus att fullgöra. Guds rike växer till. Det nya pånyttfödda livet sipprar in i och ger liv åt det som är gammalt och döende. Till slut, när Kristi kärlek genomträngt allt skall vi stå inför historiens slutpunkt, inför en ny himmel och en ny jord, och själva vara förvandlade, nya människor förenade i och med Kristus.

Vid Herrens bord är Kristus närvarande i bröd och vin, ger sig själv åt sina lärjungar, leder sin församling till djupare gemenskap och utrustar den för vittnesbörd

och tjänst i vardagen. Tidens och rummets gränser bryts igenom, likaså gränserna mellan oss människor, himmelriket blir synliggjort här och nu i måltidsgemenskapen. Vi tar emot den fred som vi själva inte kan skapa och ge den vidare till varandra.

Den kristna gemenskapen bär brustenheten och läkedomen inom sig, den dog med Kristus på korset och återuppstod med honom. Därför kan den inom sig rymma livets hela trasighet och samtidigt vara en lovsångens och glädjens gemenskap. Det är denna förunderliga verklighet vi kommer i kontakt med i nattvarden där Kristus säger till oss: Tappa inte hoppet. Dela brödet och bägaren med varandra till minne av mig. Jag är med er – om än döden skall skilja oss åt. Jag ska alltid vara med er intill tidens ände.

Vid Herrens bord får därigenom gemenskapen med Kristus och med medmänniskan sitt fulla uttryck. De troende uppfordras att dela brödet i världen och bära budskapet om försoningen vidare. De samlas från olika håll för att dela måltiden och skiljs sedan för att spridas över världen igen. Vart de än kommer ifrån och vart de än går bär de minnet och hoppet med sig. Måltiden är på så vis en rastplats på livets pilgrimsväg.

# Tredje övningen

## Första gåvan - välkomnande

*Kom, du fördolda skatt.*

*Kom, du eviga liv.*

*Kom, du som ingen har känt.*

*Kom, du namnlösa glädje, som aldrig tar slut.*

*Kom, du frälsningens mål.*

*Kom, du som väcker oss upp ur vår sömn.*

*Kom, du de dödas uppståndelse.*

*Kom, du som ingen har sett, orörd och ofattbar.*

*Kom, du som bor ovan alla himlar*

*men kommer till oss och är nära.*

*Ständigt åkallar man ditt namn,*

*men ditt väsen kan ingen förstå.*

*Kom, du som själv är min längtan.*

*Kom, du tröst för min arma själ.*

*Kom, du min andedräkt och mitt liv.*

*Kom, du min fröjd och min ära.*

*Baserad på bön av Symeon den nye teologen 900t eKr*

---

## INBJUDAN

*Ett är nödvändigt: att färdas mot brunnar.*

*Djupt i skogen av tätande år*

*längta våra förtorkade munnar*

*efter dälden, där vattnet går,*

*lyssna vi spänt till vad ådern förkunnar,*

*dold under livets törnesnår.*

*Först som försmäktande överkörda*

*människosjälar som bristen känt*

*närmas vi dignande under vår börda*

*det som är ande och inåtvänt*

*få vi ta del av det oerhörda*

*väntar oss brunnens sakrament.*

*Johannes Edfelt*

---

Källan som ständigt flödar, vattnet som alltid är i rörelse, ger liv, vederkvickelse och läkedom – det är den bild av Guds kärlek som dopet ger uttryck för. Gud är skapare, överflödande av liv och nåd och kärlek. Gud låter nåd gå före rätt, är aldrig missunnsam, aldrig snar till vrede, aldrig sen till förlåtelse. Sådan är Skaparen – och det återspeglas också i skapelsen.

Skapelsen är rik, full av skönhet, mångfald, livskraft. Det bör också återspeglas i en kristen människosyn – för människan är, trots alla hennes brister, en del av Guds underbart rika skapelse, välsignad och älskad av Skaparen.

Människan skall sträva efter att efterlikna Guds generositet i sin relation till andra. Hon ska inte vara avundsjuk eller missunnsam, inte visa prov på girighet eller själviskhet. Alla dessa attityder bygger på den falska föreställningen att en människa kan vara fullkomligt självförsörjande och oberoende. I verkligheten är hon alltid beroende av gemenskapen, hon är beroende av de attityder som bygger upp gemenskapen – solidariteten, samhörigheten, delandet. Hon står insatt i livets stora nätverk av livgivande relationer.

Att utan krav på motprestation erbjuda varandra en plats, att välkomna varandra och visa vänskap innebär att vi släpper in det gudomliga i vår gemensamma tillvaro. Gud själv verkar genom oss, och Gud visar aldrig bort oss, vi är alltid välkomna, alltid önskade. Detta är den första av de fyra gåvorna som vi tar emot på trons väg.

Det händer något med oss när vi får komma in i ett sådant kravlöst möte där vi tas emot med gästfrihet, öppenhet och lyhördhet. Det kan få oss att släppa lite av våra skydd mot allt det som tynger och plågar oss. Vi kan komma i kontakt med hur vi verkligen mår. Vi anar i Guds gästfrihet hur hemlösa vi är, hur mycket utsatthet, övergivenhet, utanförskap vi upplevat och upplever i våra liv – och vad det gör med oss. Kanske kan vi också ana att vi inte är ensamma om att bära sådana känslor med oss. Vi är alla behövande.

Om Gud välkomnar oss så kan också vi välkomna Gud i vårt liv. Det egna jagets alla misslyckanden och inskränkningar kan förlora sitt grepp om oss så att vi vågar öppna oss, sätta oss vid Guds fötter, tysta och redo att vänta och lyssna.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*Om någon säger: "Jag älskar Gud", men hatar sin broder, då ljuger han. Ty den som inte älskar sin broder, som han har sett, kan inte älska Gud, som han inte har sett. Och detta är det bud som han har gett oss: att den som älskar Gud också skall älska sin broder.*

*Första Johannesbrevet 4:20-21*

---

Budorden visar på kärnan i det förbund Gud ingick med Mose på Sinai berg, en gemenskap präglad av strävan att spegla Guds generositet och solidaritet med skapelsen. De kan inte skiljas från den historia, befrielsen ur fångenskapen i Egypten, som gjorde folket till Guds folk – men inte heller från det löfte som pekar framåt, bortom budorden, till den förnyade gemenskap där kärlekens gärningar på ett spontant och naturligt sätt utförs därför att Guds kärlek helt och fullt förvandlat våra hjärtan.

Budorden påminner om att varje medmänniska är min nästa, mitt ansvar, ett Guds barn och en Guds avbild. Varje försök att begränsa Gud till något som ska legitimera min världsbild, min kultur, mina värderingar är därför i strid med bibelns grundsyn. Gud är ju den befriade gemenskapens Gud som ger sig till känna i solidaritetens och medmänsklighetens samhörighet – inte en Gud som jag kan förfoga över och kontrollera för mina behov.

Gud är aldrig en garant för den rådande ordningen – eftersom den rådande ordningen alltid skapas av människor som söker främja sina egna intressen och maktanspråk. Gud pekar bortom den rådande ordningen, öppnar upp nuet för framtiden och kallar oss till uppbrott och förvandling.

Budorden pekar alltså bortom sig själv till det som vi kan kalla kärlekens lag. Den finns som vi sett som en styrande princip genom hela gamla och nya testamentet. När Gudsfolket riskerar att förirra sig bort från Gud så är det med denna lag som rättesnöre som profeterna kallar dem tillbaka till den rätta vägen. Jesus står i samma profetiska tradition, som dess mest radikala företrädare. För de kristna är han inte bara den som pekar på kärleken som ett

rättesnöre. Han förkroppsligar kärlekens innersta väsen genom att själv leva i fullkomlig kärlek till Gud och medmänniskor. Kärlekens lag följer vi när vi låter Kristi kärlek bo i oss.

I nya testamentet ges det olika bilder för hur vi ska förstå de nya villkor som Kristi död och uppståndelse för med sig, men alla innebär de att löftena som givits till förbundsfolket når sin fullbordan och att det med nödvändighet leder till omvandling och pånyttfödelse.

Evangelisten Matteus ser Jesus som lagens fullbordan medan Paulus hellre talar om att vi i Kristus dött bort från lagen och uppstått i andens frihet. Hur det än uttrycks är budskapet tydligt: För de kristna är det i Kristus som kärleken nått sitt mest fullödiga uttryck och det är därför i honom som en ny livshållning blir möjlig, där yttre föreskrifter förlorar sin betydelse och kärlekens lag, som utgår från de troendes gemenskap med Kristus, är det enda som består.

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Herrens ord kom till mig:*

*Innan jag formade dig i moderlivet utvalde jag dig,  
innan du kom ut ur modersskötet gav jag dig ett heligt uppdrag:  
att vara profet för folken.*

*Men jag svarade:*

*”Nej. Herre, min Gud, jag duger inte till att tala – jag är för ung!”*

*Då sade Herren till mig:*

*Säg inte att du är för ung utan gå dit där jag sänder dig  
och säg det jag befäller dig!*

*Låt dem inte skrämma dig, ty jag är med dig  
och jag skall rädda dig, säger Herren.*

*Jeremia 1:4-8*

---

Välkomnande står för öppenhet. Den öppenhet vi visar när vi var morgon på nytt tar emot livet och tackar Gud för allt som den nya dagen kan föra med sig.

Välkomnandet är, inte minst, bejakandet av vår egen kreativitet. Där Gud får beröra oss med sin verklighet kan vi inte sätta en gräns för vad Gud kan åstadkomma. Välkomnandet är också öppenhet inför den andra, medvetenhet om att behöva gemenskap, att brytas mot olikheter och mötas i likheter. Gud är enheten i mångfalden – människan i all hennes variationsrikedom speglar Guds rikedom.

Med tiden kan vi komma att se hur Gud fanns där redan innan vi såg det och verkade i oss innan vi anade det. När vi söker Gud, då har Gud redan funnit oss, och när vi välkomnar Gud i vårt liv, då upptäcker vi att Gud redan varit där sedan länge. Gud är själv drivkraften bakom vårt sökande. Gud verkar i oss för att leda oss mot livet. Guds JA har föregripit vårt JA till Gud. Varje gång vi läser trosbekännelsen vittnar vi om detta. Vi bekänner den Gud som fanns i våra liv redan innan vi blev medvetna om oss själva, och som i varje ögonblick är närvarande i våra liv.



Trosbekännelsen talar om en Gud, men också om tre personer i en och samma Gudom. Vad betyder det? Gud är en – men i en speciell och unik mening. Fader, Son och Ande är i total samklang, de verkar som ett ackord i full harmoni med varandra och utgör en oskiljbar enhet. Gud är också en därför att allt annat härrör från Gud. Inget kan ställas vid sidan av Gud, som om det vore likvärdigt med Gud. Allt annat vi känner till hör samman med skapelsen – bara Gud är oskapad, evig, bortom varats, tidens och rummets begränsningar.

Gud är alltså inte en i vanlig mening. Ett är ju vanligtvis ett tal i en möjlig eller tänkbar serie. Där det finns en kan man tänka sig flera. Men det har aldrig funnits och kan aldrig någonsin finnas mer än en Gud. Gud är alltings början och slut, alfa och omega, ursprung och mål. I Gud finns en enhet vid sidan av vilken ingen splittring kan finnas, men Gud är därmed också en i den meningen att all den mångfaldens rikedom som präglar skapelsen smälter samman i Gud så att Gud framträder som enheten bortom all begränsning, bortom allt som åtskiljer och bryter upp. I Gud faller allting på plats, allt hamnar i sin rätta relation till sig själv genom att hamna i sin rätta relation till Gud.

Treenigheten återspeglar den gudomliga verklighetens djupaste mysterium. All kärlek strömmar från Gud in i oss och hela skapelsen. Denna gudomliga kärlek är alltid utgivande, alltid skapande, alltid omvandlande, möjliggörande. När Gud i Kristus inkarneras i världen så är det ett uttryck för detta. När människor uppstår med honom i en Andens gemenskap kring livets ord och sakrament, då är det ett uttryck för detta. Genom Guds självutgivande och självöverskridande kärlek blir Guds mysterium närvarande och verksamt i oss, i våra liv, i världen.

När vårt eget JA föds i mötet med Guds JA skapas en längtan och en strävan efter att låta livet, det egna personliga livet och livet i gemenskap med andra, formas utifrån skapelsens egna riktlinjer och förutsättningar. I en sådan gemenskap är öppenheten mot medmänniskan det centrala, inte det som avgränsar och utestänger. Det är i Kristi kärlek som vi kan utvecklas i överensstämmelse med vår kallelse och det är genom kärleken som vi tillsammans kan bygga en annorlunda, alternativ gemenskap, en motkraft mot förtryck och orättvisor.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Bli stilla, låt tystnaden föra dig nära.  
Närvaron finns där, en kraft som vill bära.  
Ja, öppna det rum som står låst djupt inom dig.  
Barnet som bor där och stumt skriker: "Hör mig!"  
Du är en bön, Gud är din bön.*

*Låt oron få sjunka som stenar mot botten.  
Hela ditt liv är ett samtal med honom  
som bär universum och bor i ditt hjärta.  
Han delar ditt liv, både glädjen och smärtan.  
Du är en bön, Gud är din bön.*

*Bli stilla, låt tystnaden föra dig nära.  
Närvaron finns där en kraft som vill bära.  
Ja, våga den tillit som bor djupt inom dig.  
Lyssna till rösten som kallar dig: "Följ mig!"  
Du är en bön. Jag är din bön."*

*Svensk psalm 762 - L Johansson*

---

Bönens språk är grundläggande och allmänmänskligt. Det är ett uttryck för det som vi bär inom oss från början, därför att vi är skapade genom Guds Ord, i Gudsrelation. Vi behöver ständigt öva våra färdigheter i det språket, lära oss att lyssna på vår egen längtan, vårt hjärtas rop, vår dragning mot kärleken, nåden och skönheten i Gud, allt det som också möter, i en annan form, i vår ångest över att vara skilda och bortvända från vårt ursprung och mål.

Genom bönens språk kan vi upptäcka vem vi är, innerst inne, och leva sannare, mer i överensstämmelse med våra önskingar och behov och i större solidaritet med medmänniskor. Men det första steget är aldrig vårt. Det är bönens förutsättning: Inte att vi

vänder oss till Gud utan att Gud kommer till oss, att Gud alltid redan är där. Vi behöver bara bli varse det.

Den bön som Jesus lär ut till lärjungarna är en god språkövning för den bedjande. "Vår Fader", i detta tilltal kommer den radikala solidariteten med skapelsen till uttryck som är inkarnationens gåva. Gud kommer, genom Kristus, in i det mänskliga livet, in i våra livsvillkor, in i vår kamp och trasighet. Jesus drar sig inte för att bli ett VI med oss, att gå in i våra ofta smärtsamt bristfälliga och sårbara liv och dela vår kamp. Rakt in i vår brustna gemenskap får detta VI genljuda när vi med honom ber till VÅR Fader.

Men vi får också be tillsammans med honom som i en alldeles unik mening hade rätt att tala om Gud som sin Fader. Detta fader-sonförhållande uttrycker en samhörighet och intimitet som är unik, ett band som utgår från den allra djupaste väsensenhet. När Jesus ropar "Abba! Abba!" på korset, arameiskans motsvarighet till "pappa", så är det denna intimitet som berör oss så starkt. Det uttrycker den unika auktoritet som Kristus har. Där Sonen är där är också Fadern.

I bönen till Fadern är Sonen alltså det avgörande förenande bandet mellan det gudomliga och det mänskliga. All makt i himlen och på jorden har givits honom. Där han är, där är Fadern – de är oskiljaktiga. Han är samtidigt med OSS alla dagar intill tidens slut. Han är där vi är – förenad med oss och alltid närvarande i och genom ord och sakrament.

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*Är ni döpta in i Kristus, har ni också iklätt er Kristus. Nu är ingen längre jude eller grek. Slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.*

*Galaterbrevet 3:27-28*

---

Den kristna gemenskapen "i Kristus" är en gemenskap där allt det som skiljer oss från varandra och gör oss till främlingar utmanas. Vi får söka en samhörighet på djupet, inte i likriktning men i mångfaldens rikedom. Att erövra sitt eget liv är att acceptera livet i världen, i gemenskapens mångfald, i mötet med det främmande och avvikande.

Om den gemenskap som formas i dopet strävar efter att övervinna skillnader mellan människor, så ska den inte heller bygga murar mellan de människor som är och inte är döpta. Det skulle vara en självmotsägelse. Nej, om öppenhet, samhörighet och respekt för varje människas unika särart gäller mellan de troende så säger det också vad kyrkans uppdrag i världen är: att vara en kraft som verkar för helande och läkedom mellan alla människor.

Trots att dopet är ett tecken på en människas samhörighet med Kristus, ett uttryck för hennes kristna identitet, så är det alltså ett inkluderande tecken, eftersom den definierar den döpte genom Kristus, genom den kärlekens utåtgående rörelse som gör oss till medmänniskor med varandra. Trons gemenskap är en gemenskap som är till, inte främst för sin egen skull, utan för att som Guds folk verka för skapelsens upprättelse och fullkomning. Trons gemenskap måste därför alltid söka rättvisa för alla, fred och frihet för alla.

I en exkluderande gemenskap definieras människor utifrån destruktiva normsystem. Där vi bestäms genom vår avgränsning mot de andra blir rädslan det kitt som håller samman. Rädslan för att avvika, rädslan för att uteslutas. På så vis tvingas människor in under krav som trycker ner och förminskar. Det finns tyvärr oändligt många ideologier som odlar den formen av identiteter. Den kristna traditionen står i konflikt med dem alla.

En exkluderande gemenskap skapar en slutenhetens kultur. Den ger inte rum för det främmande. En sådan kultur blir döv och blind och stum. Efterhand som den stelnar och förlorar förmågan att relatera till den föränderliga världen så blir den också allt tommare, alltmer innehållslös, alltmer oförmögen att känna sin egen identitet och autenticitet. Det är en döende kultur.

Kristus visar sin solidaritet med de utanförstående, marginaliserade, utestängda. Den gemenskap som han vill skapa sätter dem i centrum. Att leva i pilgrimskapets öppenhet och tillsammans söka en helande tro, en tro som är helande i varje människa, för hela skapelsen, det är målet för den kristna gemenskapen.

## FEMTE HUVUDSTYCKET - NATTVARDEN

*Han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen och läste tackbönen. Sedan bröt han bröden och gav dem åt lärjungarna, för att de skulle dela ut dem bland folket. Också de två fiskarna fördelade han så att alla fick. Alla åt och blev mätta, och man plockade tolv korgar fulla med brödbitar och fisk. Det var femtusen män som hade ätit.*

*Markusevangeliet 6:41-44*

---

Liksom dopet formar en gemenskap som vill vara öppen och livgivande i världen så rymmer också nattvarden en allmängiltighet som sträcker sig bortom de troendes gemenskap. I nya testamentet berättas om hur Jesus mättar femtusen med några fiskar och bröd. Det är en berättelse som säger något om vad måltidens symbolik rymmer. Den himmelska måltiden övervinner bristen och nöden i världen. Alla ska vara välkomna till bordet. Alla ska kunna äta sig mätta. Ingen ska behöva stå utanför eller lida nöd.

Nattvarden är en måltid delad med alla. Ett rättvisans tecken.

Ingen kärlek är större än kärleken hos den som ger sitt liv för sina vänner, säger Jesus. En sådan kärlek kan leda till pånyttfödelse och liv – mitt i trasighet och död. Den är ett underverk, ett mirakel. Att möta och ge vidare en sådan kärlek kan betyda att nå sin bestämmelse, sin fullbordan som människa – men det är en väg som inte motsäger utsatthet och smärta, snarare tvärtom. Den förutsätter delaktighet i den.

Kanske uppenbaras makten hos Gud tydligast i den stora maktlösheten – när sonen fästs på korset. Där visar Gud att han har makt att förvandla död till liv, inte bara att påtvinga skapelsen sin vilja, utan väcka till liv, till kärlek, tro och hopp. Det är makten i maktlösheten.

Kanske är detta kristendomens största mysterium: att den allgode och allsmåktige Guden möter oss på korset i maktlös självutgivande kärlek. Till slut rivs muren som byggts runt det

egna jaget. Alla självbevarelsestrategier kollapsar och jaget ligger bart, exponerat och blottat. Det är en förgörande upplevelse, det framstår som en total självförintelse – men det är där vägen till livet börjar. I ruinerna av muren. Där kan vi åter börja leva i sanning, i mötet med varandra.

# Fjärde övningen

## Sökandets väg

*Gud, ge mig sinnesro att acceptera  
det jag inte kan förändra;  
mod att förändra det jag kan;  
och förstånd att inse skillnaden.*

*Hjälp mej att leva en dag i taget;  
Att glädjas åt ett ögonblick i sänder;  
och att acceptera motgångar  
som en väg till frid.*

*Hjälp mej att – likt Honom – ta denna syndiga värld  
precis som den är,  
inte såsom just jag vill ha den.*

*Hjälp mej att lita på att Gud gör allt väl  
om jag överlåter mej åt Hans vilja.*

*Ge mej nåden att få leva någorlunda lycklig  
i detta livet – och i fullkomlig  
salighet tillsammans med Honom  
i det tillkommande.*

*Sinnesrobönen – Tillskriven R Niebuhr*

---



## INBJUDAN

*Gud,  
lär mig den frihet  
som vågar släppa taget,  
inte för att fly,  
men vågar sitt steg vidare  
över trösklarna.*

*H E Lindström – ur Pilgrimsstaven – till stöd på din livsvandring*

---

Den som vandrar känner värdet av ett par bra skor. De skyddar fötterna från väta, kyla, slag och slitage. När markkontakten betyder mycket blir fötterna oundgängliga och skorna ens bästa vänner. Därför får skorna stå som symbol för den som vill vandra nära marken, sökaren, upptäckaren, stigfinnaren.

Varje vandring börjar med ett första steg ut i det okända. Det kräver ett visst mått av självövertalning. Vi vill ha fast mark under fötterna. Vi skyr det främmande, det som hotar oss. Det är naturligt, men kan också leda till att vi låser oss i fruktan för vad som kan hända om vi riskerar det vi känner till, det vi har och är trygga med, för att vinna något annat, något som vi bara kan vinna genom att sätta oss själva på spel.

Egentligen är varje möte och varje val ett tillfälle för oss att ta ett steg ut i det okända. Att släppa taget om rädslan är att bli pilgrim, att omfamna det provisoriska i livet och i oss själva, det tillfälliga, föränderliga och bristfälliga. Människan är en vandrare, en nomad, en sökare. Gud kallar Abraham för att han ska hitta ett land bortom horisonten, för att en ny mänsklighet ska bli möjlig, ut i okända landskap, ut i ovisshetens värld. Det är där det kan ske.

För att kunna svara an på Guds anrop måste vi öva oss i att leva i kärlekens öppenhet, sårbarhet och ödmjukhet inför andra, kanske också acceptera vår maktlöshet och vårt hjälpbehov, vår sårbarhet och rädsla. Vi är kallade att tjäna och ge liv, inte att behärska och kuva. Våra liv har en högre mening – men vi finner denna mening genom att acceptera vad vi

är och släppa alla strävanden att upphöja oss över andra. Självförhärligandet är bara en kuliss, ett sätt att gömma sig för sin egen svaghet, inte ett sätt att komma till rätta med den.

Verklig trygghet finner vi ofta bara genom att möta otryggheten. Vi måste släppa taget. Det innebär att byta perspektiv, att lära sig se på sig själv underifrån, där vi bara kan förstå livet i solidaritet med de små och sårbara, i gemenskap med de utsatta och utestängda. Där nöden också blivit vår. Som Franciskus måste vi ställa oss på huvudet inför Gud, söka Gud från den lägsta punkten, med blicken ständigt riktad mot himlen. I det perspektivet kommer vi också närmast sanningen om oss själva.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*Denna lag som jag i dag ger dig är inte ofattbar eller ouppnåelig för dig. Den finns inte uppe i himlen, så att du måste fråga: "Vem kan fara upp till himlen och hämta den åt oss, så att vi får höra den och kan följa den? Den finns inte bortom havet, så att du måste fråga: Vem kan fara över havet och hämta den åt oss, så att vi får höra den och kan följa den? Nej, dess ord är mycket nära dig, i din mun och i ditt hjärta, och därför kan du följa den.*

*5 Moseboken 30:11-14*

---

Vi är i ständig förändring och verkligheten som vi lever i förändras med oss. Den möter oss ständigt på nya, förut okända, vis. Vi har bara en liten del av bilden klar för oss. Vi är styrda av denna vår provisoriska verklighetsbild, vid våra begränsade möjligheter att förstå livet, och Guds Ord verkar in i denna vår begränsning och utmanar vår förståelse – utvidgande, frigörande och förlösande – men Guds Ord erbjuder ingen fast mark bortom ovissheten där vi kan stå oberörda av det mänskliga livets villkor. Tvärtom, Gud kallar oss in i förvandlingens oavslutade och ofullbordade verklighet.

Det har sagts att den bibliska trons särprägel i hög grad beror på dess nomadiska ursprung. Så kan det kanske vara. Gud är vägens Gud, ständigt i rörelse, ständigt uppenbarad i föränderliga former. Därför får inga avbilder göras av Gud enligt Gamla testamentet – de skulle låsa fast och begränsa. Gud låter sig inte beskrivas, kan inte förklaras. Gud är över allt skapat. Allt tjänar Gud – alltings ursprung och mål.

Varje människa som står öppen för insikten att hon behöver leva i relation till Gud, för att alls kunna leva, för att kunna finna helande mitt i den trasighet som tillvaron rymmer, är en sökare. Vi drivs av längtan till fred, livsmod, livsmening, hopp och glädje. Vi längtar efter att stå inför den som älskar och känner oss. Vi känner behovet som en törst eller som en hunger. Kanske som ett tomrum eller som en obesvarad fråga. Vår längtan rymmer det viktigaste vi har, det vi ännu inte är men kan bli, de möjligheter vi bär inom oss, och därför måste ge utrymme för i våra liv.

Det helande som sker i oss måste därmed vara lika föränderligt som det mänskliga livets skiftande villkor. Kanske är det detta som avses när en del människor talar om "den öppna handens" livshållning. Verklig frid finner vi inte på den plats där alla svar givits och fullkomlig ordning råder. Nej, där finns bara förstelning och förlamning. Den verkliga friden infinner sig när vi inte längre lever som om förändring, ovisshet och förvandling vore något onaturligt – utan i stället släpper vårt kontrollbehov och bejakar livets inneboende rörelse.

Den Gud som ingår ett förbund med sitt folk och ger dem lagen är den Gud som går framför dem in i framtiden, in i förvandlingen. Gud öppnar vägen för dem, leder dem, bevarar dem genom prövningar. Just därför kan Gud göra anspråk på deras hjärtan. Rörelsen mot befrielse i det yttre blir också en rörelse inåt mot människans innersta rum. Vi förvandlas därför att Gud bor i våra hjärtan. Våra liv och vår gemenskap förvandlas därför att Gud har tagit sin boning i vår mitt.

Luthers katekesundervisning bygger på tanken att budorden visar oss på den frälsning vi söker – men inte förmår förverkliga av egen kraft. Det yttre budet pekar bara ut riktningen mot den inre verklighet som det har sitt ursprung i, Guds livgivande kärlek. Trons artiklar visar därför var vi finner möjligheten till frälsning – i den treeniga Guden.

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Var inte rädd. Det finns ett hemligt tecken,  
ett namn som skyddar dig nu när du går.  
Din ensamhet har stränder in mot ljuset.  
Var inte rädd. I sanden finns det spår.*

*Han älskar dig, han väntar dig i kväll –  
en kväll när du förstår hans hemlöshet  
och hur han längtar efter dina steg...  
från evighet har han stämt möte här.*

*Var inte rädd. Det finns en mörklagd hamn,  
du ser den inte nu men färdas dit.  
En dag skall du bekänna högt hans namn,  
hans kärleks frid som ingenting begär.*

*Du är på väg. En dag blir natten vit.  
En dag och stjärnor växer ur hans famn.  
Var inte rädd. Det finns en mörklagd hamn,  
du ser den inte nu men färdas dit.*

*Svensk psalm 256 - Ylva Eggehorn*

---

Den moderna människan har ofta en stark tro på sin förmåga att styra sitt eget öde. Med vårt förnuft vill vi kunna kontrollera världen, och det tycks ofta utesluta Gud ur livets ekvation. Ändå lider många av oss av de existentiella fantomsmärtorna efter den Gud som vi "insett" inte kan finnas. Utrymmet som lämnas kvar efter Guds "frånfalle" dröjer kvar som ett slags existentiellt tomrum.

För en del är tro ett slags compensation. Något vi tillgriper för att fylla ut tillvarons hålrum. Vi står inte ut med livets ändlighet, med ondskan, med bristen på mening, med erfarenheten av att allt är slumpmässigt och godtyckligt. Därför uppfinner vi Gud, som ett slags kosmisk

snuttefilt, en räddare i nöden. Utifrån en sekulär "vetenskaplig" världsbild kan denna syn på tro kanske verka rimlig. Tron är inget annat än önsketänkande, och tvivlet framstår som en rimligare hållning. Kanske den enda möjliga.

En del talar om gudstron som ett nödvändigt uttryck för människans meningsskapande strävan. På ett eller annat sätt tycks sådana synsätt uttrycka tanken att vi inte kan undkomma Gud som mänsklig föreställning även om Gud som metafysisk verklighet är utanför vår räckvidd. Vill vi leva som meningsskapande, moraliska personer måste vi leva "som om" Gud fanns. Men om Gud inte har någon verklighet bortom mina bilder av Gud blir det religiösa något alltigenom subjektivt och mänskligt – inte en erfarenhet av det som pekar bortom tid och rum, bortom kultur och samhälle, bortom mig själv och mina föreställningar.

När vi inte kan se religionen som ett avtryck av det heligas närvaro i våra liv, utan enbart som en projektion av oss själva, så blir den ett redskap för de krafter som binder och begränsar oss. Den blir ett redskap för otro snarare än för tro. Den driver oss in i vanmakt och hopplöshet och lämnar oss där, tomhänta och hjälplösa. Religion blir något statiskt, konserverande och förminskande. Den blir till sin motsats: avgudadyrkan och vidskepelse.

Den tro som uppstår i mötet med livets innersta verklighet, det stora osägbara mysteriet, är annorlunda. Begränsande föreställningar om Gud kan avslöjas som lögnen och mänskliga påfund, men därmed försvinner inte Gud – istället öppnar sig nya möjligheter att ana Guds verklighet. Vår kunskap är begränsad av det vi kan förstå och förklara, våra handlingsfrihet är begränsad av den trasighet som livet präglas av, och som också präglar oss, men i Gud möter vi den förvandlande kraft, som kan befria oss och hjälpa oss att se.

Den för luthersk tradition så grundläggande tanken att människan inte blir rättfärdiggjord genom gärningar utan genom tron allena handlar om detta. Vi kan inte nå fram till Gud av egen kraft – men Gud kan nå oss och föra oss till Gud vill. Vi kan inte av egen kraft tänka ut hurdan Gud är men Gud kan uppenbara sig för oss. Vi kan inte förvärva rätten till Guds välsignelser och välvilja, men Gud kan fritt ge oss vad vi behöver. Tron är en återspeglning av den gudomliga kärlek som kan rymmas i en människas själ. Den är ljuset som upplyser våra inre så att vi kan se – men ljuset kommer från Gud. Ljuset är Gud. Den utgår inte från oss

utan ingjuts i oss. I grund och botten är den ingen mänsklig förmåga, hållning, egenskap eller förnuftig eller oförnuftig "trossats". Tron kan komma till uttryck på alla dessa vis men är ändå något annat, något mer. Den är en Guds gåva och ett uttryck för Guds nåd och kärlek.

Bibeln talar om den befriande och förnyande Guden, som möter oss i kampen för en verklighet som brutit sig loss ur dödens och mörkrets välde. Det är en Gud som ger näring åt en tro som ger oss livsmening och stärker vårt hopp, som kallar oss att gå utanför oss själva, att släppa taget om invanda föreställningar och att söka efter förnyelse, frihet och glädje i det förvandlande mötet med det heliga. Det är en sådan tro som pilgrimskapets livshållning vilar på.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*En främling är min vän, en som jag inte känner.*

*En främling långt långt borta.*

*För hans skull är mitt hjärta fullt av nöd.*

*För att han inte finns hos mig.*

*För att han kanske inte alls finns?*

*Vem är du som uppfyller mitt hjärta med din frånvaro?*

*Som uppfyller hela världen med din frånvaro?*

*Pär Lagerkvist*

---

Gud själv är ständigt Den Andre – den radikalt annorlunda, som vi bara kan möta i lyssnande ödmjuk öppenhet. I mötet med honom lär vi oss den ödmjukhet som gör det möjligt att leva som hela människor, tillsammans med andra. Det betyder att vi ständigt måste pröva våra egna synsätt, föreställningar och värderingar i mötet med den andre. Jag måste överskrida mina egna gränser och gå ut i det okända och osäkra. Kristus går före. I utsattheten lämnar han det välkända, går utanför det normerande, anständiga, gällande. Han ställer sig på den punkt där ingen vill vara. Ifrågasättandets och ovisshetens punkt.

I mötet med den andra riskerar vi att förlora något av det vi tar för givet, det som gör livet tryggt och välbekant. Därför måste vi om och om igen återvända till oss själva, våra egna liv, som främlingar, så som man kommer till sin barndoms kvarter. Det är så vi kan återerövra det som gått förlorat, inte längre som det barn vi var utan som den vuxne vi blivit. Det är uppbrottets oundvikliga, nödvändiga livsprocess. Bara genom att bryta upp och ge sig iväg från det som var kan vi komma fram till det som kan vara vårt hem.

Denna rörelse innebär att vi måste våga gå i dialog med andra liv, andra drömmar, andra världar. Vår egen sanning skänks oss i mötet med dem. Risker att vi inte förblir desamma när vi tagit det steget är överväldigande, men det är den vägen som är efterföljelsens väg – och därför är det den enda vägen som står till buds. Vi måste se på våra liv med hela den öppenhet och ansvarighet inför världen som är lärjungens kännemärke.



När vi betraktar våra egna liv med den öppenheten kan vi också bli varse vår egen trasighet och skuld. I berättelsen om den förlorade sonen möter vi en ung man som kommit vilse i tillvaron. Han lever långt från sin familj, i ett tillstånd av djupaste armod och utanförskap. Han har förbrukat sitt arv och lämnat de människor som var viktiga för honom för att i stället leva i lyx och överflöd. När festen är över och uppvaknandet sker, när han ser vart hans handlingar drivit honom, då kommer han till besinning. De ord bibeln använder är egentligen att han "kommer till sig själv", som om han förut inte var närvarande. Han har blivit en främling för sig själv. Det är som om han skulle säga: "Jag ser på mitt liv, och jag känner inte igen mig. Jag vet inte längre vem denne man är."

Om sökande handlar om att hitta tillbaka till den ursprungliga harmoni, det grundläggande samband mellan livet och Gud, som är skapelsens förutsättning och utgångspunkt, då har vi i Herrens bön ett redskap för att formulera hur detta ska kunna ske. Varje bön i Herrens bön syftar till just detta. Det bröd vi ber om, de skulder vi ber om förlåtelse för, de prövningar och det onda som vi ber om räddning från är våra, och måste vara konkret förankrade i våra liv.

Vi ber med Kristus och Kristus ber med oss. Han är i oss och vi i honom. Bönens ord får mening för oss just därför att de talar in i just våra liv men också därför att han ber med oss, som om allt vi känner, hoppas på, längtar efter och fruktar liksom bottnar i hans kärlek. Vi delar också hans liv. Han gav bönen till oss, för att vi skulle veta att hans död och uppståndelse verkar genom allt som måste dö och uppstå i oss.

Att låta bönens ord bli rotade i våra egna hjärtan gör oss därför mottagliga för Guds förvandlande kraft. När vi kommer till oss själva, då upptäcker vi att också Gud är där. Alla de krafter, inom oss och utanför oss, som driver oss till att leva på ytan, utan förankring, utan djup, leder oss bort från oss själva och från Gud. Det kan behövas ett uppvaknande, ett sammanbrott, en kris för att vi ska inse att vi behöver vända om, vända inåt, mot det som är livets hjärtpunkt.

Bönen hjälper oss att ta emot och leva i Guds kärlek och barmhärtighet. Bönens liv är ett liv i strävan efter det äkta och sanna, ett liv som styrs av de djupaste livsbejakande krafterna

inom oss. Det är ett liv som inte vill låta sig fjättras av lögnen och fruktan, självförställning och undanflykter, utan acceptera verkligheten sådan den är, i all dess trasighet och i all dess härlighet. Det är ett liv som driver oss till att ta ställning för det sårbara och sköra.

*”Be, så skall ni få. Sök, så skall ni finna. Bulta, så skall dörren öppnas. Ty den som ber, han får, och den som söker han finner, och för den som bultar skall dörren öppnas.”*

*Lukasevangeliet 11:10*

---

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET - DOPET

*Du som ville mitt liv  
och har skapat mig efter din vilja,  
allt i mig känner du och omsluter med ömhet,  
det svaga likaväl som det starka,  
det sjuka likaväl som det friska.*

*Därför överlämnar jag mig åt dig  
utan fruktan och förbehåll.  
Fyll mig med ditt goda,  
så att jag blir till välsignelse.*

*Jag prisar din vishet,  
du som tar till dig det svaga och skadade  
och lägger din skatt i bräckliga lerkärl.*

*Kyrkohandboken - Margareta Melin efter 2 Korintierbrevet 4:7*

---

Varje argument för tro har ett tvivlets och förtvivlans motargument. Om trons väg utgör en rörelse mot växande, helande och bejakelse så är det tveklöst så att det för varje steg framåt också finns en motkraft, en negativ rörelse, som pressar oss tillbaka – det är så den ständiga kampen mellan ljus och mörker, liv och död kommer till uttryck. Den pågår inom varje levande varelse och formar själva den blick med vilken vi möter verkligheten.

Människor har i århundraden stridit om huruvida människan ska förstås som ett självständigt subjekt som genom sitt eget agerande åstadkommer sin frälsning eller som ett passivt objekt som blir föremål för Guds handlande. I själva verket är båda dessa alternativ uteslutna. Frälsningen är en kärleksgåva och kärleken fungerar inte inom ramen för detta subjekt-objektförhållande. Vi kan inte förtjäna, förvärva eller tilltvinga oss kärlek. Den måste ges fritt och utan krav på motprestation. Den är alltid själv upphovet till varje gensvar den kan skapa, och det är genom vårt gensvar vi upptäcker vem vi är, vår frihet, vår mänsklighet.

Det är därför inte genom våra handlingar och strävanden som vi uppnår den sanna Gudsrelationen utan i kärlekens gåva, men kärleken reducerar oss inte för den skull till objekt för någon annans handlande. Först där kan vi befrias ur den objektifiering, det förtingligande, som livet ständigt hotas av. I Kristus möter vi den kärlek som övervunnit döden, förtingligandets yttersta konsekvens, och blir därmed befriade till ett liv bortom döden. I Kristus står vi inför det JAG som i fullkomlig frihet från alla förtingligandets begränsningar evigt möter oss som ett levande kärleksfullt tilltal.

Vi blir inför detta Gudomliga JAG själva delaktiga i samma evighet, samma gränslösa frihet bortom förtingligandet, samma ursprungliga verklighet, samma autentiska liv.

Vi är alltså inte hänvisade till att vara antingen subjekt eller objekt. Inför Guds levande tilltal är vi oändligt mycket mer. Där kan vi upptäcka att vi har skapats till Guds avbild. Svårigheten är att vi själva inte kan frigöra oss varken ur subjektiviteten eller förtingligandet. Vi har inte makten att åstadkomma detta. Det kan bara ske i mötet med den som själv övervunnit subjektivitetens begränsning i fullkomlig kärlek och därmed besekrat förtingligandet .

Mötet med Kristus sker bortom gränsen för vår egen förmåga. Vi är maktlösa, men burna – inte reducerade till objekt, utan omfamnade av den kärlek som rymmer vår bestämmelse. Allt beror på Guds nåd. Vi är blott mottagare, men reduceras inte till passivitet. I kärlekens förvandlande möte frigörs vi till att älska och att ge kärlek vidare. Vi blir bärare av en verklighet som genom oss kan förvandla och befria tillvaron omkring oss.

Dopets budskap att vi genom Kristus dras ut ur dödens och in livets område utgör därför kristenlivets centrala tema. I pilgrimsvandringen förkroppsligas detta tema, vandringen till korset och graven och det nya liv som erbjuds oss där, i mötet med den uppståndne. Det är den livstydning som påskens evangelium ger – om det får tolkas in i våra liv och hjärtan och bära frukt i oss.

## FEMTE UVUDSTYCKET - NATTVARDEN

*Som hjorten längtar till bäckens vatten,  
så längtar jag till dig, o Gud.  
Jag törstar efter Gud,  
efter den levande Guden.  
När får jag komma,  
när får jag träda fram inför Gud?  
Tårar har blivit min föda  
dag och natt.  
Ständigt frågar man mig:  
"Var är din Gud?"*

*Ur Psaltarpsalm 43*

---

"Mitt hjärta är oroligt tills det finner vila i dig..." bad Augustinus, och gav uttryck för en känsla och erfarenhet som många kan känna igen som sin egen. Vi söker det som vi upplever att vi fattas, vi söker svar på frågorna som vi inte ens förmår ställa, om varför vi lever och vad som är meningen. Kanske söker vi på fel ställen och blir besvikna gång på gång, kanske försöker vi komma undan frågorna, söka distraktion, bedövning, yta. Hur som helst kan vi inte sluta upp att innerst inne vara sökande.

Vi är inte sökande för att vi har frågor utan ställer frågor därför att vi är sökare. Vi måste acceptera livets ovisshet – med allt vad det för med sig av glädje och smärta. Vi är pilgrimer på livets och trons väg, ständigt med blicken riktad mot det som är vårt livsmål, någonstans bortom. Vi upptäcker att vi är främlingar i våra liv, pilgrimer i världen, när vi ser vår egen övergivenhet, vårt utanförskap, vår utsatthet och drivs att börja söka oss till den plats, det sammanhang, där vi hör hemma.

För varje steg vi tar på vår pilgrimsfärd öppnar sig nya vyer, nya vägar, nya livsmöjligheter, nya svårigheter, ny självinsikt, nya frågor. I själva verket rymmer denna öppna hållning en

frihet och en glädje som den tvärsäkert förvissade aldrig anar. I denna öppenhet kan Gud komma oss till mötes i de mest förunderliga former.

Vi kan komma nära den Gud som vi kan vända oss till i förtröstan, tillbedjan och tillit, den Gud som helar och frälser, som lyfter oss ur vanmakt, som läker och upprättar, den Gud som överraskar och utmanar. Våra oroliga hjärtan vet att vi inte kan bekänna någon annan Gud.

Nattvarden kan förstås enligt det mönster som går igenom hela den kristna tron; den speglar en verklighet som är närvarande och samtidigt på väg, fördold och i vardande, i tillblivelse. Vi står i en situation som inte skiljer sig så mycket från den som de första lärjungarna befann sig i när de bröt brödet med Kristus vid den första nattvarden. Vi behöver tröst, vi behöver hjälp att tolka det lidande och den död som ligger framför oss och som kan leda till vanmakt och förtvivlan. Måltiden firas i en värld där kampen mellan livets och dödens krafter ännu strider med varandra. Den firas i väntan på den dag då Guds rike kommer i sin fulla kraft, synligt för alla.

Ibland tycks tvivel – eller uppgivenhet – vara det enda möjliga förhållningssättet till livets frågor. Då kan det vara viktigt att minnas att tron på en frälsande Gud börjar där behovet av frälsning inte kan viftas bort, där det blir trängande och tvingande – och just där hörs ofta nog livets smärtsamma och överväldigande frågor. Det är då vi stiger in i själens dunkla natt där vi genom tvivel och kamp kan nå fram till en djupare, sannare tro.

Ångesten och smärtan, tvivlet och vanmakten kan inte förklaras bort. Jesus själv försöker inte förminska lärjungarnas oro och rädsla med förnuftiga argument, utan tolkar i stället det som sker med honom och med dem i ljuset av den berättelse som handlar om Guds kärlek till och solidaritet med skapelsen. Guds närvaro i lidandet kan göra det till synes meningslösa meningsfullt. Död kan vändas till liv, lögn kan brytas ner av sanning, mörker kan fördrivas av ljus – men bara där den tomhet och frånvaro som döden, lögnen och mörkret representerar inifrån fylls upp av sin motsats, av Guds levande närvaro, den sanning som är världens ljus.

Att ge sin kärlek till en annan är att erbjuda sig själv, att gå in under en annans villkor. Detta är vad Gud gör för skapelsen i Kristus, och varje nattvardsmåltid påminner om denna oerhörda gåva. Det är så enkelt och så oändligt svårt att förstå. Gud ger sig själv åt oss i

Kristus, vi kommer till den som ständigt söker oss, ropar efter oss och fyller våra hjärtan med längtan och oro.

# Femte övningen

## Andra gåvan: Kallelsen

*Lär mig höra din röst på bussen en novembermörk morgon i stan.*

*Lär mig se dina ögon i vimlet en lördag på köpcentrumsplan.*

*Lär mig se dina hungrande händer som sträckes mot rikemans bröd.*

*Lär mig, Herre, att du själv lider i förtryck, förnedring och nöd.*

*Lär mig höra ditt rop från cellen genom anstaltens hårda betong.*

*Lär mig höra din gråt i kvällen genom kyrkrummets aftonsång.*

*Allt jag gjort mot dessa de minsta, så löd dina egna ord,*

*har jag gjort dig, min Gud och Herre, som är här hos oss på vår jord.*

*Förlåt mig min präktighets otro. Förlåt mig min ohörsamhet –*

*och ge mig rättfärdighetshänder mot förnedring och ofrihet.*

*Svensk psalm 792 - AH Lindgren*

---



## INBJUDAN

*Han kom in i Jeriko och gick genom staden. Där fanns en man som hette Sackaios, och han hade hand om tullen och han var rik. Han ville gärna se vem denne Jesus var men kunde inte för folkmassan, för han var liten till växten. Han sprang i förväg och klättrade upp i en sykomor för att kunna se honom, eftersom han skulle gå förbi där. När Jesus kom dit såg han upp mot honom och sade: Skynda dig ner, Sackaios, idag skall jag gästa ditt hem.*

*Lukasevangeliet 19:1-5*

---

Kristusikonen är en bild av den Gud som blivit människa, som inkarnerats, blivit kropp. Därför är mötet med Kristus ett möte också med oss själva. Vi kan ana vem vi själva innerst inne är när vi vet oss sedda av Kristi kärleksblick. Vi kan ana vad det är att vara människa när vi anar hans avbild inom oss.

Du vet väl om att du är värdefull, frågar psalmtexten. Vet jag det? Hur lätt är det inte att bejaka människans värde när vi står inför ett nyfött barn? Varje liv är oskattbart – så måste det vara – men det tycks ändå inte alltid gälla för alla, och sällan oss själva. Varför är det så? Varför har vi så svårt hålla kvar Guds avbild i oss själva och i varandra?

Hur svårt är det inte att känna värdefullheten när vi står inför vår egen spegelbild? Det krävs någon annans mötande blick för att vi ska känna oss sedda, någon som kan möta oss som medmänniskor, med barmhärtighet. Vi blir till i andras blickar, på gott och ont. Alla relationer mellan människor påverkas av livets trasighet och sätter ett brustenhetens avtryck i oss, också i de vackraste, mest ömsinta och kärleksfulla relationer är detta sant och påtagligt, men vi behöver ändå varandra.

Kristusikonen visar på Guds vilja att möta oss just där vi är, just sådana vi är, i vårt lidande, vår trasighet och i vår längtan efter gemenskap, solidaritet och kärlek. När vi viker undan med blicken från spegelbilden i självförakt eller skam, då påminner ikonen oss om att vi är värdefulla, att vi bär Guds kärlek inom oss, att vi är Guds älskade barn. Ikonen är vår himmelska spegelbild. Där blickarna möts mellan honom och oss, i igenkänningen och mötet,

där kan vi börja se oss själva med Guds ögon. Han som ser på oss med kärlekens blick. I all vår brustenhets, ja, men också med oändlig ömhet.

Det är inför den blicken vi har kallats – för att vi ska bli de vi är ämnade att vara. Vi kallas ut ur ensamhet och övergivenhet. Vi kallas till Gud, vi bjuds in i en relation där våra liv kan formas till lovsång och tacksägelse.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*"This is the way of peace: overcome evil with good,  
and falsehood with truth, and hatred with love."*

### *Peace Pilgrim*

---

Från 1953 till 1981 vandrade en kvinna som kallade sig "Peace Pilgrim" genom de Förenta staterna. Hon hade givit löftet att "förbli en vandrare tills mänskligheten lärt sig fredens vägar, att gå tills hon erbjöds härbärke och att fasta tills hon erbjöds mat". Under de 28 åren hon vandrade försökte hon visa på en andlighet som var lika förankrad i engagemanget för världen som i strävan efter personlig mognad, andligt växande och inre frid. Peace Pilgrim ställde sig vid sidan av religiösa organisationer och beskrev sin tro mer utifrån en andlig livshållning än utifrån trossatser – men det rådde knappast någon tvekan om att det är i Jesus och den kristna traditionen hon har hämtat sin inspiration.

Peace Pilgrim vandrade för att visa att hon inte kunde vara hemma någonstans i en värld präglad av våld och ofrihet. Hon är ett exempel på att pilgrimskapet är en kallelse ut ur en destruktiv, orättvis, förtryckande ordning – ut ur slaveri, fångenskap och främlingskap – och in i en annan, befriad livsform, där medmänskligheten och kärleken får styra. Gamla testamentet berättar om hur denna kallelse formar Guds folk, när det bryter upp ur fångenskapen för att söka det utlovade landet. Budorden erbjuder ett slags levnadsregel för detta folk. De visar hur vi kan bygga en gemenskap som är präglad av rättvisa och solidaritet.

Att vara pilgrim är att göra denna berättelse till sin, att vara "gäst och främling" i denna världen, att ansluta sig till vandringsfolket och modigt bryta upp ur det som binder, begränsar och tvingar. Det förutsätter också modet att våga ifrågasätta religiösa föreställningar som hindrar oss från att leva autentiska liv. Hur ofta har inte tron fått stå för motsatsen till befrielse och helande? Hur ofta har den inte fått legitimera ett orättfärdigt tillstånd, som om Guds vilja var att alltid och till varje pris upprätthålla den bestående ordningen?

Gud kallar sitt folk ut ur fångenskap och slaveri, ut från bundenhet och begränsning. Gud kallar oss att söka Guds rike, den helade upprättade gemenskap som Kristus ständigt håller upp för oss som en fantastisk möjlighet. Gudsriket är som ett senapskorn, säger han. Det minsta av alla frön, men när det har växt upp är det större än alla örter och blir till ett träd, så att himlens fåglar kommer och bygger bo bland grenarna. Det är en underbar bild av den solidariska gemenskapen mellan människor. Liksom fågeln finner sitt skydd och bygger sitt rede i trädets grenar kan människor finna stöd och trygghet, mening och sammanhang, beskydd och liv i Gudsgemenskapen.

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Fader, jag överlämnar mig till dig.  
Gör med mig vad du vill.  
Vad du än gör med mig,  
tackar jag dig.  
Jag är redo till allt,  
jag är med på allt.  
Må bara din vilja ske med mig  
och med allt skapat.  
Jag önskar ingenting annat, min Gud,  
ty du är min Fader.*

*Charles de Foucauld*

---

Livet är fullt av destruktiva krafter som motsäger Guds JA, krafter som avvisar löftet och undergräver vår tillit och förmåga att följa vår längtan. Alla dessa NEJ sätter spår i oss. Vi undkommer inte det. De formas till en självdestruktiv inre röst som ständigt skriker ut samma budskap till oss: Tro inte att du duger. Tro inte att du har rätt att begära något. Tro inte att människor verkligen menar vad de säger. Tro inte att lycka består. Tro inte att du har någon chans mot döden, rädslan, sjukdomen, ångesten, våldet. Du kan hålla det ifrån dig ett tag, men sanningen hinner alltid ifatt dig. Allt är fåfängt. Det är rädslans röst inom oss.

Mot denna rädslans röst gives det en möjlighet, och den blir synlig på korset. I tolvstegsprogrammet finner vi ett konkret uttryck för hur den kan bli verksam i livet: Möjligheten ligger i att vi erkänner när vi står vid gränsen för vår egen förmåga och konfronteras med vår egen radikala maktlöshet, att vi ber om och litar på att Gud har större makt än vi själva, att Gud kan hela brustenheten inom oss och återskapa livets mening, och att vi därför kan få lägga vår vilja och vårt liv i händerna på Gud, så som vi uppfattar Honom.

Tvivlet, livets karaktär av olösbarhet, den där känslan av att inget går ihop, är en ofrånkomlig del av trons villkor. Trons svar är löftet om läkedom, om förlåtelse och befrielse – det gudomliga JA som vår egen trosbekännelse är ett gensvar på.

Evangeliet är alltid ute efter att göra oss fria från rädsla, fria att älska.

I första Johannesbrevet står det: "Rädsla finns inte i kärleken, utan den fullkomliga kärleken fördriver rädslan, ty rädsla hör samman med straff, och den som är rädd har inte nått kärlekens fullhet. Vi älskar för att han först älskade oss." Detta är ett hoppfullt budskap, men hur lätt kan det inte, för den som möter texten i tron att den ska bekräfta hennes negativa självbild, tas emot som en dom. "Jag är ju livrädd inför livet och inför Gud – alltså finns det ingen kärlek i mig."

Det är så lätt att uppleva sig vara förkastad, utdömd, otillräcklig så länge vi tror att allt hänger på oss, på vår förmåga, på vår tillräcklighet – men det är inte så. "Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin Son som försoningsoffer för våra synder." Inte vi, utan Gud, gör kärleken möjlig. Det är inte vi, utan Gud, som kan fördriva rädslan ur våra liv. Det är inte vi, utan Gud, som kan fylla tomrummet inom oss och lyfta oss ur vår maktlöshet. Det är inte vi, utan Gud, som kan besegra döden, ondskan, nöden och leda oss till evigt liv.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Ett är nödvändigt: att färdas mot brunnar.*

*Djupt i skogen av tätande år*

*längta våra förtorkade munnar*

*efter dälden, där vattnet går,*

*lyssna vi spänt till vad ådern förkunnar,*

*dold under livets törnesnår.*

*Karin Boye*

---

Vår längtan efter Gud kan bli till en molande värk, en ständig sugande känsla av saknad, en upplevelse av att vara halv och ofullständig. Den kan bli till en akut smärta. Den kan ibland bli till ett nästan bortglömt, men ständigt närvarande själsligt skavsår. Men den kan också bli till jublande glädje! Den kan bli nyckeln som öppnar våra inre låsta dörrar så att det klara ljuset och den fria rymden får svepa in i oss. Den kan föra oss fram till den djupaste, innerligaste, mest överväldigande erfarenheten av att leva i gemenskap med den som ger mening åt mitt liv.

Innan orden är på våra läppar känner Gud vårt behov. Innan vi vet att vi längtar till Gud kallar Gud på oss. Kallelsen är det anrop, det tilltal som vi har vårt upphov i. Guds "Varde! Bli till!" Och vi håller fortfarande på att bli till. Guds skaparvilja verkar alltjämt inom oss och därför hör vi detta rop till helande genom all vår trasighet och bortvändhet och anar Gud själv som ropets upphov. Vi ser Gud i detta rop därför att Gud låter oss se Gud. Gud kommer till oss så som vi behöver Gud, som ett svar på vår bön. Det är ju inte för att stilla vår nyfikenhet som Gud uppenbarar sig utan för att mätta vår hunger efter kärlek och liv.

Människan ingår i livets stora kretslopp. Hon är beroende av de livets krafter som bygger upp och upprätthåller henne. Hon ingår i skapelsens stora ekosystem – där allt har sitt ursprung och mål i Skaparen. Guds livgivande och helande kraft samverkar med oss – men vi har svårt att släppa taget om vårt behov av kontroll och ge dessa krafter utrymme. Det är som när en kvinna skall föda: Hon vet att hennes kropp känner på sig vad den ska göra. Hon

måste bara släppa taget om sin egen rädsla och låta naturen ha sin gång, låta kroppen göra vad den vet bäst hur den ska göra. Ändå kan det vara svårt att lita på att det ska fungera. Vi måste öva oss inför en förlossning, släppa självkontrollen och bli ett redskap för det som sker genom oss.

På samma sätt kan vi öva oss i att leva bönens liv, och när vi gör det öppnar vi oss för livets bön. I rörelsen mot djupet, i djupandningen, kan vi komma till oss själva och vända oss mot Gud. Utan att vi egentligen behöver lägga av oss något av vår egen vilja och integritet dras vi till kärleken genom dess egen kraft. I mötet med den förvandlas vi, vi ställs gradvis in på Guds våglinje. Vi blir medvetna om hur livet i sin helhet med allt vad det rymmer söker sig, vänder sig mot Gud. Allt skapat lämnar sig själv genom bönen i skaparens händer.



## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*Han gick in i din kamp på jorden.*

*Gud tog plats i din egen gestalt.*

*Han kände din puls.*

*Han blev trött liksom du –*

*och han älskade dig överallt.*

*Han gick in i din sorg och längtan.*

*Gud tog plats i din egen gestalt.*

*Han grät med din gråt.*

*Han blev ledsen som du –*

*och han älskade dig överallt.*

*Han gick in i din nöd och smärta.*

*Gud tog plats i din egen gestalt.*

*Han bar på ditt kors.*

*Han var plågad som du –*

*och han älskade dig överallt.*

*Han gick in med sitt liv på jorden.*

*Gud tog plats i din egen gestalt.*

*Hans seger blev din.*

*Han var frestad som du –*

*och han älskade dig överallt.*

*Svensk psalm 358 – A H Lindgren*

---

För pilgrimen är varje steg en övning i överlåtelse, att lägga sitt liv i händerna på den som kallar. Endast Gud kan ge stadga åt mina fötter och riktning åt mina steg, endast Gud kan fånga mig när jag faller, endast Gud kan ge min vandring en mening och ett mål. I Kristus har

Gud kommit oss till mötes, stigit in i vår övergivenhet och uppfyllt tomrummet inom oss med sin kärlek och barmhärtighet. Vi behöver inte vara rädda!

Att leva i dopet – att söka den ömsesidigt bejakande kärlekens livshållning – är att färdas till vår egen djupaste verklighet. Dopet är ett tecken på att vi är kallade till liv i Kristus. Kallelsen är en gåva. Det är inte jag utan Gud som verkar. Min uppgift är att lyhört lyssna och ta emot. Alla föreställningar om att behöva "förtjäna" kallelsen eller vara "värdiga" får vi kasta ifrån oss som utnötta kläder. Det handlar inte om att först vara tillräckligt god, tillräckligt from och troende, tillräckligt sann för att komma ifråga för att ta emot kallelsen.

Kallelsen handlar om erbjudas en möjlighet att förverkliga de livsmöjligheter vi bär inom oss, att frigöras till att bli fullständigare, sannare människor. Vi kallas till oss själva! Guds rike finns mitt ibland oss, det finns inom var och en av oss – därför att Gud själv finns där – men det befinner sig också i konflikt med de krafter som motarbetar det. Vi måste erkänna lidandets verklighet och kravet på solidaritet som ryms i det. Orätten skall inte gömmas undan eller skyllas över. När motsättningar skiljer oss åt, då ska vi ta oss an dem, med all den smärta det medför. Och med all den kärlek det kräver.

Det finns oändligt många sätt att tjäna livet och Gud, och de är alla lika heliga, lika "religiösa". Gud erbjuder lika många vägar som det finns människor, men det grundläggande, gemensamma med alla dessa vägar, är att de förutsätter vår vilja att vara sanna mot oss själva, att frigöra oss från föreställningar och ambitioner som hindrar oss från att acceptera vilka vi i grund och botten är, och därför också från att förverkliga våra livsmöjligheter.

Det kräver mod att konfrontera vår egen självfixering och vår rädsla att släppa taget om oss själva, men det är vad vi är kallade till. Vi är kallade till att förvandlas, omdefinieras, i och genom vår relation till Gud och världen. Vi är kallade att leva Gud till ära, genom att sträva efter att möta världen i sanning och kärlek. Vi är kallade till helighet, till att formas av mötet med det heliga så att det får speglas i oss och genom oss.

## FEMTE HUVUDSTYCKET – NATTVARDEN

*Allsmäktige Gud, du har en sådan omsorg om varje människa  
som frågade du blott efter henne ensam,  
och en sådan omsorg om alla, som vore de blott en enda.  
Jag ser att somliga ting förgås och att andra kommer i deras ställe,  
men du förgås aldrig.  
Min Gud och fader, dig vill jag därför anförtro  
allt vad jag har tagit emot från dig.  
Då skall jag intet förlora.  
Du ger beständig och säker trygghet,  
ty du, o Gud, har skapat mig till dig,  
och mitt hjärta är oroligt, till dess det finner ro i dig.*

*Augustinus*

---

Brödundret i evangelierna visar hur Jesus skapar ett överflöd där människor solidariskt delar med sig. Bristens och nödens tvingande lagar – att den starke får äta sig mätt och den svage får gå hungrig – kastas över ända, för himmelrikets helt annorlunda ordning. Liksom brödundret sker mitt i vildmarken där människor samlats runt Jesus så sker samma under mitt i den utsatthet som råder i våra liv, här och nu.

När vi tolkar livet utifrån pilgrimskapets och lärjungaskapets perspektiv kan vi få en djupare förståelse både för livets utsatthet och för hoppet som uppstår mitt i den utsattheten. Vi får lägga ifrån oss de livshållningar som kortsiktigt kan verka trygga men som i längden bryter ner för att i stället gå in under vetekornets lag. Vi måste dö för att leva. Vi måste brytas liksom brödet.

Tvivel, vanmakt och lidande är, inte främmande för den som vandrar trons väg – tvärtom. Det är just i sådana erfarenheter som trons väg öppnar sig. Om vi tar evangeliet på allvar

måste det skava. Det måste möta ett motstånd inom oss. Det måste väcka våra inre protester. Annars är vi inte uppriktiga inför berättelsen.

I Johannesvangeliet berättas om Tomas som tvivlade. Han kunde inte tro på Jesu uppståndelse med mindre än att han fick bevis. Ändå är han där när Jesus uppenbarar sig för lärjungarna. Han har inte gett upp och gett sig av. Något håller honom kvar, ett hopp, en kärlek, en tro som är starkare än förnuftets invändningar. Jesus har lämnat ett avtryck i honom, en längtan, som gör att han inte längre kan välja att bortse ifrån det som hänt honom.

Jag tror att detta, som håller Tomas kvar, är det som driver oss in i uppståndelsens gåtfulla hemliga rum. Där finns det svar som ingen rationell förklaring kan ge. Vi kan inte släppa taget om Kristus - i honom finner vår längtan sitt svar. Och den som stannar kan, liksom Tomas, få möta honom. Vi avvisas inte på grund av vårt tvivel. Vi blir accepterade, mottagna, älskade. Uppståndelsens kraft får verka också i oss. Vi föds på nytt i mötet med den uppståndne – just därför att vi, med Kristus, har korsfästs, dödats, kastats in i tvivlet, vanmaktens, misstrons mörker.

En gemenskap som bryter brödet, som är präglad av medmänsklighet och solidaritet, måste vara öppen för utsatthetens och hemlöshetens erfarenheter. Kan vi vara annat än pilgrimer i denna värld av lidande, nöd och flykt? Kan vi göra annat än att dela bröd och liv med varandra? Kan vi göra annat än att tillsammans söka Guds rike? Den värld som alltid gömmer sig inom oss, som bor under ytan, och som i benådade ögonblick bryter fram och ger oss kraft att gå vidare och inte ge upp?

# Sjätte övningen

## Helandets väg

*Gud, vår Fader,  
tack för att vägen till dig  
alltid är öppen genom Jesus Kristus.  
Hjälp oss att leva i din förlåtelse.  
Stärk vår tro, öka vårt hopp  
och uppliva vår kärlek.  
Amen.*

---

## INBJUDAN

*Alla sätter sitt hopp till dig,  
du skall ge dem föda i rätt tid.  
Du ger dem, och de tar emot.  
Du öppnar din hand, och de äter sig mätta.  
Du döljer ditt ansikte, och de blir förskräckta,  
du tar ifrån dem deras ande,  
och de dör och blir åter till mull.  
Du sänder din ande, då skapas liv.  
Du gör jorden ny.*

*Psaltarpsalm 104*

---

Brödet bygger upp, ger energi och livskraft. Brödet är en bild för helandet, inte bara för dess koppling till nattvarden och bröndundren i evangelierna, utan för att brödets livgivande kraft påminner om den förnyande och uppbyggande kraft som förlåtelsen för med sig. Den kraft som verkar i allt och möjliggör allt liv.

Utän föda bryts våra kroppar ner. De naturliga processer som håller oss vid liv kan inte längre fungera. Vi blir sjuka. Vår vilja och förmåga att ta emot näring, känna hunger, att hålla oss vid liv kräver en energi som vi måste hämta någonstans ifrån. Vi kan inte leva isolerade från skapelsen omkring oss. Brödet, vår föda, måste bli ett med oss, bygga upp oss inifrån. Våra kroppar ingår i ett samspel – liksom fotosyntesen och andra liknande processer i vår naturliga miljö – där livet upprätthålls. Vi får och vi ger liv. På samma sätt är hela skapelsen beroende av att leva i symbios med skaparens kärleksfulla och nåderika vilja. Allt som finns har sitt upphov i Gud och äger sitt bestånd i Gud. Att söka helande kan därför innebära att söka sig in mot den grundläggande och bärande relation som är vårt ursprung och vårt mål.

Vi är kallade till helande. Vi är kallade att bli helade, men också att vara helande för andra. Helandet är en process som sträcker sig över tid och har återverkningar i en mängd relationer. Mitt sökande efter helande är på så vis en del av skapelsens väg mot återställelse

i Gud. Den helande kraft som verkar i mig verkar också utanför mig, genom skapelsen i hela dess mångfald – den verkar genom skapelsen för mig liksom den verkar för skapelsen i mig. Och allt detta helande har sitt centrum, sitt utflöde, i den gudomliga kärlek som kommer till tydligast uttryck i en sargad människokropp, upphängd på korset, i det som till synes är allt helandes motsats.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*Högt i stjärnehimlen kan vi dig ej finna,  
men i mänskovimlet är du bland oss, Gud.  
Inte bortom havet, där är inte svaret,  
men i ordet, talat här till oss idag.*

*Barnet, blomman, vinden, hand som smeker kinden,  
lika nära finns du, fast vi dig ej ser.  
Du ur nöd och plåga, ser på oss och frågar:  
säg mig vill du vara med mig också här?*

*Ja, jag vill, där du är finns det ljus och mening,  
där är varje mänska älskad och förstådd.*

*Svensk psalm 23 – A Frostenson*

---

Den nödlidande människan som vi kan stänga ute men väljer att se, visa solidaritet och dela liv med, lär oss vad ett ställföreträdande lidande är. Antingen det gäller Jesu död på korset eller korset vi själva måste bära så handlar det ställföreträdande lidandet om att gå in i trasigheten, bristen, tomheten, smärtan, döden – för den andres skull – för att med kärlekens kraft ge liv och upprättelse. Det handlar om att bära in hopp och mening i lidandets hopplöshet och meningslöshet, att vara bröd för varandra.

Våra fängelser är fulla av dem som inte gavs samma möjligheter som vi andra. De straffas för vår oförmåga att se till alla människors behov. De tillskrivs en skuld som inte bara är deras. Vi är alla delaktiga i synden – vi delar samma hunger. Vi är präglade av världens nöd och brist. Vi är insatta i ett system, en syndens ordning. Vi är skyldiga – men också offer. Att hävda att vi är ansvariga och offer för den ”strukturella synden”, är emellertid bara en diagnos och ingen lösning. Det gör oss inte mättade. Det erbjuder ingen befrielse eller upprättelse. Vi återerövrar inte den ansvarighet som gör oss till fria subjekt. Vi förblir offer – och offret definieras genom sin maktlöshet. Det är denna offerroll som måste omvandlas – så att vi får



lämna den "verklighet" som gör oss till offer och erövra en annan. Vi måste gå från våldets till kärlekens världsbild.

Genom det ställföreträdande lidandet kan denna omvandling äga rum i våra liv. Kärleken kan verka inifrån, helande, befriande och upprättande, också där yttre krafter inte har någon makt att påverka. Paulus skriver: Jag har blivit korsfäst med Kristus, men jag lever, fast inte längre jag själv, det är Kristus som lever i mig. Så långt jag ännu lever här i världen lever jag i tron på Guds son, som har älskat mig och offrat sig för mig. (Gal 2:19-20)

Budorden uttrycker samma grundläggande hållning av medmännisklighet och kärlek – de föreskriver en ordning som bygger på Guds förmåga och vilja att göra "allting nytt": "Jag är Herren, din Gud, som förde dig ut ur Egypten, ut ur slavlägret..." Gud visar på en ny slags gemenskap, befriad och uppstånden ur slaveriets död. Fri att vara sann mot den upprättelse och rättvisa den vunnit – men också i ständig fara att förlora sin frihet när avund och maktbegär får utöva sitt destruktiva inflytande.

Jesus utmanar oss att våga ifrågasätta, ställa motfrågor, inte resignera eller konstruera en gudsbild som befäster verkligheten sådan den är. Gud är inte makthavarnas och förtryckarnas Gud utan de nödställdas, marginaliserades och maktlösa Gud. Budorden beskriver ett sätt att leva som inte är fullt ut förverkligat någonstans, men i vardande, i tillblivelse, överallt där vi försöker leva i kärlek. Gud välsignar inte den rådande ordningen – Gud vill riva murarna. Gud vill lösa oss ur det som begränsar oss och hindrar vår utveckling. Gud vill frigöra oss till autentiskt liv, så att vi kan leva som myndiga, ansvarstagande och självständiga människor.

## ANDRA HUVUDSTYCKET - TRON

*För att du inte tog det gudomliga  
dig till en krona, för att du valde  
smälek och fattigdom, vet vi vem Gud är.*

*För att du lydde fram till det yttersta –  
döden på korset, vet vi vad seger,  
vet vi vad väldighet, vet vi vad Gud är.*

*För att du nedsteg hit till de plågade,  
hit till de dömda, vet vi ingen  
ensamhet finnes mer, vet vi var Gud är.*

*Därför skall alla sargade, döende,  
alla de dömda, säga med alla  
heliga, saliga: Jesus är Herre.*

*Därför skall alla världar och varelser,  
allt som har varit, är och skall komma,  
en dag bekänna det: Jesus är Herre.*

*Svensk psalm 38 - Olov Hartman*

---

En helande tro är en tro som är i vardande, i tillblivelse. Den måste ständigt erövrats på nytt därför att vi ständigt ställs inför nya behov av helande. Så länge vi lever förändras vi och denna ständiga förändring är både en förutsättning för förnyelse och en orsak till kris. Varje förändring – både positiv och negativ – är förknippad med smärta och förlust. Födelse och döende är processer som pågår i oss genom hela livet. Det är vetekornets lag – Kristuslivets mysterium. Något måste dö, förvandlas, för att något nytt ska bli till.

Varje påsk ställs frågan på nytt: Kan vi tro på budskapet om Jesu död och uppståndelse? Vad betyder det egentligen att han dog för våra synder? Kan en betala för andras brott? Kan Gud verkligen behöva ett sådant offer?

Den klassiska "juridiska" tolkningen av Jesu korsfästelse som ett försoningsoffer har blivit utsatt för mycket kritik. Många menar att den fått legitimera våld och förtryck. Föreställningen om en Gud som skulle utlämna sin Son som ett blodigt offer för att sona för människornas synder känns främmande och motbjudande. Kan en sådan Gud vara kärlekens Gud? Är det inte snarare en grym och våldsam Gud?

Men korsfästelsen har ända från kristendomens första tid tolkats på olika vis. Olika synsätt har fått komplettera varandra. Vi kan välja att se Jesu död som en solidaritetshandling med den värld som bundits under destruktiva makters tvång, som den yttersta konsekvensen av en gudomlig ickevåldsstrategi. Jesu maktlösa kärlek utmanar maktens lögn och orättfärdighet. Jesu korsfästelse demaskerar våldet och ondskan, och visar dem som de är, gudsfientliga och människofientliga. Han förkunnar att de första skall bli de sista. Det är de förföljda och maktlösa som skall räknas som saliga, välsignade och utvalda.

När Nya testamentet tar upp Jesu ställföreträdande lidande – tanken att han dog för våra synder – så får Herrens lidande tjänare hos profeten Jesaja (Jes 52-53) stå som förklaringsmodell, men säkert också psaltartexten som Jesus anknyter till i sitt rop på korset: "Min Gud min Gud, varför har du övergivit mig" (Psalt 22). I båda dessa texter, liksom i många andra, framhålls solidaritetstanken. Jesus ropar ut sin egen nöd med ord som rymmer hela mänsklighetens rop efter Gud. Det är mänskligheten som lider på korset. Det är ett rop efter kärlek, medmänsklighet, helande och mening i den värld som blivit främmande för Gud.

Texten om Herrens lidande tjänare påminner om hur den föraktade, ödmjuka, utdömde blir offer för just de krafter som står i motsatsförhållande till Guds vilja – och att den som lider förakt och förföljelse kan stå Gud närmast. Den som väljer utanförskap och förföljelse för sin tros skull, i solidaritet med de svaga och utstötta, bidrar till att låta Guds vilja bli synlig. Han lider för de andras skull.

Korset visar att Gud verkar i utsattheten och maktlösheten. Vi kan erfara det i våra egna liv, utifrån våra egna erfarenheter, när livet tar en ny vändning och nya möjligheter och nytt hopp erbjuds där allt hopp tycktes vara ute, när glädjen vänder tillbaka dit där sorgen tycktes vara slutgiltig. Där får vi ta emot Gud som ren nåd. Vi kan bli fria från det som binder oss. Som en oförtjänt gåva kommer kärleken till oss vid gränsen för vår egen förmåga.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Gud, för dig är allting klart,  
allt det dolda uppenbart.  
Mörkret är ej mörkt för dig  
och i dunklet ser du mig.*

*Läk mitt öga att jag ser  
hur du är i det som sker.  
Där jag bäst behöver dig  
är du allra närmast mig.*

*Och om jag ej mer förmår  
gå i tro den väg du går,  
led mig vid din fasta hand  
steg för steg mot livets land.*

*När min tanke tvivelstrött  
obetvingligt motstånd mött  
och ej mera mäktar strid –  
inneslut den i din frid.*

*All din nåd är öppen famn  
och ditt namn en ljuvlig hamn.  
Vad du vill är helighet,  
men du är barmhärtighet.*

*Svensk psalm 217 – E Malmeström*

---

Förlåtelse är aldrig någon enkel transaktion, som att reglera en ekonomisk skuld. Nej, det är en omvälvande och omskapande process, ett helande, en befrielse, en förvandling. En ”ny människa” formas inom oss när vi förlåter varandra och tar emot den förlåtelse som ges. I förlåtelsen genljuder det Guds JA till livet som allt har sin grund och sitt ursprung i.

Att bekänna sin synd handlar om att öppna sig för Guds JA. Det kräver att vi inför Gud och oss själva medger alla de NEJ som ryms i våra liv. Överlåtelse är att lämna ifrån sig all vår trasighet och skuld, all vår maktlöshet och förtvivlan, allt vårt vankelmod och alla våra tvivel, vårt självhat och självförakt, vårt övermod och självförhävelse, vår bitterhet och vrede, vår förtvivlade känsla av ensamhet och meningslöshet – allt som hämmar livet i oss, allt som hindrar oss från att leva i bejakelse inför Guds JA.

Vi riskerar att långsamt kvävas av den rädsla som bor i oss och som vi ingjuter i varandra – den driver oss att bygga muren högre och högre omkring oss tills ingen hör vårt övergivenhetskrik därinne. Det kan kännas som om vi är utestängda från varandras liv. Oåtkomliga och onåbara. Vi klarar inte av att leva i ömsesidighet eftersom vi redan från början står i ett skadat sammanhang och bär skadan inom oss. Vi klarar varken av att ge eller ta emot, vi gör bara varandra illa – vem skyddar oss då från det NEJ som skapas i oss?

I syndabekännelsen lägger vi alla våra NEJ inför Gud – och ber om befrielse och förvandling. Och Gud leder oss till korset, där Jesus för vår skull hänger, dömd, förnekad och förkastad – och ändå ber om Guds barmhärtighet och förlåtelse för vår skull. Genom det ställföreträdande lidandet blir hans JA till vårt JA, hans kärlek genomlyser oss. Det är ur hans JA bönen strömmar fram inom oss och formas till gemenskap med allt skapat. På så vis kan bönen öppna oss mot den verklighet som ryms i allt skapat, och att bära det sårbara livet in i den verkligheten.

Vi behövs. Vi kan inte fastna i våra egna bekymmer. Att ta sitt ansvar för det egna livet och för resten av Guds skapelse börjar med att lämna ifrån sig sin egen börda. I bönen får vi lämna, inte bara oss själva utan hela tillvaron, i Guds händer, så att helande, upprättelse och försoning kan ske. Syndabekännelse och förbön är därför två sidor av samma strävan. Allt vi tänker, hoppas, fruktar, älskar, sörjer, gläds över ska bli till bön, det vi gör för varandra, våra vardagsbestyr, våra dagliga rutiner.

I Guds JA ryms både korset och uppståndelsen, både lidandet och upprättelsen. Om vi glömmer det riskerar vi att hamna i en naiv och falsk optimism som förnekar livets smärta

och svärta. En sådan tro håller inte utan leder till tvivel. Kan vi förvänta oss att Gud tar bort våra synder och sedan – är allt bra? Helandet kanske helt enkelt uteblir? Det blir ingen förlösande känsla av befrielse. Smärtan består. De döda som vi saknar återuppstår inte, inte för oss. Gud tycks vara så oändligt mycket längre borta nu än då, när Jesus ropade upp Lasaros ur graven. Kan vi alls tro på den Gud som han så inlevelsefullt talade om att det satte generationer av hjärtan i brand?

På samma sätt som Guds JA rymmer både död och uppståndelse rymmer människans JA både smärta och glädje, sorg och kärlek. Det gör ont att be om förlåtelse, det gör ont att be för världen. Sorgen berättar om livets smärta, men också om dess skönhet – om det som gått förlorat, men också om de rika gåvorna vi fått ta emot, det vi fått att älska. Bortom det tillfälliga och förgängliga låter kärleken oss ana Guds egen eviga, oförgängliga verklighet. Vi har inte alltid förmåga att sträcka oss efter den, men den kallar oss till sig också i vårt svartaste mörker och kan verka i oss även om vi inte förstår det.

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET - DOPET

*Graven, den begrep vi oss på.*

*Och duken och bindlarna, och oljan och kryddorna.*

*Alltsammans var strängt som döden, men vi begrep och lydde.*

*Så kommer en vit figur och säger: detta var fel.*

*Och vi förstår ingenting, blir bara dödligt förskräckta.*

*Och våra ansikten fryser, avklädda varje uttryck*

*(gravallvaret passar ju inte längre).*

*Och vi står där handfallna i en huttrande gryning,*

*med kvarglömda tårar torkande på kinderna,*

*i ett nytt ljust allvar som vi inte rör med.*

*Tills glädjen sveper oss framåt och vi går.*

*Anna Greta Wide*

---

Liksom de första lärjungarna upplever troende i alla tider hur tillvarons grundvalar rycks bort under deras fötter. Så måste det vara i en värld där Guds Ord ständigt blir motsagt. Vi måste dö med Kristus för att kunna uppstå med honom. Det är den erfarenheten vi kan ana i berättelsen om lärjungarna som vandrar till Emmaus.

De båda lärjungarna har lämnat Jerusalem bakom sig, med allt vad där har hänt – traumat då Jesus gripits, korsfäst och lagts i sin grav. Det måste ha varit en oerhörd chock. Den samhörighet som fanns mellan Jesus och hans lärjungar präglades av en kärlek så djup att den tillät lärjungarna att skåda rakt in i det gudomligas innersta, allra heligaste rum. Steg för steg har lärjungarna lärt sig vem Jesus är och börjat förstå sig själva och livet i ljuset av det.

Nu har allt det slagits i spillror. Hur ska de kunna ta in det? De flesta av oss kan inte acceptera vår egen död, än mindre att de vi älskar måste dö – hur svårt då att förstå att Guds



son måste dö. Och när de sedan ändå accepterat det oacceptabla, möts de av det oroande ryktet att han lever... Tänk om det är sant? Hur svårt kan det inte vara att våga hoppas, av rädsla för att bli lurade, sårade, besvikna.

Man kan tänka sig att lärjungarna flyr bort från gemenskapens sammanbrott, att de försöker undkomma besvikelsen, nederlaget och hotet om förföljelse, men kanske också det ofattbara som kanske – mot alla odds – ändå har hänt och som de inte kan ta in, trots att det skulle kunna vara svaret på deras djupaste innerligaste böner: Att han är uppstånden!

På vägen möter de honom som en främling som de inte känner igen. Han slår följe med dem och talar med dem, han utlägger skriften och beskriver innebörden i det som hänt – de blir uppfyllda av hans ord och när de når fram ber de honom att stanna. Han går med dem för att dela deras måltid, han bryter brödet – och då ser de vad som varit fördolt. Det är han, den uppståndne som sitter där framför dem.

I just det ögonblicket är han borta. Ändå är allt förändrat. Lärjungarna återvänder till de andra i Jerusalem. Allt tvivel är borta. Bara vissheten består. Herren lever, han är mitt ibland oss. Så återsamlas lärjungaskaran från det ena mötet med den uppståndne till det andra. De bär alla glädjen och vissheten inom sig, och förstår nu vad de inte kunde förstå förut. Själva gemenskapen, tron och hoppet, själva livet – allt måste dö med Jesus för att uppståndens verklighet skulle bli uppenbar, så att de ska kunna se att han är bland dem, osynlig men närvarande. De måste dö, som gemenskap, som individer, för att uppstå med honom. Bara så kan de uppstå – bara genom att dö.

Lärjungarna som vandrar till Emmaus är på väg bort men vänder tillbaka. Det är deras omvändelse. Går den bilden att tillämpa också i våra liv? De säger till varandra: "Brann inte våra hjärtan när han talade till oss? Borde vi inte då ha insett vem som gick vid vår sida?" Ibland verkar Gud så i våra liv. Hemlig vandrar han bredvid oss, och leder oss fram till den punkt där vi vänder oss från död till liv, från misströstan till hopp, från ensamhet till gemenskap. Gud blir människa, det är kärlekens radikala solidaritet, Guds självutgivande kärlek. Gud gör sig själv till den gåva som människan får ta emot. För att hon ska leva.

Gud vill säga Ja till oss så att detta Ja genljuder genom oss och blir till gensvar. Det är Guds vilja. Det är dopets gåva – att få leva med den Gud som upprättar och förlåter. Det är dopets ansvar, att i allt vilja glädje och fred, helhet och läkedom – för oss själva och varandra. Gud kallar oss till kamp för försoningens och fredens skull. Gud vill att vi ska upptäcka att vi står säkra även i farans stund, därför att inget kan tas ifrån oss så länge vi har kärleken inom oss. Gud håller oss under sin välsignelse.

## FEMTE HUVUDSTYCKET – NATTVARDEN

*Vi till ditt altarbord bär fram som offergåva, o Guds lamm,  
vår glädje, våra nederlag, oss själva, allt vad du oss gav.*

*Du själv är gåvan Gud oss gav. Den räcks åt alla utan krav,  
och här ett saligt byte sker: du tar vår skuld, din frid du ger.*

*Låt ingen stanna utanför, men gör oss till en kropp, ett bröd,  
en längtan genom varje dag, en bön: kom, Herre Jesus, snart!*

*Svensk psalm 73 – A Frostensson*

---

Brödet är sinnebilden för måltidens delande, och måltiden är sinnebilden för den goda gemenskapen, det himmelska gästabudet. Den vi bryter bröd med är inte längre en främling för oss utan vår medmänniska. Det är därför vår skyldighet att visa gästfrihet och att erbjuda bordsgemenskap, för den som vänder sig bort från sin broder vänder sig också bort från Gud. Jesus brukar denna symbolik för att utmana trångsyntheten hos oss alla. Han trotsade de orättfärdiga strukturer som utestängde de orena, utanförstående, marginaliserade genom att dela måltidens gemenskap med dem. Men han lyfter också fram det löfte som ligger i måltidsmotivet: Där främlingskapet bryts, där gemenskap delas och bröd bryts där är Guds helande krafter verksamma.

Genom öppenhetens och gästfrihetens livshållning kan livet vändas från den tyngsta börda till något lätt och glädjerikt. Jesus pekar på hur vi slösar bort vår kraft på att ständigt oroa oss för morgondagen. Var dag har nog av sin egen plåga. Himlens fåglar och markens liljor är alla inneslutna i Guds omsorger, varför skulle då vi bekymra oss om vad vi ska äta eller dricka, eller om hur vi ska få kläder på kroppen? I stället borde vi söka Guds rike och hans rättfärdighet. Då ska allt det andra tillfalla oss.

Detta kan kanske uttryckas med andra ord: Sök den livshållning som gör att du finner frid i ditt inre och fred med livet. Den som lever i kärlek lever inte förgäves och skall inte heller förlora det mest värdefulla, för det är genom att ge som du skall få. I denna enkla ekvation

blir ingen diskvalificerad för sina misslyckandens skull eller för sina karaktärsfel. Vi kan alla öppna oss för, ta emot och möjliggöra helande i våra liv. Varje misslyckande kan bli ett medel för Guds kärlek, varje nederlag kan öppna upp för nya möjligheter, varje brist kan forma oss till ödmjukare, lyhördare, varsammare människor om vi bara inte förnekar och blundar för den. Varje självisk egoistisk handling leder oss till den punkt där vi står hjälplösa och med tomma händer – den kritiska punkt där lögnerna måste utmanas, där livet måste omprövas om det alls ska vara möjligt att uthärda.

”Håll broderskärleken levande”, manar Hebreerbrevet 13:1-3: ”Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det haft änglar till gäster utan att veta om det. Tänk på dem som sitter i fängelse, som om ni var fångar med dem. Tänk på dem som blir misshandlade, som om det gällde er egen kropp.” Den som lever så kan lita på Guds löfte: ”Jag skall aldrig svika dig, aldrig överge dig”, och kan tryggt säga: ”Herren är min hjälpare. Vad kan en människa göra mig?” Här och nu ska vi utöva medmänsklighet, generositet, gästfrihet – inte bara genom att dela med oss av det vi har på bordet utan genom att dela med oss av oss själva, vårt hopp och vår glädje, vår längtan och kamp. Och vi får göra det i vissheten om att det vi ger ska ges tusenfalt åter.

Här och nu tar vi också emot Kristus i våra liv i Herrens måltid:

”Brödet som vi bryter är delaktighet av Kristi kropp,  
så är vi fastän många en enda kropp  
ty alla får vi del av ett och samma bröd.”

Vi kan uttrycka detta med barnsligt enkla ord, som bibeln själv gör: Älska varandra! Genom kärleken omvandlas lidandet från något meningslöst och livshotande till något som är meningsfullt och livgivande. Ensamhet, förtvivlan, misslyckande, förföljelse, sorg kan omvandlas, när vi bär det i kärlek och i gemenskap med den korsfäste, som bär oss. I nattvarden kan vi ana hur helandet verkar inåt mot vårt eget innersta och ut mot världen. Gud låter friden delas, spridas som ringar på vattnet omkring oss. Vi får bli helade genom att vara helande! Så upprättar Gud skapelsen genom sin kärlek.

# Sjunde övningen

## Tredje gåvan - Bekräftelse

*O himmelska glädjedans!*

*O Guds påsk som från himlen sänks ner till jorden  
och lyfter Guds skapelse upp till himlen!*

*O Gränslösa glädje,*

*nattens skuggor jagas undan!*

*Livet ges åt alla,*

*himlens portar står öppna!*

*Kristus är uppstånden!*

*Han har brutit sönder dödens fjättrar,*

*döden har uppstått,*

*löftena har gått i uppfyllelse*

*och sångerna kommit tillbaka till jorden.*

*Ingen skall mer behöva sörja,*

*himmelriket står öppet för alla:*

*ingen skall mer behöva ängslas,*

*ljuset tänds i gravens mörker;*

*ingen skall mer behöva frukta,*

*för vi har uppstått med Kristus.*

*Ja, Kristus har uppstått och döden är besegrad.*

*Kristus har uppstått och de onda makterna är övervunna.*

*Kristus har uppstått och änglarna jublar.*

*Honom tillhör ära och makt genom alla tidsåldrar.*

*Fritt efter Hippolytos ca 200 e Kr*

---

## INBJUDAN

*Detta är den stora dagen,  
som oss Herren Jesus gav,  
ljusets dag och glädjedagen,  
som ej någon ände har.  
Gravens mörker har försvunnit,  
livets sol har nu upprunnit.*

*Svensk psalm 149*

---

Vi ställer oss inför den brinnande ljuslågan. Ljuset är symbol för livet, för uppståndelsen, segern över döden. Gud är ljus och inget mörker finns i honom, säger skriften. Och Jesus lovar: "Jag är världens ljus, den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." Dessa ord, som vi läser när vi vid dopet tänder dopljuset, är löftesord att leva på. De gäller från det vi blir till tills det vi dör, och bortom detta livets gränser, när vi går in i det okända där vi inget annat har att förlita oss på än detta löftesord. Det är dessa löftesord som gör livet till en pilgrimsvandring.

Dopet är intimt förknippat med påskan, och med Kristi uppståndelse från de döda. I dopet förenas vi med Kristus och blir delaktiga i hans död och uppståndelse. Korset som tecknas på vår panna och på vår mun och på vårt hjärta är lärjungaskapets tecken, tecknet på att vi är kallade att dela hans kamp och lidande för livets skull, men också att vi har del i hans uppståndelse. I Kristus är vi uppståndna från de döda och har del i det eviga livet. Hans seger är också vår. Den verkar i våra liv.

I den heliga Gravens kyrka i Jerusalem sägs uppståndelseljuset tändas av sig själv vid Jesu grav för att sedan bäras ut till de troende och spridas. Ljuset som tänds på påsknatten, uppståndelseljuset, är det ljus som dopljuset tänds på varje gång en människa döps. Lågan är samma. Ljuset är samma. Den enda lågan blir till tusen och åter tusen lågor. Och vi får uppdraget att bära ljuset vidare ut i världen, till andra människor. Vi får sprida ljuset.

Ljuset är tecknet på gudomlig närvaro – på en himmelsk verklighet som ryms i allt skapat och lyser fram genom det. Ljuset påminner oss om inkarnationen. Liksom det gudomliga stiger ner i världen genom Kristus – fördolt och ändå uppenbart – så genomströmmas världen av Guds ljus överallt där hans uppståndelse verkar till pånyttfött liv, det skapade blir sakrament, bärare av och tecken på det heligas närvaro.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET - BUDEN

*Barmhärtige Gud,  
du som i Kristus borttager världens alla synder,  
jag ber dig:  
Rena mig, så blir jag ren.  
Hela mig, så blir jag hel.  
Drag mig till dig, så får mitt hjärta ro.*

---

Guds JA till oss formar vårt JA i gensvar, men i bejakelsens ömsesidighet blir också vår beröringsskräck med Guds JA synlig. Vi tvingas att se och erkänna att vi ofta undflyr detta JA som vi behöver. Liksom Adam och Eva gömmer vi oss när Gud kommer för att tala med oss – kanske för att vi skäms, kanske av rädsla, kanske av stolthet. Många gånger handlar det väl om att vi lever i en värld där Guds bortvändheten blivit det naturliga.

Guds bortvändheten leder till det som Luther kallar vår inkrökthet i oss själva. När vi inte längre står i relation till vårt ursprung och mål gör vi oss själva till alltings ursprung och mål – samtidigt som vi är smärtsamt medvetna om att vi därigenom faller offer för en illusion. Jag ger inte upphov till något som inte givits mig som en gåva. Jag äger ingen sanning, ingen rättfärdighet, i mig själv. Den enda sanning och rättfärdighet som är värd namnet är den som är större än mig, som tar mig i anspråk, som kräver min lyhördhet och efterföljelse. I Galaterbrevet skriver Paulus:

Jag har ju genom lagen dött bort från lagen för att leva för Gud.

Lagen är från Gud och därför god. Kristus har kommit – inte för att upphäva utan för att fullkomna den. Den ger utgång från den välsignelse som Gud ständigt ger, och uppställer den som en norm för våra handlingar och relationer med varandra. Såsom Gud skapade världen med en överväldigande rikedom som visar på hans gränslösa omsorg så skall också vi bejaka rikedomerna hos varandra och leva i generositet och öppenhet. Såsom Gud förde sitt folk ut ur



slaveriet i Egypten så skall också vi sträva efter att befria varandra ur trældom, bryta ner alla murar som stänger ute människor från gemenskapen och övervinna alla de krafter som driver oss bort från varandra och in i främlingskap. Detta är lagens kärna: Lagen är till brädden full av Guds JA!

Och ändå är det inte nog att i yttre mening anpassa sig till lagen. Varje normsystem, också det allra bästa kan bli korrupt genom förvandlas till något förstelnat som legitimerar en bestående ordning och begränsar oss till det givna. Det är detta som är Guds bortvändhet. Lagen blir ett redskap för mänskliga ambitioner och intressen snarare än en gåva från Gud. Vi måste därför dö bort från lagen för att kunna födas på nytt i den frihet som alltid har varit lagens målsättning. Vi måste med Kristus ta steget ut ur den rådande ordningen och in i den försonade och upprättade gemenskapens frihet. Lagen pekar bortom sig själv mot det möjliga, det som inte är men som kan bli.

Den yttre lagen, som är förankrad i sitt givna sammanhang, fullbordas och fullkomnas bortom det givna, kulturellt betingade, historiskt bestämda, genom den verklighet som är i vardande. Kristi kärleks lag riktar in oss mot denna verklighet. Den handlar inte om yttre föreskrifter utan om att vända sig till Guds JA, om att låta sig formas av Guds kärlek till ett redskap för det vardande, för Guds rike i världen. För att kunna följa den lagen måste vi ompröva allt vi tar för givet – också vem vi själva är. Kristus delar allt detta med oss, bär det åt oss, dör och uppstår – för att vi ska bli fria. Det är kärlekens lag.

*Underbara är dina lagbud, därför lyder jag dem.*

*När dina ord öppnar sig ger de ljus, åt de oerfarna ger de förstånd.*

*Jag lyssnar begärligt, med öppen mun, ty jag längtar efter dina bud.*

*Vänd dig till mig och visa mig nåd, som du gör med dem som älskar ditt namn.*

*Led mina steg, som du har lovat, låt ingen ondska få makt över mig.*

*Befria mig från människors förtryck, så att jag kan följa dina befallningar.*

*Låt ditt ansikte lysa över din tjänare och lär mig dina stadgar.*

*Psalm 119:129-135*

---



## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Jag tror på en enda Gud, allsmäktig Fader,  
skapare av himmel och jord,  
av allt vad synligt och osynligt är;*

*och på en enda Herre, Jesus Kristus, Guds enfödde Son,  
född av Fadern före all tid, Gud av Gud,  
ljus av ljus, sann Gud av sann Gud,  
född och icke skapad, av samma väsen som Fadern,  
på honom genom vilken allting är skapat;  
som för oss människor och för vår salighets skull  
har stigit ned från himmelen  
och tagit mandom genom den Helige Ande  
av jungfrun Maria och blivit människa;  
som ock har blivit för oss korsfäst under Pontius Pilatus,  
lidit och blivit begravnen;  
som på tredje dagen har uppstått, efter skrifterna,  
och stigit upp till himmelen och sitter på Faderns högra sida;  
därifrån igenkommande i härlighet  
till att döma levande och döda,  
på vilkens rike icke skall varda någon ände;*

*och på den helige Ande, Herren och livgivaren,  
som utgår av Fadern och Sonen,  
på honom som tillika med Fadern och Sonen tillbedes och äras  
och som har talat genom profeterna;  
och på en enda, helig, allmänlig och apostolisk kyrka.  
Jag bekänner ett enda dop, till syndernas förlåtelse,  
och förväntar de dödas uppståndelse  
och den tillkommande världens liv. Amen.*

*Nicenska trosbekännelsen*

---

Vi behöver acceptera vår delaktighet i den maktlöshet som Kristus visar oss på korset. Det är i den som vi blir sanna mot oss själva, sanna inför Gud och sanna inför varandra. Det är där vi kan tas i anspråk och uppleva hur livet förvandlas. Kärlekens gemenskap, som är själva förutsättningen för ett gott liv, möter oss där, vid vår egen gräns. Det är inte vi som skapar världen utan världen som skapar oss. Livet kräver att vi riskerar det vi är i självutgivande kärlek – men i gengäld är genom den kärleken vi kan få ta emot vår egen livsmening.

Att dö bort från sig själv, att förneka sig själv – det är bibliska teman som är lika svåra som de är viktiga. I detta döende och denna självförnekelse finns inget destruktivt eller självhatande – bara en vilja att överlämna sig åt Guds bejakande kärlek och att följa den. Det är att gå från Guds bortvändhet till Gudstillvändhet. All kärlek bygger på detta uppgivande av det egna jaget. Ytterst leder kärlekens självutgivande till en motståndshandling, till en kamp som för oss ända fram till korset. Det är inte minst en kamp mot vår egen rädsla. Rädslan driver oss in i oss själva, in bakom Jagets höga murar och stängda portar, in i den självcentrering som inte är något annat än främlingskap inför livet.

När vi tagit emot Guds JA kan vi våga kärlekens utsatthet och maktlöshet. Vi kan sträva efter ett liv i ansvarighet och medmänsklighet. Vi kan göra det i frimodighet eftersom vi vet att den som följer Kristus "skall leva om han än dör". Evangeliet vilar på denna tro, att Kristi seger på korset också skall komma oss till del. Eller som Paulus uttrycker det i romarbrevet: "Ty är vi förenade med honom genom den död som är hans, skall vi också vara förenade med honom genom den uppståndelse som hans".

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Tag, Herre, och mottag all min frihet,  
mitt minne, mitt förstånd och all min vilja,  
allt vad jag äger och har.  
Du har gett mig det,  
till dig Herre, ger jag det åter.  
Allt är ditt, förfoga över det  
helt enligt din vilja.  
Amen.*

*Ignatius av Loyola*

---

”Fader, i dina händer lämnar jag min ande”, ropar Jesus på korset (Luk 23:46) innan han ger upp andan. I förtröstan på Guds omsorg och kärlek återlämnar han det liv han fått ta emot till dess skapare, Fadern. Tydligare än så kan knappast börens innersta väsen komma till uttryck: Bönen är samhörighetens språk. Vi är inte ensamma. Gud är alla relationers slutpunkt och startpunkt. Gud är lovsång. Hela skapelsen lovar Gud, därför att allt som lever har sitt ursprung och mål i Gud. Inför Guds ansikte anar vi vår egen härlighet som Guds skapelser.

Gud själv är relation – mellan Fadern, Sonen och Anden – i en gemenskap som är enhet och ändå inte sluten i inåtvänd monism utan öppen, framvällande, livgivande samstämmighet och kärlek. Sambandet mellan skapelsen och skaparen kan därför beskrivas från bägge hållen. Fadern skapar världen genom Sonen och ingjuter sin Ande i den, och världen lovar Fadern, genom Sonen i den heliga Ande.

Bön är en öppenhetens hållning, en strävan mot kärlekens livsgemenskap. Bön är arbete för det goda. Bön är att bära det barn som gråter. Bön är att se den människa som behöver dig. Bön är att gå utanför sin egen begränsade verklighet för att leva i öppen mottaglig

förundran. Bön är att andas in nåden och att andas ut kärleken. Bön är glädje och liv. Bön är offer och lidande. Bön är att bryta upp från det välkända för att våga möta det okända.

Luther talar om bönen som en nödvändig förutsättning för att kunna motta Guds ord. Vi måste be om vi vill kunna höra vad Gud har att säga oss. Bibelns ord blir Guds levande tilltal först när vi lyssnar i bön. Vi måste vara mottagliga om texten skall kunna bli evangelium för oss. I luthersk tradition talar man om kyrkan som de heligas gemenskap i vilken Ordet rätt förkunnas och sakramenten utdelas. Man kan också vända på detta och säga att kristen gemenskap är en gemenskap som kallas samman av Ordet och sakramenten till att bejaka och tjäna Gud genom bönen liv. Ordet och sakramenten har den inneboende kraften att dra människan till Gud. Ytterst sett är det dessa som helt av egen kraft konstituerar kyrkan, inte mänskliga ansträngningar och önskningar.

Därför är också den gemenskap som samlas inför Ord och sakrament helig. Vi är heliga när vi svarar an på Guds kallelse – inte för att vi blivit fria från våra mänskliga brister utan därför att Gud valt att ta oss i sin tjänst. Vi är avskilda för Guds syften och vi får, med Guds hjälp, bejaka detta med hela vårt hjärta, med hela vår själ, med all vår kraft och allt vårt förstånd.

Att nå fram till bejakelsens genombrott måste få lov att ta tid – och det måste få ske i den växelverkan mellan tvivel och förtröstan som hör till en levande sökande tro. Varje gång du känner dig ovärdig, otillräcklig, tveksam, varje gång du känner att Gudsgemenskapen är till för de andra – men inte för dig, varje gång du tror att du inte förmår komma till kärleken och det som gör livet meningsfullt, då måste du påminna dig om detta – mycket enkla och ändå svårbegripliga – att Kristus väntar på dig och tar emot dig när du är redo.

Hans JA finns i varje andetag och i varje hjärtslag. Han vill vara en del av din verklighet och dela din längtan, din glädje, din sorg, din smärta. Kristus delar också dina tvivel. Han har fått genomlida den utsatta, vanmäktiga människans ensamhet – den ryms i hans övergivenhets rop på korset. Han har varit i det svartaste mörkret – redan innan du visste om att det fanns.

Bönens livshållning är kärlek, och genom den kan, som Kristus visar oss, de mest människofientliga villkor förvandlas. Vi kan alla bli Kristusrepresentanter för varandra, vi kan

alla bli redskap för den kärlek som är större än oss själva. Den tar konkret gestalt i mänskliga relationer, i kroppar som behöver ömhet och omsorg, i ensamhet som behöver botas, i lidande som behöver lindras. Vi får öva oss i att vara bejakelse för varandra, att vara närvarande för andra, att stanna kvar hos varandra i det smärtsamma och svåra, att "se människan", att överbrygga hinder för samhörighet och möten, att inte döma. Vi får öva oss i att visa tålamod inför helandets långsamma processer. Varje möte är viktigt, varje medmänniska en gåva. Allt detta är en del av bönen livshållning.

*Jag överlämnar mig i dina händer.*

*Du befriar mig, Herre, du sanne Gud.*

*Psalm 31:6*

*Luther bad denna korta bön tre gånger natten då han låg för sitt yttersta, natten mellan den 17 – 18 februari 1546 i Eisleben.*

---

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*”Jag vet ej vem – eller vad – som ställde frågan. Jag vet ej när den ställdes. Jag minns ej att jag svarade. Men en gång svarade jag ja till någon – eller något.*

*Från den stunden härrör vissheten att tillvaron är meningsfylld och att mitt liv därför, i underkastelse, har ett mål.”*

*Dag Hammarskjöld – Vägmärken, pingstdagen 1961*

---

Bejakelsen är en ömsesdighetens handling. Det finns ett slags överensstämmelse mellan din innersta vilja och Guds vilja, en samhörighet som innebär att ditt liv söker sin fullbordan i gemenskapen med Gud och medmänniskor.

Gud uppenbarar sig i Kristus likt en öppen dörr. Att stå inför en tillbommad och låst dörr är en förödmjukande, maktlös upplevelse, men så länge vi inte behöver tänka på möjligheten att vara utestängda fruktar vi inte den låsta dörren. Vi tänker inte ens tanken att dörren kan vara ett hinder. Den öppna dörren är en självklarhet. Vi rör oss fritt vart vi vill. Vi kan göra vad vi vill. Vi är obegränsade. Men den som upplevt vad det innebär att stå inför en låst dörr och inte kunna komma igenom vet att den öppna dörren är ett mirakel.

Just så är det med Guds JA i Kristus. En människa som alltid känt sig sedd och älskad hade inte vetat vad det innebär att vara förnekad, att ständigt krascha in i NEJ:ets tegelmur, men hon hade inte heller anat bejakelsens mirakel. Vi måste bära förnekelsens erfarenhet inom oss för att förstå bejakelsens mening.

Påskan är inte bara den tid då Kristus uppstår utan även den tid då församlingen förnyar sina doplöften och nya medlemmar i församlingen tar emot dopet. Aldrig blir församlingens gemenskap med Kristus så tydlig som när en människa bekänner honom som sin Herre och låter sig döpas. Kristi seger tar konkret form i henne som dör och uppstår med honom i dopet. Dopet berättar att Gud själv verkar i trons gemenskap. Det är en gemenskap som bär världens brustenhet inom sig, som bär korsets smärta och utsatthet, övergivenheten och nederlaget inom sig – men också erfarenheten av att Gud skapar i brustenheten, att Guds kraft är i rörelse, helande och läkande.



Genom att den kristna församlingen är med Kristus i korsets mörker likaväl som i uppståndelsens ljus formas den till ett redskap för Guds kärlek. Katekumenernas JA till dopet påminner församlingen om detta som är grunden för dess tro. Gud säger sitt JA till det liv som lärt sig att förstå verkligheten utifrån förnekelsens klaustrofobiska erfarenhet. Gud öppnar bejakelsens dörr och leder oss ut i frihet. Du är sedd och älskad, vem du än är och vad du än bär med dig av brustenheter och personliga bördor. Det är inte bara ett sakligt konstaterande utan ett löftesord, ett befrielsens budskap. I evangelierna ser vi hur Jesus gör detta budskap till en påtaglig verklighet i mötet med människor. För honom är ingen person för obetydlig för att förtjäna hans omtanke, ingen är för dålig för att förtjäna att bli älskad. Ingen människa är förlorad.

Att säga JA till Guds JA är sällan något som sker bara sådär plötsligt. Bejakelsen kan formas i mig utan att jag vet om det, för att plötsligt bryta fram i mitt medvetande. Det är en skapelseprocess, ett växande, som kan vara utsträckt över långa tidsrymder. Ofta föregås genombrottet, då vi inser att vi bär bejakelsen och Gudstilliten inom oss, av prövningar och kamp. Vi kan vandra länge utan att förstå att Herren vandrar hemlig vid vår sida. Vi kan leva ett helt liv utan att ana att vi någonstans bär en visshet, en vetskap, inom oss som vi inte anar och aldrig ger ord åt.

Den stund då vi säger JA med hela vårt hjärta, då låter vi detta hemliga JA bli uppenbart. Vi säger JA till vår egen bejakelse av Guds bejakelse av oss. Vi blir speglar för Guds kärlek. Vår trosbekännelse blir en lovsång inför livets Gud. Vi gömmer inte längre undan vår Gudslängtan utan erkänner den för oss själva och gör den till villkor och förutsättning för våra liv. Vi erkänner Gud som vårt livsmål, det som ger mening och inriktning åt allt annat.

## FEMTE HUVUDSTYCKET – NATTVARDEN

*Stenen som husbyggarna ratade har blivit en hörnsten.*

*Detta är Herrens eget verk, det står för våra ögon som ett under.*

*Detta är dagen då Herren grep in. Låt oss jubla och vara glada!*

*Herre, hjälp oss! Herre, ge framgång!*

*Välsignad den som kommer i Herrens namn!*

*Vi välsignar er från Herrens hus. Herren är Gud. Han gav oss ljus.*

*Ordna er till procession, med kvistar i händerna, ända till altarets horn!*

*Du är min Gud, jag vill tacka dig. Min Gud, jag vill höja ditt lov.*

*Tacka Herren, ty han är god, evigt varar hans nåd.*

### *Psaltarpsalm 118*

---

I nattvardens inledning stämmer församlingen in i Helig! Hela den världsvida kyrkan i himlen och på jorden, tillsammans med hela den himmelska härskaran av änglar jublar tillsammans:

Helig helig helig är Herren Gud Sebaot,

himlarna och jorden är fulla av hans härlighet.

Hosianna i höjden!

Välsignad vare han som kommer i Herrens namn.

Hosianna i höjden!

Den bortom allt skapat upphöjde, helige Guden, som uppfyller hela verkligheten med sin härlighet kommer till oss i Kristus, i bröd och vin blir Gud närvarande, utgiven, förenad med våra kroppar. Det är en lovsång till Guds livgivande, befriande och upprättande närvaro.

Hosianna, är ett rop på hjälp. Det är vad folket ropar när Jesus rider in i Jerusalem, en konung, men ödmjuk, ridande på en åsna. Det uttrycker människans behov av beskydd och bistånd. Men det har i den kristna traditionen samtidigt blivit ett jubelrop. Det uttrycker förvisningen om att hjälpen ska komma, att Gud är trofast. Hosianna hör språkligt samman med namnet Jesus, som betyder ungefär: Gud är räddningen!

Detta uttrycker i koncentrerad form den erfarenhet som ryms i nattvardens möte mellan oss och Gud. Vi ropar efter Gud, efter Guds välsignelses kraft – och vi förtröstar på att den inte ska utebli. Genom bröd och vin räcks Kristi kärlek till mig. Det nya förbundet har upprättats mitt i dödens värld, den himmelska festen har redan börjat. Mitt i livets kamp och fattigdom får vi komma till den nåd som är oändlig, överflödande, evigt förvandlande, mättande och läkande. Psaltarens texter är fulla av samma grundhållning: All min smärta, allt mitt lidande, all min utsatthet får jag lägga fram inför Gud. Gud sviker inte. Gud ska rädda mig. Jag ska få jubla och tacka Herren!

Vid nådens bord där kärlekens måltid delas erbjuds vi det vi ständigt söker. Mitt i livets möda och kamp får vi stanna upp för att njuta av vila, gemenskap och återhämtning! Här presterar vi inget – Kristus presterar allt för oss! Därför kan rekreation, nyskapelse, äga rum vid nattvardsbordet. Nattvarden är som en rastplats på vår ibland så tunga pilgrimsväg.

Nattvarden är ett hoppets tecken! Där äger nyskapelse rum! Uppståndelsen sker – inte långt borta i tid och rum utan här och nu, i oss! Livets, kärlekens och fredens möjligheter uppenbaras – i oss och för oss och genom oss. Varje nattvard är ett Gudsingripande, ett kairosögonblick, ett ögonblick då Guds rike bryter igenom, som en utmaning och som en möjlighet. Kärleken bryter in genom likgiltighet, främlingskap och rädsla. Människor befrias ur det förgångnas grepp så att de kan öppna sig för framtiden.

Den 16 februari 1546, bara ett par dagar innan sin död, skriver Luther: "Vi är tiggare. Det är sant." Vad han tycks mena är att allt vi har, vår kunskap, våra erfarenheter, allt har givits oss som gåva – genom andra människor, och ytterst genom Gud. Vi kan i bästa fall vara medel, redskap, för livet – och för den gudomliga nåd som verkar i livet. Vi ingår i det stora livssammanhang som gör oss till dem vi är – och kan fullgöra vår uppgift bäst om vi väljer att ödmjukt, lyhört och varsamt tjäna livet. Då kan vi vara till välsignelse.

Det kräver dock att vi tillåter oss vara mottagare. När Mose och Elia visar sig vid Jesu sida på förklaringsberget skyndar sig Petrus att erbjuda sina tjänster. "Det är bra att vi är här. Om du vill skall jag göra tre hyddor här, en för dig, en för Mose och en för Elia". Men ur ett lysande

moln får han höra Guds röst: "Detta är min älskade son, han är min utvalde. Lyssna till honom." Var stilla! Tala inte - lyssna! Du skall inte göra något för någon annan – någon annan skall göra något för dig. Gör dig mottaglig.

Vi vill så gärna vara till glädje och nytta för andra och känner oss ofta överflödiga när vi inte förmår "hjälpa till" – men det är ofta i sårbarheten och hjälplösheten som vi verkligen kan göra skillnad. För att kunna finnas för andra måste vi lära oss att inte tro att allt hänger på oss, utan förlita oss på den som förmår det vi inte kan. Att vara till välsignelse innebär sällan att vara i full kontroll – snarare tvärtom. Vi blir till välsignelse när vi, i ord eller handling, förmedlar det vi själva fått som gåva, när vi ger vidare Guds kärlek.



# Åttonde övningen

## Trons väg

*Blott i det öppna har du en möjlighet.  
Låser du om dig kvävs och förtvinar du.  
Ut i det fria skall du med Herren gå.  
Kraften fullkomnas mitt i din svaghet då.*

*Leva i världen omvänd till verklighet,  
vänd mot Guds framtid, följd av hans trofasthet.  
Mörkret du möter aldrig i ensamhet.  
Blott i det öppna ligger din möjlighet.*

*Svensk psalm 90 – J Kierkegaard, B G Hallqvist*

---

## INBJUDAN

*Jag lyfter blicken mot dig, du som bor i himlen.  
Som tjänaren ser mot sin herres hand,  
som tjänarinnan ser mot sin husmors hand,  
så ser vi mot Herren, vår Gud, och hoppas på hans nåd.*

*Psaltarpsalm 123:1*

---

I gudstjänsten talas om två rörelser – samling och sändning – som präglar gudsfolkets vandring genom tillvaron, din och min livsvandring. Vi rör oss inåt mot gemenskap, där vi tillsammans finner sammanhang och kan tyda livet, möta Gud, samlas i ”rekreation”, nyskapelse, och lägga av oss all den trasighet som vi bär med oss. Vi färdas mot trons mötesplats mellan skapelse och skapare – till det autentiska livet. Men vi sänds också därifrån, för att leva i ”förskingringen”, utspridda över världen, i mötet med andra, i mötet med livets konflikter och utmaningar.

Den som lever i sändningens utsatthet – som människa i världen, måste leva mitt i den komplexa verkligheten, bortom de enkla svaren, ibland bortom alla trampade stigar – i vildmarken. Vi kan inte ställa oss över det svåra som andra lider – deras tvivel, sorg, vrede, missmod, vanmakt måste liksom deras omsorg, kärlek och solidaritet beröra oss.

Att samlas i bön och gudstjänst måste därför få vara något mer än att bara söka gemenskap med de som är lika oss. För att kunna leva i tro räcker det inte. Kristus sänder oss ju att gå bortom alla gruppstillhörigheter, att överskrida de gränser som exkluderar och förhindrar medmänsklighet. Han solidariserar sig med de svaga, med tiggaren, tullindrivaren, den prostituerade – de illa sedda och utsatta.

På samma sätt måste vi bli medvetna om vår samhörighet med alla trasiga, utsatta människor som finns i vår värld. Smärtan måste få bränna i oss liksom den bränner i dem. Korset som vi hänger runt halsen påminner oss om att lärjungaskapet innebär att bära Kristi kärleks kors i våra egna liv. Det kors som han bar får vi som lärjungar också del i, det lidande som han fick utstå måste också vi acceptera. Men vi får göra det i vetskapen om att Kristus

bär oss, och att det kors vi bär också är det kors han bar. Vi är inte ensamma, vi är burna av den som bar allt.

Lidandets djupaste smärta ligger i meningslösheten. Lidandet går emot skapelsens ordning – det slår sönder våra liv, vår meningsbyggnad, vår känsla av sammanhang och värdighet. Det skadar oss just därför att det strider mot det som vi djupast vet är Guds vilja och bestämmelse med oss. På korset – där Kristus dör, synbart hjälplös och maktlös, men egentligen i den självutgivande kärlekens frihet – där omvandlas lidandet till liv och nåd. Till det som ger överflödande mening åt våra liv.

Att gå in under korsets villkor är att helga det naturliga, skapelsegivna livet, med alla dess ansvar och krav. I föräldraskapets glädje och sorg bär vi kärlekens kors, i äktenskapet, i vår strävan att klara ekonomi och arbete, i försöken att hjälpa vännen som sörjer, i försöken att stödja åldrande föräldrar, i engagemanget i församling och föreningsliv, i den politiska kampen. I alla dessa mödor drivs vi, liksom Kristus på korset, in under maktlöshetens villkor – vår förmåga att påverka är ju alltid begränsad. Men vi får också vila i vår förtröstan på Gud. Vi får göra vad vi kan och lämna det vi inte förmår i Guds händer – i vår kärlekssträvan samverkar vi med den som förmår mer.



## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*När han såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom. Han började undervisa dem och sade:*

*Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket.*

*Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade.*

*Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet.*

*Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade.*

*Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet.*

*Saliga de renhjärtade, de skall se Gud.*

*Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner.*

*Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket.*

*Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på alla sätt förtalar er för mitt namn skull. Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid.*

*Ni är jordens salt. Men om saltet mister sin kraft, hur ska man då få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas bort och trampas av människorna.*

*Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder lampa sätter man den inte under sädesmåttet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen.*

*Saligprisningarna Matteusevangeliet 5:1-16*

---

I Bergspredikan vänder Jesus på invanda tankemönster så att vi kan se verkligheten på ett annorlunda sätt. De människor som utifrån världens ”normala” sätt att se på saker är de minst lyckligt lottade lyfter han fram som särskilt välsignade. Budskapet är tydligt. Det är en kritik av den rådande maktordningen, och av den religion som underkastar sig den och legitimerar den. Jesus pekar ut en rad grupper som saliga inför Gud, de ödmjuka, de sörjande, de fattiga, de som inte söker makt och egen vinning, de som inte följer världens utan Guds rättfärdighets väg, även när den leder till förföljelse – och han pekar på att detta

är lärjungarnas självklara sammanhang. Det är med dessa människor och för dem som lärjungarna skall vittna om Guds vilja – inte för att vinna makthavarnas respekt och gillande utan för att i grunden förändra samhället.

Bergspredikan erbjuder en väg för den som vill leva i barmhärtighetens befriande gemenskap med Gud. Vi får söka den nåd som vi inte själva kan uppnå men som vi, just därför att den ges till oss utan krav på motprestation, kan bli delaktiga i och ge vidare. Vi behöver inte rättfärdiga oss själva utan får bli rättfärdiggjorda av Gud. Vi får förutsättningar till ett moraliskt liv just därför att vi kommer till Gud i all vår svaghet, med alla våra brister, med all vår skuld, all vår vanmakt. Vi får överlämna oss just sådana vi är och be om att Gud gör något gott av detta liv som är vårt. När vi inte längre gör allt vi kan för att slippa blottas och avslöjas inför Guds blick, när självrättfärdigheten och rädslan förlorar något litet av sitt grepp, då kan det inom oss skapas rum för Guds förvandlande kärlek.

Den som strävar efter en sådan livshållning strävar inte efter att framhålla sin egen moraliska oförvitlighet. Vi behöver inte fälla domar över varandra. Vi kan överlåta domen åt Gud. I stället ska vi sträva att vända oss till vår medmänniska med en vilja att förstå, lyssna och öppna upp, att möjliggöra hennes befrielse ur de destruktiva och begränsande livsförutsättningar som styr hennes liv. Så länge vi lever i en värld där våldet hotar att skada livet behövs det visserligen lagar som kan begränsa de destruktiva krafterna inom oss – men det är genom barmhärtighet, förlåtelse och försoning som verklig förändring blir möjlig.

Visst måste kärleken ibland komma till uttryck genom ett tydligt avståndstagande, genom en ärlig och uppriktig vilja att avslöja och motarbeta livsfientliga åsikter och handlingar. Visst kan det sköra och sårbara livet behöva skyddas. Våld och övergrepp, rasism och intolerans, fattigdom, exploatering och orättvisor måste bekämpas med den livsbejakande, aktiva kärlek som ställer krav på förändring. Men det är inte genom att bekämpa och begränsa det onda utan genom att leva i positiv, livsbejakande kärlek som vi skapar något nytt.

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*O vitlimmade kapell  
med sönderkyssta ikoner!  
Din dörr är stängd  
blott med en spik och en tåt av ull  
sådan man tar den bland tistlarna  
och tvinnar runt fingret  
Oljeflaskan står där till buds  
och den flottiga lampan, och fatet  
för den som har leptas  
för den som har tändstickor*

*Gamla och unga ikoner  
givna av mödrar  
– tillfällen har inte fattats –  
för den som blev kvar i passet  
för den som blev rövad till janitschar  
för den vars ögonhålor blev tomma  
för den som blev borta med Markos –  
fattigas tryck under glas*

*Stort som ett fårskjul:  
Dina klockor är fårens skällor  
klämtande någonstans uppe i bergen  
kapell vars lås är av ull.*

*Gunnar Ekelöf*

---

Vägen till oss själva är en väg mot djupet, mot tillvarons grund, där det mänskliga förståndets begränsning blir tydlig. Gud möter oss där – inte med färdiga lösningar, utan i levande relation. De enkla svaren blir oss med tiden motbjudande. De förfalskar, förråar och

fördummar oss. Det vi söker är ett gensvar som låter oss uppleva tillvaron som meningsfull. Det vi törstar efter är svar som frambringar liv.

Trons svar vetter mot mysteriet, de är mångtydiga, ogripbara som gåtor. De måste växa i och med oss. Tro är ett skapelseverk som Gud utför i oss. Hos Jesus blir detta tydligt. Han ger sällan raka svar – men möter våra frågor med egna frågor, liknelser och bilder som förändrar vårt sätt att tänka. Och han möter oss på korset. Korset låter oss se igenom vanmaktens och meningslöshetens mörker. Varje gång vi ställer oss uppgivenhetens frågor: Vad är meningen? Har mitt liv betydelse? Finns det något kvar för mig att leva för? Då visar oss korset på det paradoxala svar som Gud ger på livets fråga i påskens händelser.

Människan är en gäst och främling i världen. Hon befinner sig i ständigt uppbrott från det som inte längre kan rymma hennes liv, på färd mot en okänd framtid – men på vägen kan också resan leda till den förvandling, där målet blir en ny möjlighet, ett hopp, en längtan som finner sitt svar. Denna process är Bibelns huvudtema. Vi kallas att komma till Gud, att lämna fångenskapen och söka livet. Vi kan inte återvända till dem vi var. Vi har blivit främlingar, peregrinos, som mitt i främlingskapet får söka en väg in i en ny verklighet, en ny hemkomst. Språket är ett redskap för detta. Vi kan upptäcka vem vi är i mötet med världen och Gud genom att tilltala och bli tilltalade...

Det meningssökande livet är en resa mot tillvarons djupaste och innersta hemlighet, men också en strävan att gestalta och synliggöra denna hemlighet, bära den in i den synliga världen som ett tecken. Själva kyrkobyggnaden som pilgrimen ser på avstånd är ett sådant tecken. Kyrkorummet öppnar sig som ett rikt och outtömligt gensvar för den som kommer med sin undran och sina tvivel. Det öppnar sig som ett hem för den hemlöse. Det erbjuder en rymd för liv och tolkning.

Kyrkorummet hör samman med pilgrimen och pilgrimen med kyrkorummet. Rummet kan endast läsas och förstås av den som kommer till det som en pilgrim, en landsflyktig, som någon med en längtan att komma hem. För henne kan det vara ett förvandlingens rum – ett rum för livets pånyttfödelse. Vi är i fjärrilspuppan, i modersskötet. Inte bara vi själva utan

själva livet kommer här in i sitt rätta sammanhang, när vi anar att Gud bor i allt och att allt skapat därför är heligt.

Som pilgrim blir detta väldigt centralt. Fågelsången, ljudet av bilarna på motorvägen, mötena med människor, tystnaden, vindens sus, fötternas minnen av marken. Allt bär sitt gudomliga ursprung inom sig, som ett eko. Där Kristus går fram uppenbaras det gudomliga mitt i världens trasighet och smärta, i tvivlet och kampen, i nöden och ångesten. Varje träd kan vi buga inför, varje medmänniska – Gud är överallt, och varje plats är helig. Kristus är själv det levande templet, den heliga plats där Gud kommer oss nära. Han kan möta oss i ett barn, eller i en gammal människa som långsamt passerar med sin rullator. Lekplatsen, sjukrummet, matbordet, stranden, berget, skogen, busshållplatsen, parkbänken. De platser där vila skapas, där andrum ges, där hopp förmedlas, där drömmar dröms, där livet får bli större och ta plats är alla mötesplatser med det heliga, heliga rum i våra och andra människors liv.

Kyrkorummet är alltså inte det heliga rum där vi exklusivt kan möta Gud – utan snarare den plats där det heliga kan bli synligt och närvarande så att hela livet, alla dess heliga rum, genomlyses av Guds närvaro. Kyrkorummet är ett barmhärtighetens rum, där ingen förblir främling, och därför kan vi bära hela livet med oss in dit. Där finns rymlig plats. Där finns gästfrihet, öppenhet och helig tystnad, en sådan tystnad som kan hjälpa oss finna vila och stillhet, klarhet och frid. Där skapas nya möjligheter för samtal, medmänsklighet och omsorg.

Livet är gudstjänst. Livet är bön. Det goda mötet och medmänskliga handlandet är sakramentalt, är gudstjänst. Altaret är tecken för den inkarnerade Guden, närvarande i skapelsen, i allt som livet rymmer, i oss. Nattvarden samlar ihop alla trons krafter i en central gemensam handling. Allt bärs fram. Det är detta som gör kyrkan till en pilgrimsrörelse. Kristus är själv en pilgrim i vår tillvaro, och pilgrimskapet handlar om att följa honom från död till uppståndelse, genom uppbrott, vandring och sökande. I förvandlingens steg. Fram till igenkännandet, platsen där vi finner honom i mötet, det gudomliga som är alltings ursprung och mål.

*Till dig, Herre, tar jag min tillflykt, svik mig aldrig!*

*Du som är trofast, rädda mig, lyssna på mig, skynda till min hjälp!*

*Var min klippa dit jag kan fly, borgen där jag finner räddning.*

*Ja, du är min klippa och min borg.*

*Du skall leda och styra mig, ditt namn till ära.*

*Psalm 31:2-4*

---

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*Men då vi vet att en människa inte blir rättfärdig genom att göra vad lagen föreskriver utan genom Jesu Kristi trohet, har också vi satt vår tro till Kristus Jesus för att bli rättfärdiga av Kristi trohet och inte av laggärningar. För av laggärningar blir ingen människa rättfärdig.*

*Galaterbrevet 2:16*

---

Vilken översättning av Galaterbrevet 2:16 man väljer påverkar hur texten uppfattas. Det kan å ena sidan handla om vår tro på Jesus Kristus, eller så kan det – som i denna översättning – handla om Jesu Kristi trohet. Poängen med denna tolkning blir att vår rättfärdiggörelse och tro uppfattas som en effekt av Jesu trohet. Tron uppstår som en följd av ett gudomligt ingripande i våra liv. Vi är troende därför att Gud åstadkommer det med oss, öppnar våra hjärtan, förvandlar oss.

Vi äger inte vår identitet som kristna – den har givits oss. Genom Jesu dop blir detta tydligt. I solidaritet går han in under våra villkor och ger oss liv av sitt liv. Vi kan inte av egen kraft förvärva tro – bara ta emot det Gud ger. Guds nåd är inte till salu. Guds barmhärtighet kan inte köpas. Varje försök att med egna medel förtjäna Guds välsignelse gör oss till tempelmånglare. Tro måste vara något annat än en prestation. Tron formas av det möte med det heliga genom vilket vi får ta emot livet självt.

Jag tror – hjälp min otro, det är varje människas bön. Också den frommes. För det är ju genom Guds ständigt förvandlande kärlek som tron förblir levande i oss. Den kan strömma underjordiskt genom våra liv utan att vi vet om det. Vi förstår det kanske inte, saknar kanske ord att tillgripa eller erfarenheter att relatera till – ändå finns den där. Den kan finnas där den inte låter sig finnas, likaväl som den kan fattas där religionen blivit tom och innehållslös, mer otro än tro.

Vi är aldrig färdiga. Vi är aldrig vid målet. Vi är hänvisade till den dunkla spegelbilden, sökandet, pilgrimsvandringen, åtminstone i detta livet. Därför är tro inte heller skild från

tvivel. Vi har inte nått trons och kärlekens fullkomning i den meningen att vi inte längre bär något inom oss som är präglad av gudsbortvändhet, synd, skuld, smärta, brustenhet, tvivel, själviskhet, främlingskap – men den tro vi bär inom oss är redan fullkomlig eftersom den inte är vårt verk utan Guds verk i oss.

Guds kärlek är som en strömmande källa av liv inom oss. ”Den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig,” säger Jesus till den samariska kvinnan. ”Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv.” I dopet bekräftas detta. Genom dopet sänds vi ut i världen som redskap för Guds fred. Vi sänds att ge vidare, att låta kärleken från Gud bära frukt. Vi är sända som Guds Sons budbärare och ombud. Vi bärs av uppståndelsens och pånyttfödelsens kraft.

Inför Kristus måste döden ge vika, synden, destruktiviteten och gudsbortvändheten betvingas och en ny verklighet skapas. Han är fredsfursten. Duvan som sänker sig över honom vid dopet i Jordanfloden är tecknet på detta liksom duvan en gång blev ett tecken för Noa: syndafloden måste ge vika och kaosmakterna betvingas.

Den samhörighet som vi har i Kristus, som dopet uttrycker, måste kunna rymma mångfald och skillnader. Den kommer till uttryck i viljan att utsträcka solidariteten till den andre, den som är annorlunda, den som tänker annorlunda och kämpar andra strider. Det sekulära samhället ställer ofta religiös tro mot de värden och synsätt som beskrivs som upplysta, toleranta och demokratiska. Det glöms ofta bort att de positiva värden som på så vis bejakas i minst lika hög grad har sitt upphov i religionen som de negativa värden som förkastas. Ofta uttrycks motvilja mot det som uppfattas som religiös moralism, manipulation och auktoritära sanningsanspråk. Denna ensidighet riskerar att göra oss blinda för den komplexitet som religionerna, liksom all mänsklig historia, rymmer.

Religiösa anspråk måste få ifrågasättas, kritiseras och förkastas. Religionens historia är ju kantad av intolerans, våld och lidande – men också av självuppoftande kärlek, medmänsklighet och solidaritet. Därför måste tron också få bejakas, omtolkas och förnyas. En tro som är grundad i människans djupaste längtan, och inte blundar för hennes svaghet, brister och tvivel, kan erbjuda en gränslös frihet och skapa möjligheter som kommer alla människor till del. Den låser inte fast utan öppnar. Den skapar ödmjukhet och inte



intolerans. Den behöver inte övertyga andra om sin sanning – den formas av Guds egen förvandlande närvaro i våra liv.

*Som liljan på sin äng, som fågeln högt i skyn,  
som stjärnan i sin rymd, så är jag till i dig.  
Du mäter alla mina år. Du räknar mina huvudhår.  
Jag växer i din närhets land, du bär mig i din hand.*

*Och inte ens ett strå på ängen vissnar bort  
och inte ens en sparv till marken faller ner,  
om inte du har stakat ut när livet börjar och tar slut.  
Vart än jag flyr så finns du där, du har mig alltid kär.*

*Som luften sluter om varenda dal och höjd,  
som vattnet fyller ut de stora havens djup:  
du sluter om mig år från år. I dig jag rörs, vart än jag går.  
För varje andetag är ditt. Du bor i livets mitt.*

*Som liljan på sin äng till slut ska vissna ner,  
går sommaren mot höst och dagen lugnt mot kväll.  
Men blomman som i vila går ska snart slå ut i evig vår  
och vad som sås i ringhet här du ger sin blomning där.*

*Svensk psalm 798 – J A Hellström*

---

## FEMTE HUVUDSTYCKET – NATTVARDEN

*Öppna mig för din kärlek. Världen behöver mig.*

*Världen behöver din kärlek, strömmande genom mig.*

*Forma mig för ditt rike. Uppväck mig, ge mig liv.*

*Tag mig nu in i din lydnad. Herre, förvandla mig.*

*Nu till din tjänst, o Herre, ger jag min kropp och själ.*

*Låt mig ur döden få uppstå. Kristus, du livet är.*

*Omslut mig med din kärlek. Världen behöver mig.*

*Världen behöver din kärlek, strömmande genom mig.*

*Svensk psalm 96 - A H Lindgren*

---

När den uppståndne visar sig för de skrämde lärjungarna som gömt sig av rädsla för förföljelse, då hälsar han dem med orden: "Frid över er!" I gemenskapen runt nattvardsbordet delar vi just denna Herrens fred med varandra. Vi ger vidare den fred vi får ta emot. Inte bara den uppenbara konflikten, utan alla orättvisor, alla missförhållanden, all nöd, alla former av utnyttjande, av bristande medmänsklighet står i motsatsförhållande till denna fred.

Där vi delar Guds fred med varandra kan vi finna möjligheter till växt. Där kan Gud skapa något nytt av oss och våra liv. Vi är inte vår sjukdom eller vårt missbruk, vi är inte vår titel, ålder eller nationalitet, inte vårt kön, inte vår socialgrupp. Vi är gåtor. Vi är de hemligheter som Gud har i sitt förvar – vi är på väg att bli till. Vi är pilgrimer på väg mot fullkomningens mål.

Där vi delar Guds fred blir samhörigheten med varandra den bestämmelse som ger våra liv en inriktning. När vi delar liv med varandra, då måste vi dela varandras drömmar, förhoppningar och rädslor. På så vis utvidgas och förvandlas vår bild av världen och av oss själva. Genom att du blir en del av min värld får jag gå in i din värld – och kan se min egen värld utifrån ditt perspektiv. Därigenom är jag inte längre självklar för mig själv. Jag får syn på

mig själv som jag är i en annan människas ögon och ser kanske någon annan än den jag trodde jag var. Jag måste lära om, upptäcka på nytt, pröva mina sanningar mot dina, ställa mina erfarenheter invid dina.

Vid korsvägen, där olika stigar möts, där människoliv sammanstrålar och speglas i varandra, där kan vi upptäcka vem Kristus är. Han som gav sitt liv för andra. Han som korsfästes utanför murarna. Han som inte hade någonstans att vila sitt huvud. Flyktingen. Han bär vår egen innersta hemlighet till oss, när vi kommer honom till mötes.

Liksom ikonerna skapas i brytningen mellan det jordiska och konkreta å ena sidan och det himmelska och översinnliga å den andra, mellan det gripbara och det ogripbara, så formas också våra liv kring denna linje. Det är där det gudomliga inkarneras, det heliga stiger in genom stängda dörrar, in i vår rädsla och vanmakt. Just där, i vår brustenhets och mänskliga svaghet tar det gestalt och ingjuter sin frid i oss.

Guds frid är en inre frid, en hjärtats frid – en samklang som försonar livets alla dissonanser till en harmonisk jämvikt, där vi kan uppleva balans, sammanhang och klarhet, vila och stillhet. När vi anar denna inre frid i oss själva förstår vi att Gud bor inom oss, och att våra hjärtan är ett heligt rum. Guds frid är också en yttre fred. Den återställer och återupprättar mänskliga liv, kroppar och relationer. Den rätar krökta ryggar. Den utplånar ofredens alla orsaker, orättvisa, förtryck, ojämlikhet. Varje gång vi stiger ut genom ytterdörren om morgonen kan vi be om att få bära Guds frid med oss ut i världen, att få vara brobyggare mellan den inre och den yttre friden.

I måltidens gemenskap tar vi emot och delar freden med varandra. Vi bryter upp från måltiden med freden inom oss, likt levande tecken på Guds närvaro i världen. Liksom brödet och vinet, eller dopets vatten, i yttre mening är enkla och vardagliga ting – men ändå kan bli bärare av tillvarons innersta hemlighet – så kan också vi därför fungera som fönster mot himlen, bärare av det gåtfulla, ogripbara, gränslösa, gudomliga.

# Nionde övningen

## Fjärde gåvan - sändning

*tala*

*du som ännu har läppar*

*tala*

*tala med grannarna i farstun*

*tala med folk på gatan*

*och i tunnelbanan*

*den som ännu har öron*

*han höre*

*skriv ord på papper*

*på väggar och plakat*

*bär orden genom staden*

*högt över huvudet*

*så alla kan se*

*dela ut flygblad*

*om frihet, motstånd, människovärde*

*fred och solidaritet*

*låt orden flyga som svalor*

*till fjärran land*

*vägleda av stjärnorna*

*som fåglar med gröna blad i näbben*

*till våra systrar och bröder*

*i världens fångelser*

*de som inte kunde tala*

*tala*

*du som ännu har läppar*

*ord kan bli solar*

*ord kan bli floder*

*ord kan öppna portar*

*och bygga broar*

*ord kan störta tyranner*

*om tillräckligt många*

*av oss*

*beväpnar sig med ord*

*tala tala*

*det är vår skyldighet*

*mot dem som talade*

*medan de ännu*

*hade läppar*

*Helga Henschen*

---

## INBJUDAN

*Du som gick före oss,  
längst in i ångesten,  
hjälp oss att finna dig,  
Herre, i mörkret.*

*Du som bar all vår skuld  
in i förlåtelsen,  
du är vårt hjärtas fred,  
Jesus, för evigt.*

*Du som med livets bröd  
går genom tid och rum,  
giv oss för varje dag,  
Kristus, det brödet.*

*Du som går före oss  
ut i en trasig värld,  
sänd oss med fred och bröd,  
Herre, i världen.*

*Svensk psalm 74 - Olov Hartman*

---

Varje pilgrimsvandring är en fredsmarsch – en vandring i riktning mot freden inom oss själva och i världen omkring oss. Det Gud vill är fred. Det vi söker är Guds fred. Det är därför vi får tjäna Herren med glädje – för den stora glädjen, den som består – är den som bara skapas genom fred.

Kristus är den som stödjer oss och leder oss på vår vandring. Han är medvandraren som bjuder oss att följa med honom och med varandra. Han går före oss, alltid ett steg före, liksom staven i vår hand. Inte ett steg på lärjungaskapets väg kan tas utan att han är med, som vårt stöd. Utan honom sjunker vi, liksom Petrus en gång. Vi behöver honom, hans hjälp,

hans medverkan, hans vilja. Han ensam gör lärjungaskapet trovärdigt och hållbart. Staven påminner om att vägen rymmer utmaningar, svåra steniga stigar, tunga uppförslut och branta stup. Kanske vilda forsar. Den påminner om att vandringen kan bli lång och att vår kraft är begränsad – när tröttheten kommer behöver vi avlasta oss bördan av oss själva på Gud.

Vår personliga pilgrimsväg för oss med i livets rörelse mot Gud. Vårt helande är en del i Guds frälsningsverk, Guds nåds utgjutande över världen. Vi vandrar i solidaritet med skapelsen, i gemenskap med alla som söker en framtid i trygghet och frihet, med de som utsätts för orättvisor och kränkande behandling, med flyktingar och fördrivna, med hemlösa och vagabonder, med alla som blivit främmande för världen och som världen blivit främmande för.

Att vara kallad är att få komma till Kristi livsbejakande kärlek – att vara sänd är att i kraft av den kärleken få vara Kristusrepresentant för vår nästa och att själv upptäcka Kristus i henne. Vi får ta emot Herrens frid och ge den vidare, bära den dit den behövs som mest. Vi får gå med Kristus ut i den värld som inte känner honom, följa honom ut i de områden av tillvaron där evangeliets ord låter främmande och fantastiska - för att ständigt på nytt möta honom där, just i det såriga och trasiga, i ropet efter Gud. I daglig omvändelse får vi bryta upp från främlingskap, våld och orättvisor för att leva i solidaritet och barmhärtighet. Så förenas vi mitt i kampen och utsattheten, mitt i den verklighet som för oss bort från tryggheten, in i striden, motståndet och korset.

Kallelsen till friden, försoningen och kärleken i Kristusmötet för oss alltså inte bort från världens strider, utan leder tvärtom till en fördjupad delaktighet och ett fördjupat ansvar. Just därför att nåden bor inom oss har vi blivit sända till att tjäna och verka för det goda. Varje mål är en ny början. Varje gång vi möter Guds livgivande kärlek öppnar sig nya djup i tillvaron. Varje gång vi får ta emot förlåtelse anar vi hur vi själva kan vara redskap för försoning och barmhärtighet.

Så kan vi leva i rörelsen mot Gud, i rörelsen från födelse och död till pånyttfödelse, uppståndelse och evigt liv. I sökandet efter en helande tro. Människans och kyrkans liv går den väg, där Kristus går framför oss. Vi är Guds vandringsfolk, burna av Guds kärlek från

dopet till graven och vidare in i det okända bortom detta livets gränser. Gud går före sitt folk – som en eldstod om natten och som en molnstod om dagen. Guds tabernakel, där arken förvaras, är symbolen för Gudsnärvaron som ständigt finns med vandringsfolket på dess väg. Gud själv tältar i vår mitt, han tar sin boning i det tillfälliga och provisoriska, inkarneras i världen för att uppfylla skapelsen med liv.

## FÖRSTA HUVUDSTYCKET – BUDEN

*Bli ordets görare, inte bara dess hörare, annars tar ni miste.*

*Den som hör ordet men inte gör vad det säger, han liknar en man som i en spegel betraktar sitt eget ansikte: han ser sig själv men går därifrån och har strax glömt hur han såg ut.*

*Men den som har blickat in i den fullkomliga lagen, frihetens lag, och håller sig till den och inte glömmet vad han hört utan verkligen gör något, han blir salig genom det han gör.*

*Jakobsbrevet 1:22-25*

---

Hela livet passerar genom korsets nålsöga. Vi kan inte gömma oss någonstans där vi kan förbli opåverkade av det kämpande livet omkring oss. Nej, vi är delaktiga, berörda och ansvariga. Att försöka ge vidare den välsignelse vi fått genom att vara till välsignelse för andra är därför inget "tillval" till det kristna livet i lärjungaskap. Det är själva grunden för ett sådant liv. Med Kristus är vi kallade att gå ut i världens nöd med hans evangelium, med glädjebudskapet om att Herren lever. Det är i detta, i vår villighet att ta på oss den uppgiften, som vår tro slutligen prövas.

Allt som finns är indraget i upprättelsens och återställensens rörelse mot Gud, hela skapelsen vandrar helandets väg. I berättelsen om befrielsen ur Egypten sätts denna process in i det konkreta historiska sammanhang som format gudsfolkets självmedvetande. Gud har befriat folket ur slaveriets bojor, därför skall folket inte heller förslava, exploatera eller utnyttja varandra eller den främling som lever ibland det.

Tempelkulten i Jerusalem är förbunden med detta etos. Samhället ska byggas med förbundets Gud i centrum. Endast Gud är folkets rättmätige härskare och konung, det är från Gud rätten och makten utgår. Genom lovsången och tackoffren som bärs fram i templet återlämnar folket den välsignelse och härlighet som Gud låtit komma dem till del, för att på så vis kunna bygga ett samhälle i balans, grundat på rättvisa och solidaritet.



Överallt vill Gud befria och upprätta ur slaveri, fångenskap, vanmakt och destruktivitet. Gud vill en annan ordning och kallar oss att vara medskapare till denna nya ordning. Förbundet som Gud ingår med Israel och som förnyas i Kristus är en del i detta Guds skapelseverk. Det bekräftar Guds omsorg om hela världen och om alla människor. Budorden lär att grunden för en god social ordning är barmhärtigheten, generositeten och solidariteten. Liturgin, bönen, gudstjänsten uttrycker detsamma genom att sätta vår relation till Gud i centrum för tillvaron.

Lag och evangelium beskrivs ofta som motsatspar, samtidigt som båda kommer från Gud, men samspelet mellan lag och evangelium är mer komplicerat. Lagen ställer krav, och tvingar oss att se vår egen ofullkomlighet och oförmåga. Den visar på vår del i världens brustenheter och gudsbortvändhet. Evangeliet å andra sidan talar om nåden som frikänner oss, inte för att vi förtjänar frikännande utan därför att vi har försonats med Gud i Kristus. Lagen tvingar oss ut i det mellanmänniska, det konkreta, komplexa, ohanterliga liv, där vi avkrävs gensvar och ansvar inför varandra. Just där pekar lagen på evangeliet, den driver oss till den punkt där vi måste erkänna att alla våra goda föresatser är fåfänga och att alla våra strävanden blir fruktlösa om inte Guds kärleks kraft verkar i oss och genom oss.

Lagen kan bli till ett självändamål och leda oss vilse när den får oss att fästa blicken mer på oss själva, på vår strävan att framstå som rättfärdiga, än på den befrielse som är lagens egentliga mål. Lagen som självändamål får oss att förväxla det tillfälliga med det eviga, det mänskliga med det gudomliga. Religionen blir ett utanpåverk som inte berör våra hjärtan, den blir maktens språk som legitimerar en rådande ordning – inte ett uttryck för Guds vilja att frigöra och hela skapelsen.

Därför blir korset ett nödvändigt korrektiv mot den maktsökande och självcentrerade mänskligheten och dess bild av religion och rättfärdighet. Den korsfäste Kristus befinner sig i den totala hjälplösheten. Hans händer är fastnaglade vid korsets trä. Människor hånar honom för att han inte ens förmår hjälpa sig själv – än mindre någon annan – men trons största mysterium uppenbaras i den maktlösheten. Kristus går in i den djupaste vanmakten, i det mörkaste mörkret, den svartaste ångesten, den ensamaste ensamheten i solidaritet med de minsta och i fullständig trohet mot Guds kärlek.

Liksom han förvandlar livet genom att dela skapelsens maktlöshet, dess rop på frälsning, så kan också vi tjäna varandra genom att gå in varandras brustenhet och maktlöshet. Där kan vi bära varandra, komplettera varandra, stötta och hjälpa, trösta och stärka. Där kan vi dela varandras smärta och ångest, möta varandras trasighet och skuld utan att vika undan. Kärleken hjälper oss att sitta med den som är förtvivlad och inte vända bort blicken, inte släta över eller banalisera, utan istället se, dela och bära.

Att leva i tjänande medmännisklighet innebär att som Kristus ta på sig det kärlekens kors som ges till oss. Kärleken kan förmå oss att se bortom oss själva, att sträcka oss mot varandra. Den lär oss att värna varandras frihet – att myndiggöra och inte binda varandra i beroendeförhållanden som förminskar. Den öppnar oss för den barmhärtighet som vi alla behöver för att leva.

*Ett nytt bud ger jag er: att ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra. Alla skall förstå att ni är mina lärjungar om ni visar varandra kärlek.*

*Joh 13:34-35*

---

## ANDRA HUVUDSTYCKET – TRON

*Vi tror att Gud är närvarande  
i mörkret före gryningen,  
i väntan och osäkerheten  
där fruktan och förtröstan sammanstrålar,  
där konflikt och omsorg möts  
och solen stiger över taggträdsstängsel.*

*Vi tror på en Gud som är med oss,  
som sitter ibland oss och delar vår mänsklighet.  
Vi bekänner en tro som för oss bortom det säkra,  
ut i handling och sårbarhet, ut på gatorna.*

*Vi bejaktar kallelsen att verka för förändring  
och att bära ansvarighetens risker,  
att leva i sanning,  
öppna för den smärta det för med sig,  
att stå upp för dem som befinner sig i utanförskap,  
att alltid välja livet och låta Anden bruka oss  
till att bygga hoppets gemenskap i lidandets värld.*

---

Trosbekännelsen formar pilgrimen inom oss, den pekar ut en riktning och manar oss att gå dit vår bekännelses JA till livet för oss. Den öppnar upp nya horisonter, en ny framtid. För att se detta kan det vara viktigt att reflektera över hur de olika trosartiklarna speglar sig i varandra och samverkar. Då kan vi förstå hur Guds mysterium kommer till uttryck genom den gudomliga treklang som genljuder i oss när vi tror.

Fadern är närvarande i allt. Skapelseverket är ständigt pågående. Det sker i oss här och nu och når sin fullbordan först när skapelsen nått sin fullkomning och bestämmelse i Gud. Livet strävar mot detta mål och får sin skönhet, sitt värde genom det. Överallt bär skapelsen vittnesbörd om den levande Gudens närvaro. Himlens fåglar och markens blommor lovsjunger inför den. Våra egna liv får sin inriktning genom att dras med i detta skeende, när

vi bryter upp ur det som är för att söka det som kommer – uppfyllda av själarnas glada pilgrimssång.

Sonen är närvarande i allt. I själva Skapelseordet möter han oss som ett löfte om att vi finns till genom Guds kärlek. Genom att Ordet blir människa uttrycks Guds vilja att försona, återställa och upprätta det skadade, sönderbrutna och förlorade. På korset förvandlas negationen till pånyttfödelse, döden besegras och livet segrar. Vi får leva i verkningarna av detta mysterium, att Guds livgivande och befriande Ord flödar genom oss och hela skapelsen. Också i oss skall Guds kärlek bli kött. I våra liv, i våra ord och handlingar, får vi bära fram den nåd och välsignelse som är större än oss, som kommer från Gud. Sonen kallar oss till efterföljelse och lärjungaskap, sänder oss på de vägar som leder ut i den kamp och strid för livet som förenar oss med Guds innersta vilja.

Anden är närvarande i allt. När Gud andades över kaosvattnet i skapelsens urnatt, och blåste i Adams näsa för att ge honom liv, då visar det på Andens verklighet. Allt lever genom Gud. Allt är till genom Gud. Ingenting kan bestå förutan Gud. Ingenting kan existera utan att stå i relation till Gud. Bara genom Guds verklighet blir all annan verklighet möjlig. Sonen verkar genom Anden och Anden genom Sonen. Han avlades av Anden och Anden bar vittnesbörd om honom vid Jordanfloden. Och när han gick bort lämnade han Anden kvar som hjälpare och tröstare åt oss – därför är han själv ständigt närvarande i våra liv.

Den tredje trosartikeln – om Anden – är avgörande för att förstå vad sändningen handlar om. Utan att förstå denna trosartikel riskerar vår tro att bli hopplöst självupptagen och inkrökt. Kyrkan riskerar att bli en begränsande och utestängande sammanslutning, inte den frigörande, självutgivande gemenskap "för de andras skull" som vittnar om Guds kärlek i Kristus. Trosbekännelsen vill visa på andens verk här och nu: den möjliggör den universella, gränsöverskridande gemenskap som är helig därför att den bottnar i Guds kärlek och speglar Guds vilja. Den möjliggör syndernas förlåtelse, återställelsen av det som skadats, befrielsen från tvång och begränsningar, upprättelsen ur vanmakt. Den övervinner själva döden och låter Guds eviga liv lysa in i våra hjärtan.

Vi är sända för att vara redskap för Anden, att låta Andens verk ske i och med och genom oss. I gemenskap med Kristus och burna av hans kärlek, delaktiga i hans seger på korset, i solidaritet med hela skapelsen och i visshet om att också vi har ett gränslöst värde, därför att

vi hör samman med vår skapare och bär hans avbild inom oss. Steg för steg får vi forma våra liv till en trosbekännelse, ett JA till denna verklighet som vi får ta emot av Gud. I trosbekännelsens JA till Gud, ryms också vårt JA till detta liv, till att vara sänd, att leva i utandningen och i inandningen, i världens utsatthet och i Kristi kärlek, föränderlig genom båda.

## TREDJE HUVUDSTYCKET – BÖNEN

*Herre, gör mig till ett redskap för din fred.  
Där hat finns, låt mig komma med kärlek.  
Där ondska finns, låt mig komma med förlåtelse.  
Där oenighet finns, låt mig komma med enighet.  
Där tvivel finns, låt mig komma med tro.  
Där osanning finns, låt mig komma med sanning.  
Där förtvivlan finns, låt mig komma med hopp.  
Där sorg finns, låt mig komma med tröst.  
Där mörker finns, låt mig komma med ljus.  
Gudomlige Mästare, låt mig sträva  
inte så mycket efter att bli tröstad, som att trösta,  
inte så mycket efter att bli förstådd, som att förstå,  
inte så mycket efter att bli älskad, som att älska.  
Ty det är genom att ge, som man får,  
genom att förlåta, som man blir förlåten,  
och genom att dö, som man uppstår till det eviga livet.*

### *Bön i Franciskus anda*

---

Lärjungaskap innebär alltid motstånd och lidande. Martyrium. Vi måste brytas sönder, liksom Kristus, liksom brödet – för att kunna ge liv. Men lidandet är inget vi gärna vill ta på oss. Leder inte iden om den lidande kärleken till att vi accepterar lidandet som något oundvikligt och nödvändigt? Har inte tillräckligt många offrat sina liv i "självutgivande" kärlek? Är det fler martyrer vi behöver? Vad glädje har den misshandlade hustrun av att kunna berömma sig av allt hon har förlåtit och lidit? Vad vinner någon på det? Är det inte en kuvad och resignerad livshållning som odlas i den självutgivande kärlekens namn?

Det behöver inte vara så. Jesus är inte kuvad. Han uppmanar inte den förtryckte att foga sig utan att hoppas, älska och göra motstånd – att vara bröd i en hungrande värld. Hans självutgivande kärlek är solidaritet – men också motstånd. Han visar på ickevåldets, tålmodets och fördragsamhetens obrytbara kraft. Han visar på den våldsbaserade,

orättfärdiga maktens oundvikliga svaghet. Trosbekännelsens JA uttrycker ingen underdånighet under våld och hat. Sanningen kan korsfästas – men inte besegras.

Bönen formar och formas av denna livshållning som präglas av kärlekens vilja till motstånd. Den som tjänar sin medmänniska lever ett bödens liv och den som lever ett bödens liv tjänar sin medmänniska. Det är en av den kristna trons viktigaste insikter. Bödens samtal med Gud erbjuder oss möjligheten att förverkliga ett autentiskt liv, ett liv i sanning, ett liv som inte skaver utan är i överensstämmelse med det vi innerst inne söker och strävar efter.

Att leva ett äkta liv och att leva i bön är ett och samma – det handlar om att söka det bärande, meningsskapande, livgivande inom oss, det som öppnar oss för tillvarons rikedom, oförutsägbarhet, skönhet och glädje. Det handlar också om att där finna kraften att gå utanför oss själva i äkta möten med andra, att söka gemenskap, att formas av medkänslan och att bära varandra i bönen. Bödens liv är ett sakramentalt liv – ett liv grundat i Kristi självgivande kärlek och förvandlat, helgat, genom denna kärlek. Bönen öppnar oss för Gudsnärvaron i våra liv, den möjliggör lyssnande och lärande. Bönen övar oss att bevara barnets öppenhet, och medvetandet om att vi inte är färdiga. Vår kunskap är ständigt i utveckling. Därför behöver vi ständigt öva oss att släppa taget om det vi tar för givet, det vi klamrar oss fast vid, som vid en falsk trygghet. Vi får utmanas, utvecklas och berikas. Vi får ge och ta emot.

Detta lärande genom bönen handlar om att om och om igen, allt djupare och fullödigare, upptäcka livets djupaste sammanhang och mening tillsammans med andra, också med de första lärjungarna, de som fick vandra vid Jesu sida, sitta vid hans fötter och bära hans budskap vidare till andra. De är alla levande exempel på att trons och bödens liv är en förvandlande lärandeprocess. För dem och för oss handlar bönen om att öppna sig för det stora perspektivskifte som sker när vi själva, våra liv och våra livsdrömmar ställs i ljuset av Guds kärlek, om att frigöra det kreativa, skapande, nyfikna, lekfulla, prövande, kritiska, poetiska i oss själva så att vi på ett så fullödigt sätt vi ska kunna spegla Guds gränslöst rika nåd i våra liv. Bönen låter oss upptäcka att vi själva har något att ge vidare, att vi alla är uttolkare av trons gåta och behöver varandra för att se dess rikedom fullt ut.

## FJÄRDE HUVUDSTYCKET – DOPET

*Jesus kom till Nasaret, där han växt upp, och på sabbaten gick han till synagogan, som han brukade. Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet: Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.*

*Lukasevangeliet 4:16-20*

---

Den kristna tron erbjuder en läkedom och ett helande som riktar sig in i varje människas innersta men som också sträcker sig bortom oss själva. Så länge vi bara ser till våra egna bekymmer så kan inget tal om Guds villkorlösa nåd befria oss från känslan att det ytterst sett ändå beror på oss om vi ska bli helade, men de helande krafter som kan verka i oss är inte begränsade till våra inre liv och kan inte reduceras till något privat, subjektivt. Nej, de helande krafter som kan verka i oss verkar i hela skapelsen. De är uttryck för Guds evigt pågående skapelseverk.

Kristus kallar oss samman till en gemenskap som genomlyses av kärlekens delande solidaritet. Men Kristus kallar oss också att gå ut i utsatthetens värld. Det vi får har vi fått för att ge vidare, och vi behåller det endast så, genom att ge det ifrån oss. Det är trons paradox, att vi får freden och kärleken för att bära den dit där ingen fred och kärlek finns. Gud strävar efter att öppna upp nya vägar och visa på nya möjligheter genom att göra kärlekens gemenskap synlig i världen. Den synliggörs när vi inser att Kristus möter oss i varje medmänniska och att varje medmänniska återspeglar Guds närvaro i våra liv. Dopet är tecknet för denna gemenskap i Kristus där ingen människa längre står utanför.

Kristus går före oss – in i lidandet, liksom in i uppståndelsen och härligheten. Det är det löfte som lärjungen får hålla sig till. Därför får vi fira ljusets seger med glädje och tillförsikt, mitt i nattens mörkaste timmar – då barnet föds i stallet och då Herren uppstår från de döda.



Själva mörkret är ljus – natten är ljus som dagen, ångesten vetter mot friden, döden mot livet, instängdheten mot öppenheten och sorgen mot den eviga glädjen.

Dopet, liksom nattvarden, är de medel genom vilka kyrkan påminns om att kallelsen till lärjungaskap här och nu ställer oss sida vid sida med de första lärjungarna. Vi vandrar med Kristus, liksom de, eftersom Kristus förblir den levande Herren, som vandrar med oss också idag. I dop och nattvard dras vi in i helandet som sker där hans seger på korset återverkar.

Välkommandet, kallelsen, bekräftelsen och sändningen kan ses som steg på trons väg eller som rum vi får besöka när vi behöver dem. Vi måste gå från rum till rum för att kunna öppna dörrarna som förenar dem. Men dessa ord beskriver också de gåvor som bygger upp den kristna gemenskapen och ger uttryck för Guds självutgivande kärlek. Det är Jesus som välkomnar, kallar, bekräftar och sänder. Det är kärleksgåvor, nådegåvor. Gud ger sig själv genom dem. Därför kan de inte rangordnas. Vi är lika nära Gud i det första steget som i det sista.

Vi kan alltid återvända tillbaka till de olika rummen, stanna i välkommandets rum när varje närmande från Guds sida får oss att vilja fly undan och gömma oss, när varje beröring skrämmer. Då får vi vila i vissheten om att Gud väntar tålmodigt tills vi är redo att ta emot. Vi får komma in i kallelsens rum när vi vill och är redo att höra Guds längtansrop, när det väcker vår längtans gensvar, att få komma Gud till mötes för att bli det vi är ämnade att vara i Guds kärlek.

Vi får komma till bejakelsens och bekräftelsens rum när vårt JA har funnit sin form, när det fått mogna och slå ut som en blomma som öppnar sig mot solens strålar. Det behöver inte tvingas fram, det avkrävs oss inte så att vi måste göra våld på oss själva och förneka tvivlet och tveksamheten inom oss. Nej, Gud söker den bejakelse som formas djupt inom oss. Vi får stiga ut i sändningens rum burna av den som bär allt. Älskade och därför kallade till kärlek. Upprättade och därför fria att upprätta. Inte utlämnade åt vår egen otillräcklighet – utan i medvetenheten om att vi genom Guds kärlek har en överflödande källa av nåd och liv inom oss. Vi är redskap för en gudomlig vilja som genom oss kan göra det vi inte själva på egen hand förmår.

## FEMTE HUVUDSTYCKET – NATTVARDEN

*Herren är min herde,  
ingenting skall fattas mig.  
Han för mig i vall på gröna ängar,  
han låter mig vila vid lugna vatten.  
Han ger mig ny kraft  
och leder mig på rätta vägar,  
sitt namn till ära.*

*Inte ens i den mörkaste dal  
fruktar jag något ont,  
ty du är med mig,  
din käpp och din stav gör mig trygg.  
Du dukar ett bord för mig  
i mina fienders åsyn,  
du smörjer mitt huvud med olja  
och fyller min bägare till brädden.  
Din godhet och nåd  
skall följa mig varje dag i mitt liv,  
och Herrens hus skall vara mitt hem  
så länge jag lever.*

*Psaltarpsalm 23*

---

Kristen bekännelse uttrycker delaktighet i en motkultur. Den korsfäste representerar den gudomliga kärlek som avvisades och förnekades av denna världens mäktiga. Den kristna tron lever i bejakelsen av det som förkastades på korset. Den lever i solidaritet med allt det som Kristus genom sin död solidariserade sig med, de minsta i världen, det sårbara livet. Den tar del i Kristi ställningstagande för de som marginaliseras i världen. Den är ett JA som trotsar det NEJ som vänder denna världens mäktiga bort från Guds kärlek.

Att lära sig se livet med trons ögon blir därför en process där vi tvingas att, utifrån Kristi kärleks perspektiv, se livets lidande och nöd, kampen mellan liv och död, mellan livsfientliga, destruktiva krafter och Guds vilja. Vi anar den andliga nöden inom oss själva och hos varandra, men har en tendens att förminska dess betydelse. Ofta tänker vi nog att den egentliga nöden handlar om materiella ting, men även om våra konkreta livsbetingelser förstås är livsavgörande i sin egen rätt, så är det i bortvändheten från varandra, i likgiltigheten, i missbruket och medberoendet, i synden och skulden, i avsaknaden av förtröstan, hopp och medkänsla, som den verkliga nöden uppstår.

Därför är tro aldrig något privat och enskilt, det är alltid något som vänder oss till varandra och tvingar oss att se varandra, se oss som angelägna för varandra. Varje människa vi möter har blivit oss anförtrodda. Vi är varandras gåvor. Vi kan ge varandra liv och vara bröd för varandra. Det är trons utmaning och erbjudande.

Därför kan tro inte heller vara något som bara har en avgränsad plats i våra liv. Den måste genomtränga och omfatta hela tillvaron, och bli själva grundvalen vi bygger våra liv på. Den måste ge oss den inriktning som hela vår varelse bestäms av. Det är vår uppgift att, liksom de första lärjungarna, följa Kristus. Vi ska med honom gå ut i världen för att i ord och handling förkunna frihet för alla fångna, upprättelse för alla som tyngs av bördor. Vi ska vara hans rop till människor, som kallar dem ut ur trasigheten och in i helandet – till förnyelse och omvändelse. Vi skall visa på kärlekens lag: att ta emot och ge vidare Guds nåd. Vi ska lära dem det genom den barmhärtighet vi själva får leva av.

Ibland är det svårt att se vägen. Mänskliga konflikter hamnar emellan oss och Kristus. Kyrkan – inte den som lever i Kristusmönstret utan den som följer sina egna intressen – förfalskar och förvränger bilden av Gud. Denna kyrka speglar mänsklighetens Guds bortvändhet. Den kommer ibland till smärtsamt uttryck i våra kyrkorum när de bekläds med maktsymboler och stulet guld, när rummets skönhet, som skall vara en lovsång till Gud, har byggts på utnyttjandet av förslavade och förtryckta människor. Då blir kyrkorummet en maktens boning i den sämsta av betydelse.

Kanske ska vi vara tacksamma över dessa påminnelser om kyrkans uppror mot Gud. De kan behövas som påminnelser. Ibland sätter de fingret på problematiska synsätt också hos oss.

Vi måste påminna oss om avstegen från sanningen. Kyrkan bryts ständigt ner av otron, men den byggs också upp av tron, kampen mellan det Gudstillvända och det Gudsfrånvända pågår alltid. Det är en del av inkarnationens verklighet. Kyrkan är som Kristi kropp, bruten ständigt i denna verklighet.

Som en bild för tron kan detta bli viktigt. Våra trosföreställningar är inte bara tids och situationsbundna utan även sårbara. Liksom kyrkorummet kan de brytas ner och förstöras. Trons uttryck kan förvanskas. Det yttre skalet kan rivs ner, men det som är kyrkans egentliga grundval står ändå kvar. Kristus själv möter oss i jordiska ting, i brödet och vinet, i dopfontens vatten, i orden som talas, i själva gemenskapen som skapas mellan oss. Gud ikläder sig det skapades form utan att reduceras till det skapade. De sönderbombade och förstörda kyrkorna i det krigsdrabbade Europa, eller i dagens Mellanöstern och Afrika påminner oss om detta. De är levande påminnelser för den förföljda och korsfäste Kristus.

Att vara kyrka är att vara sänd, att leva i Kristi efterföljd, i världen. Det statiska, bestående och bevarande – de stora templens och palatsens kyrka - motsäger den djupaste erfarenheten i kristen tro, att Gud är rättfärdighetens och förvandlingens Gud. Den Gud som gör allting nytt! Vi behöver ständigt på nytt upptäcka att vi är kallade att vara lärjungar och pilgrimer för att hitta ett annat sätt att vara kyrka. Bilden av kyrkan som ett vindskydd användes av vår första reformatoriske ärkebiskop Laurentius Petri. Kyrkorummet är blott en samlingsplats, en tillfällig rastplats. Den bilden är lockande för en pilgrim. Det heliga är inte och kan inte vara bundet till institutioner och byggnader. Det är aldrig bofast. Gud är pilgrimernas Gud – på resa genom tillvaron.

När vi bryter upp för att söka det heliga i våra egna liv och i världen bär vi vittnesbörd om det hopp som förbliver – mitt i världens lidande. Steg för steg vandrar vi mot den framtid som vi inte känner men bär inom oss i våra hjärtan – därför att Guds kärlek finns där och verkar i oss. Detta är vi sända för – detta är vår bestämmelse, att alltid leva i den öppenheten inför nådens livgivande, värmande, frigörande verklighet.

*Jag varnar dig:  
följ honom inte.  
Lyssna inte till hans ord,  
se inte in i hans ögon.  
Sov aldrig under hans mantel,  
håll dig fast i dörren när  
han kommer på morgonen och går förbi.  
Jag varnar dig,  
du som har känt att hans anrop är din längtan,  
du som börjar förstå att han angår dig,  
att någonstans möts ni,  
jag varnar dig  
fast jag vet att det redan är försent.  
Han har dig redan  
i blommorna har han dig  
i kamomillen som växer på alla övergivna fält  
i deras frökorgar som inte samlar in någonting,  
bara torkar och sprids med vinden  
han har dig redan  
i sparvarna som befolkar dom tomma buskarna  
handfull efter handfull som små bruna löv  
jag varnar dig,  
fast jag vet att det redan är försent;  
hur han kommer att ta dig med på dom kalla trottoarerna  
hur han kommer att cykla med dig vid dikeskanten på dom  
dåliga vägarna på landet  
kilometer för kilometer in i ett land som du aldrig hade  
tänkt dig  
mindre och mindre din egen,  
mer och mer hans och överströmmad  
av dom andras outhärdliga ensamhet  
längre och längre ut till platser som du aldrig  
visste namnet på,  
mer och mer bränd, sakta och hjälplöst bränd av hans  
outhärdliga kärlek*

---

*mer och mer hans bland dom andra  
tills det är försent  
och ingenting kan hålla dig kvar längre –*

*Johannes 1:35-39*

*Ylva Eggehorn*

---